

esiad

yaşam

ege sanayicileri ve isadamlari derneği

Kentsel
dönüşüm
ama nasıl?

Yeni BMW 4 Serisi

www.ozgorkeyotomotiv.com

Sheer
Driving Pleasure

YERYÜZÜNE İNDİ.

Duygularınızı harekete geçirecek sürüş keyfiyle Yeni BMW 4 Serisi size karşı konulamaz bir deneyim yaşatacak. Karizmatik görünümü, dinamik çizgileri ve üstün performansıylar BMW 4 Serisi, Özgörkey Otomotiv'de sizi bekliyor.

YENİ BMW 4 SERİSİ.

BMW EfficientDynamics

Daha az tüketim. Daha fazla sürüş keyfi.

CO₂ emisyonu 121-157 gr/km ve ortalama yakıt tüketimi 4,6-6,7 lt/100 km'dir.

Özgörkey Otomotiv Borusan Otomotiv Yetkili Satıcısı ve Servisi
Üniversite Cad. No: 66 Bornova - İzmir Tel: (0232) 388 19 90

ideal

orkide®

Ustaların ideali

www.orkide.com.tr

YIL 4 • SAYI 17 • EKİM 2013

ESİAD ADINA SAHİBİ
Bülent AKGERMAN

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ferit KORA

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Göksel UÇAK

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
İ.Hakkı KESİRLİ

YAYIN VE DANIŞMA KURULU

Ahmet S.TÜKEL, A. Nedim ATILLA,
Arzu AMİRAK, Ayşe TATARİ, Bülent ZARİF,
Av.Cihan TÜRSER, Deniz SİPAHİ,
Dilek GAPPI, Fadıl SIVRI,
Mehmet Bülent SAGEL, Merih AK,
Metin GÖKALP, Nihat DEMİRKOL,
Oğuz ÖZGİLLER, Reşat KUTUCULAR,
Selim TÜRSER
Prof.Dr.Mustafa Yaşar TINAR

BU SAYIDA YAZI VE FOTOĞRAFLAR

Alpay SÖNMEZ, Arzu AMİRAK
Aykut USLUTEKİN, Deniz ÇABA ŞAN,
Dr. Erkan SERÇE,
Elvan DEMİRKAN,
Feyzi MİRHANOGĞLU, Melis BIYIK,
Dr. Yasemin FATİH AMATO

YAPIM

Shift - İzmir
1362 Sokak 47/5, 35230 Montrö İzmir
Telefon 232.446 3509 - 446 3510

BASKI

Metro Matbaacılık Ltd. Şti.
Yahya Kemal Beyatlı Caddesi 94,
Begos 3.Bölge 35400 Buca İzmir
232.290 3311

8 Kasım 2013 tarihinde basılmıştır.

YÖNETİM YERİ

Şehit Fethi Bey Caddesi 55,
Heris Tower Kat 8, 35210 İzmir
Telefon 232.483 8833 • Faks 232.483 3525
info@esiad.org.tr • www.esiad.org.tr

ESİAD Yaşam, Ege Sanayicileri ve İşadamları
Derneği yayın organıdır. Dergide yer alan
görüşler yazarlara ait olup, ESİAD'ın görüşlerini
yansıtmaz. İzinsiz alıntı yapılamaz.

10 Kentsel dönüşüm ama nasıl?

22

Türkiye askeri harcamalarını kısabilir mi?

28

Türkiye'de son 10 senede çok önemli gelişmeler oldu. Peki, bugünden sonra iş nereye varacak.

72

Cefalu

42

Mübadele, göçler ve İzmir

38 E-ticaretin uzmanları

48 İş dünyasının duayen ismi:
Enis Özsaruhan

52 Yatırım ortamının turnusol kağıdı: fikri ve sinai hak koruması

54 Salih Özen:
"TÜRKONFED'de bile İzmirliliğimizi belli ediyoruz."

60 Değirmendağ,
Kentin ortasındaki "mahalle"

68 Arkas Sanat Merkezi'nde 18. ve 19. Yüzyıl İzmir'ine Batılı Bir Bakış

78 Doç. Dr. Koray Çalışkan:
"Bu iktidarın barış sürecini başarabileceğini düşünmüyorum."

80 Havacılık ve Uzak
Kümelenmesi Derneği
Havacılık, savunma ve uzay sanayi için nitelikli insan gücü yetiştiriyor, firmaların uluslararası pazarda yer alabilmeleri için çalışıyor

84 Yelkenler fora! Yedicişiler geliyor

90 Otantika Etnografya Müzesi

- KONUK YAZAR 94
- KONUK YAZAR 96
- LEZZET AVCILARI 98
- SİNEMA 100 • SAĞLIK 104
- OTOMOBİL 106 • DENİZCİ 108
- TEKNOLOJİ 110 • MODA 112
- SUDOKU 114

TUTKUNUN EN DİNAMİK HALİ YENİ SEAT LEON SC

ENJOYNEERING

Üstün teknolojisi ve çarpıcı tasarımıyla, 3 kapılı Yeni SEAT Leon SC şimdi daha genç, daha özgür. Tüm dikkatleri üzerine çeken dış tasarımı, karakteristik Full LED farları, Easy Connect Sistemi ve daha fazlası... Bu tutkuyla mutlaka tanışın.

Trafik Hayattır | Doğuş Otomotiv

FACEBOOK.COM/SEATTR   SEAT.COM.TR

SEAT'in tercihi Leon SC'nin ortalama CO₂ salınımı 102 - 119 gr/km, ortalama yakıt tüketimi 3,9 - 5,2 lt/100 km arasında değişmektedir.

ESİAD Yaşam'ın değerli okurları,

İş dünyası, ülkemizin gelişmesinde öncü bir rol üstlenmeyi her zaman görev saymış, özellikle sivil toplum örgütleriyle Şkir önderi olma başarısını gösterebilmiştir. İş dünyamızın örgütleri, ekonomik, sosyal, siyasi ve idari açıdan maalesef oturmuş bir yapıya sahip olamayan ülkemizde, diğer birçok ülkedeki benzer kuruluşlar gibi neredeyse tamamen iş dünyasının sorunlarına odaklanma yerine, iş dünyasının faaliyetlerini çerçeveleyen ekonomik ve siyasi koşulların iyileştirilmesi üzerinde de hassasiyetle durmuşlardır, durmaktadırlar. Bunlardan en yaşamsal olanı, hiç kuşkusuz bireysel özgürlükler ve demokrasidir. İş dünyamızın çağdaş demokrasilere ve Avrupa Birliği değerlerine yönelik eğiliminin temel nedeni, ekonomik olduğu kadar siyasidir de... Zira özel sektör, ekonomik özgürlüklerin ancak siyasi özgürlüklerle bütünleştiği, güvence altına alındığı toplumlarda kalkınmanın öncüsü ve motoru olabilmektedir.

Türkiye'mizin son yıllardaki ekonomik başarısında, olumlu dünya konjonktürü ile ekonomi yönetiminin istikrarlı kararlılığı yanında, Avrupa Birliği'ne tam üyelik perspektifi ve müzakere süreci boyunca gerçekleştirilen reformların açtığı demokratikleşme ufkunun da pay sahibi olduğu yadsınmaz.

Ne var ki, demokratikleşme paketleri açılmasına rağmen, son zamanlarda ülkemizdeki demokrasi içeride ve dışarıda sorgulanmaya başlamıştır. Bu konudaki eleştirileri ciddiye almak, başta ülkeyi yönetenler olmak üzere, herkesin görevidir. Çünkü, demokrasiye inanmanın, demokratikleşmeyi ekonomik ve sosyal gelişmeyi destekleyen vazgeçilmez bir temel olarak görmenin gereği, arada bir de olsa, uygulamaları gözden geçirerek demokratik gelişmede hangi düzeyde olduğumuzu, yani demokrasimizin "kalite"sini ölçmektir.

Bu konuda dünyada çeşitli uygulamalar bulunduğunu biliyoruz. The Economist, Freedom House, Polity IV gibi kuruluşların yaptıkları

ölçümler, ülkemizin henüz "ileri demokrasi"den uzak olduğunu gösteriyor. İsveçre Zürih Üniversitesi ve Almanya Berlin Bilim merkezi tarafından geliştirilen, henüz ülkemizin dahil edilmediği "demokrasi barometresi" isimli ölçümde, demokrasilerin kalitesi "özgürlükler", "kontrol" ve "eşitlik" başlıkları altında, bireysel özgürlükler, hukuk devleti kalitesi, kamuoyu algısı, siyasi rekabet yapısı, gücün kontrolü, hükümet edebilme, şeffaşıklık, katılım ve temsil gücü kriterleriyle değerlendiriliyor. Araştırmacılar, demokrasi tanımında kendi yaklaşımlarını "minimalist" ve "maksimalist" olarak ifade ettikleri iki uç demokrasi anlayışının ortalarında konumlandırıyorlar. Buna göre, ne sadece genel seçimler demokrasi için yeterlidir (minimalist yaklaşım), ne de sosyal adalet gibi politik icraat sonuçları tanıma dahil edilmelidir (maksimalist yaklaşım). Bilim insanları, yasal altyapı ile uygulama arasındaki uyumun da demokrasi kalitesi açısından belirleyici olduğunu vurguluyorlar. Özel sektördeki bağımsız denetim uygulamalarına benzer şekilde, ülkelerin demokratik standartlarını ölçen, onlara öneriler getiren denetim (audit) kuruluşları yok değil. The Economist'in demokrasi endeksinde ilk sıraları paylaşan Norveç, Danimarka, İsveç, Avustralya gibi ülkeler yanında Hindistan, Şili, Güney Afrika gibi gelişmekte olan ülkelerin de üyesi olduğu İsveç Stockholm merkezli "International Institute for Democracy and Electoral Assistance" gibi kuruluşlarla işbirliği yapmanın, demokratik gelişmemizi periyodik olarak denetlettirmenin ne zararı olur? Temel hak ve özgürlüklerini Avrupa standartlarında yaşamak iradesini 1949'da Avrupa Konseyi'ne ilk sıralarda katılarak ve 1959'da Avrupa Birliği'ne başvurarak gösteren Türkiye'nin, demokrasisini 21. Yüzyıl'ın başlarında göğsünü gererek kendi isteğiyle denetime açmasından doğal ne olabilir? Yarınlarla güvenle bakabileceğimiz, kardeşlik ve hoşgörünün hakim olduğu bir gelecek dileğiyle, saygılar sunarım.

Bülent Akgerman

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği (ESİAD) Yönetim Kurulu Başkanı

www.porsche.com.tr
www.facebook.com/porscheturkiye

Sonsuz aşkın 50. yılı.

Porsche 911.

1963. Spor araba kavramında devrim yaratan bir fikrin doğum tarihi. Zamanın ötesinde bir tasarım, 6 silindireli boxer motor ve eşi olmayan bir performans. İlk Porsche 911'den yedi jenerasyon sonra dahi, o eşsiz fikir tazeliğini ilk günkü gibi koruyor. Bunun ise tek bir sebebi var. Fikrin özüne bağlı kalmak: 911.

911
Sonsuz Aşkın 50. Yılı **50**

PORSCHE

Trafik Hayattır | Doğuş Otomotiv

PORSCHE Vosmer Otomotiv/Şehitler Cad. No: 149 Alsancak-İzmir Tel: 0232 463 50 75 Faks: 0232 422 61 00

Sevgili Esiad Yaşam okurları,

Birçok ekonomik, sosyal ve kültürel konularda dergimizi toplayabilmek ve yayına hazırlamak gerçekten önemli emek ve zaman alıyor. Dergimizdeki yaklaşık 1,5 aylık gecikmeyi anlayışla karşılayacağınıza eminiz.

Geçtiğimiz aylarda yaşadığımız, sıkıntılı hukuksal neticeleri olan meşhur Ergenekon davalarının sonuçları herkes üzerinde ciddi etkiler ve üzüntüler doğurdu. Cumhurbaşkanı başta olmak üzere birçok kişi ve kurum verilen ağır cezalar üzerine önemli yorumlar ve açıklamalar yaptı. Davaların temiz saflarını neticelerini hepimiz merakla bekliyoruz.

Bu arada özellikle dış basında çok önemli yer bulan Taksim-Gezi Parkı olayları birçok konuda önemli ilerlemelerin ve gelişmelerin yaşandığı, Avrupa Birliği uyum yasaları ile gelişmiş, hür toplum olma yolunda ilerleyen Türkiye için önemli bir handikap oldu. Özellikle polisin çok ağır denebilecek biber gazı, su ve direkt müdahaleleri kamu yöneticileri tarafından da ağır eleştirilere maruz kaldı.

Hatırlatmak isterim ki yapılan istatistiki araştırmada, Gezi Parkı protestolarına katılan insanların çoğu doktor, profesör, doçent, mühendis gibi yüksek tahsilli ve kültürlü insanların yanı sıra üniversite ve lise tahsiline devam eden gençlerdi.

Bugün gelişmiş ülkelerde örneğin İsveç'te ister 10 kişi ister 100 kişi günde ortalama 70 protesto hareketi oluyor. Bu gösteriler, caddeleri, mahalleleri, semtleri veya yaşadıkları şehirleri ile ilgili toplumun istemediği icraatların karşısında durmak için yapıyor. Polis veya başka güçler bu protestolara biber gazı, tazyikli su veya coplarla müdahale etmiyor.

Barış içerisinde yaşamak için toplumun her kesimi, birbirlerine saygılı olmak ve anlayışla yaklaşmak durumunda. Adı üstünde toplum bireylerden oluşurken her insanın düşünce ve fikir ayrılığı vardır.

Bizde yaşadığımız ortamda direktme ve baskı olmadan, toplumun insan hakları özgürlükleri çerçevesinde, birbirle-

rinin haklarına zarar vermeden saygı ve sevgi içerisinde yaşaması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu yüzden kuvvet birimleri ile vatandaş sanki birbirlerinden nefret eden iki farklı toplum gibi karşı karşıya gelmemelidir. Türkiye için gelişmişlik, sosyal ve ekonomik refah adına daha alınacak çok yolumuz var, bunu unutmayalım...

Ekonomik yönden baktığımızda daha önceki yazılarımda da ifade ettiğim gibi son zamanlarda olması gereken oldu ve döviz kurları bir nebze baskıdan kurtularak yukarı doğru hareket etti.

Sıcak para politikası ve özelleştirmeler ile ekonomiyi dengede tutan Türkiye'nin ihracatının artması için üzerinde büyük vergi yükleri olan nakdiye, akaryakıt, enerji ve doğal gaz fiyatlarının sanayi sektörü için kesinlikle indirilmesi ve dövizin enflasyon farkları kadar artarak zaruri ithalat dışında dış ticaret açığının azaltılması gerekmektedir.

Dünyada birçok bölgede yaşanan ekonomideki durgunluk, birçok ülkeden ithalata anti dumping yasaları çıkaran, kotalar koyan ve ilave vergiler ile ithalatı zorlaştıran Avrupa ülkeleri bugün stok lot dediğimiz üretimlerinin stokta kalan kısmını kendi bölgelerindeki satış fiyatlarının çok çok altında bizim gibi ülkelere satarak bir yerde mücadele ettikleri anti dumpingli ithalatı şimdi ihracat olarak yapmaktadırlar. Üretimde ve buna bağlı ticari sektörlerde gözle görünür bir durgunluk yaşanmakta olup karlılıkları zarara dönmeye başlayan şirketler yeni yatırımlara girmekten kaçınmaktalar.

Bu gerçekler ışığında alınacak tedbirlerin acil olarak uygulamaya konmasını ve piyasaların rahatlamasının sağlanmasını talep ediyoruz.

Saygı ve sevgilerimle

Ferit Kora

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği
Yayın Komitesi Başkanı

Ankara BOSS Menswear Store, Panora Harvey Nichols

Antalya Lara BOSS Menswear Store, Terra City

Istanbul Sarıyer BOSS Menswear Store, İstinye Park

Istanbul Akbatı BOSS Menswear Store

Istanbul Bakırköy BOSS Menswear Store, Capacity

Istanbul BOSS Menswear Store, Istanbul International Airport Brandroom, Harvey Nichols

BOSS
HUGO BOSS

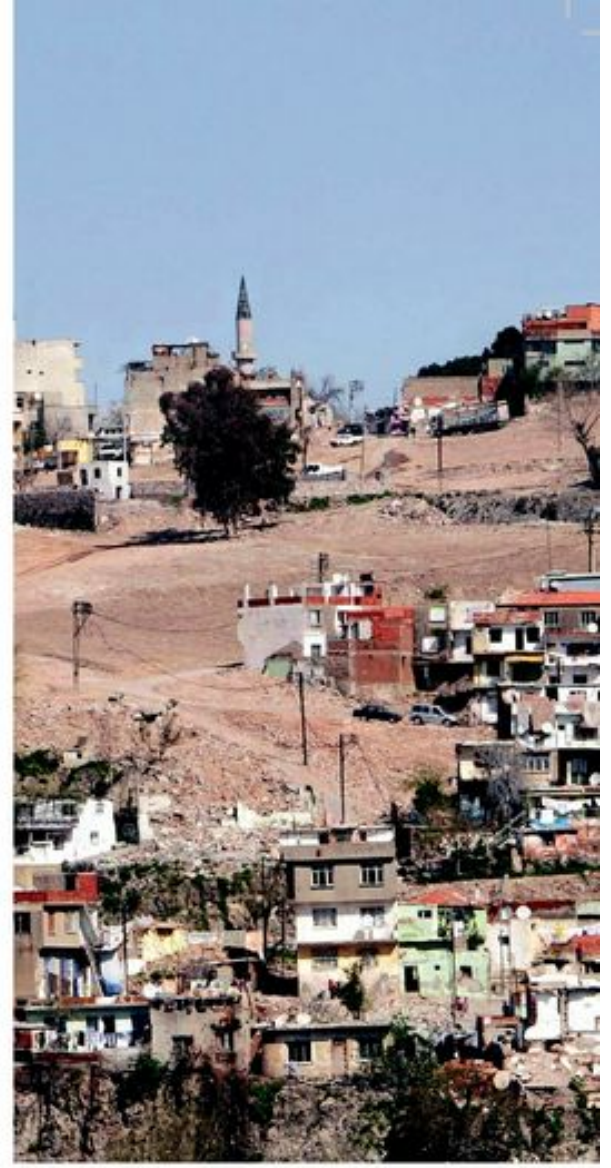
Belediye başka bir yasaya, bakanlık ise bir başkasına dayanarak kentsel dönüşüm uygulamaları yapıyor. İzmir'de de yetki bölünmüş durumda. Peki, ana uygulama esasları nedir? Süreci iyi okuyabilmek için önce Türkiye'deki kentsel dönüşüm pratiğine bakmak gerek.

Kentsel dönüşüm ama nasıl?

■ Deniz Çaba ş an

Türkiye'deki kentsel dönüşüm uygulamaları çok tartışıldı. Meslek odaları ve sivil toplum örgütleri kent planlarıyla uyumlu, kültürel ve tarihi mirası geleceğe taşıyan, alt yapısıyla şehrin altını da sisteme bağlayan, rant kavgalarına çanak tutmayan, halkın onayının alındığı dönüşüm projelerini savundu. Tam tersi yönündeki uygulamalar ise sürece olan güveni sarstı. Şimdi ise İzmir kentsel dönüşümü tartışıyor. İzmir Büyükşehir Belediyesi "yerinde dönüşümü" savunan ve ranttan uzak bir planlama yapıldığını vurgularken, kentli uygulama aşamasını bekliyor. Peki, Türkiye'de kentsel dönüşüm uygulamalarında hangi hatalar yapıldı? İzmir'deki süreci takip edebilmek ve yorumlayabilmek için önce bu konuyu aydınlatmak gerek...

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Şehir ve Bölge Plancısı, Sosyal Bilimci, İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkan Danışmanı Prof. Dr. İlhan Tekeli:

"Kentsel dönüşüm, depreme karşı halkın güvenliğini sağlanmasıyla gerekçelendirilse de, kentsel dönüşümün vaktinin neden daha önce değil de günümüzde geldiğinin gerisinde, Türkiye'nin ekonomik canlılığının büyük ölçüde gayrimenkul sektörüne dayandırılmış olması vardır."

Kentsel dönüşüm üzerine çokça konuşulup, tartışılıyor. Nasıl yapılması gerektiği, işin sosyal ve toplumsal yönü, kentsel tasarım boyutu...

Prof. Dr. İlhan Tekeli'ye göre Türkiye, kentsel dönüşümün nasıl yapılması gerektiği üzerine konuşmayı sürdürmeli. "Çünkü" diyor: "Dört-beş ay önce büyük kentlerimizde uygulananlar ve uygulanacağı ilan edilen projeler toplumun gündemine emrivakiler halinde sokuluyordu. Oysa geçen sürede bu alandaki sivil örgütlenmeler ve muhalif belediyeler tarafından alternatif kentsel dönüşüm yaklaşımları önerilmeye başladı. Önümüzdeki yıllarda maliyeti 700 milyar liraya ulaşacağı tahmin edilen kentsel dönüşüm kentlerimizin gelişmesini büyük ölçüde etkileyecek. Bu önemde bir olgunun gelişmesinin emrivakilere bırakılmasının topluma pahası çok yüksek olur."

"Kentsel dönüşümün vakti gelmiştir"

Tekeli'ye göre iktidardaki ve muhalefetteki partilerin belediyeleri farklı süreçler öneriyor olsa da kentsel dönüşümün gerekliliği konusunda hemfikir bulunuyorlar. Bu konudaki yaygın oydaşmanın varlığı da büyük ölçüde kamuoyunda bu konudaki olumlu beklentilerle ilişkili. Tekeli, "Bu gözlemlerim beni, durumu kentsel dönüşümün vakti gelmiş diye bir saptama yapmaya götürdü" diyor. Ancak ona göre önce dönüşümden ne kastedildiğine açıklık kazandırmak gerek. Tekeli, "Biz kent plancıları olarak yazılarımızda iki farklı ölçekteki dönüşümden söz ediyoruz" diyor: "Bu dönüşümlerden biri sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçerken kentlerin yapısında yaşanan dönüşümdür. Türkiye'de kentler bu önemde bir dönü-

şümü 1860'lar sonrasında dünya sanayi öncesinden sanayi toplumuna geçerken yaşadı. Dünyada 1980'ler sonrasında sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçilirken, Türkiye'de kentler bir kez daha böyle bir yapısal dönüşümü yaşamaya başladı. Siyasetimize yerleşmiş olduğu görülen kentsel dönüşüm projelerinden söz edildiğinde ise farklı bir şeyden bahsediliyor. Bu halde kentin bir parçasında görülen bir soruna çözüm bulmak için, bu parçada gerçekleştiren, kalıcılık iddiası taşıyan, fiziksel, sosyal ve çevresel bir yeniden yapılanma ya da kökten bir yenilenmeyi ifade etmek için kullanılıyor."

"Gecekondı, inovatif bir çözüm olarak ortaya çıktı"

Tekeli'ye göre Türkiye'de siyasetçiler kentsel dönüşüm projeleri dediklerinde ikinci türdeki bir dönüşümü kastediyor-

kimi içinde yatırımlarını olabildiğince sanayiye ayırmaya çalışıyordu. Bu durumda Türkiye'nin hızlı sanayileşmesinin yolu şehirleşme ve konuta ayrılan kapitalin en aza indirilmesinden geçiyordu. Bu durumda gecekondu, ekonomi açısından inovatif bir çözüm olarak ortaya çıkmıştı. Kentlerin modern kısımlarında yatırımı azaltmanın yolu ise kamu finansmanı kullanan konutlar için 63,5 metrekare gibi konut standartları saptamakta görülmüyordu. Özellikle faiz hadlerinin yüksek olduğu dönemlerde kentleşmenin maliyetinin bu yollarla ucuzlatılması kritik bir öneme sahipti."

"Küçük mülk sahibinin direncinin kırılması TOKİ ve GMYO'larının ana hedefi haline gelmiştir."

lar. Birinci türdeki dönüşüm şehirciler arasındaki sınırlı bir çevrede konuşuluyor. Aslında bu iki türdeki dönüşüm ilişkilendirilmeli. Yani ikinci türdeki dönüşüm projeleri, birinci türdeki dönüşümü gerçekleştirmeye yardımcı olmalı.

Peki, Türkiye'de kentsel dönüşüm projeleri ne oldu da bu kadar gündeme oturdu? Tekeli'ye göre bunun temel nedeni, Türkiye ekonomisinde genelde gayrimenkul ekonomisine, özelde konut sektörüne yaklaşım mantığının değişmesi. Genel bir tespit yapıyor Tekeli: "1960'lı yıllarda Türkiye planlı ekonomiye girdiğinde, konut harcamaları bir yatırım konusu olarak ele alınıyordu. Ülkenin kalkınmasında kapital en önemli kıt faktör olarak görülmüyordu. Türkiye de zaten düşük olan kapital bir-

"Krizde konut harcamalarının artırılması teşvik ediliyor"

Günümüzde ise konuta bir yatırım olmaktan çok tüketimi çoğaltılarak ekonomiyi canlandırmakta yararlanılabilecek bir dayanıklı tüketim malı olarak yaklaşıyor. Genellikle konutun 135 farklı sektöre ilişkisi olduğu söylenerek, ekonominin krize düştüğü dönemlerde ekonomiyi canlandırmak için konut harcamalarının artırılması teşvik ediliyor. Ayrıca konut belli işlevleri yerine getirecek bir barınak olmanın ötesinde gösterişçi bir tüketim malı haline geldi.

Ancak Tekeli'ye göre ilginç bir durum var. İstanbul'da yapılan lüks konutlar müşteri buluyor ama konutların çoğu boş tutuluyor. Bu halde konut dayanıklı

bir tüketim malı olmaktan çıkarak gayrimenkul değer artışlarından pay almanın bir aracı haline gelmiş durumda.

"İhtiyacın üstünde konut"

Konutun kazandığı yeni işlevler ve Türkiye'de güçlü bir inşaat girişimcileri grubunun oluşmuş bulunması bir arada düşünüldüğünde ortaya çıkan tablo da şu: Konut ihtiyacından çok daha yüksek sayılarda konut arz ediliyor. Kriz içinde bulunan dünyada, ekonomisinin canlılığını korumak isteyen Türkiye'de hükümetler bu fazla konut sunumuna talep yaratmak durumunda kalıyorlar. Tekeli, "Türkiye'nin bu konuda bulduğu çözümün kentsel dönüşüm projeleri olduğu söylenebilir" diyor: "Devlet kentsel dönüşüm bölgeleri ilan ederek bu talebi yaratmış durumda. Türkiye'nin kentsel dönüşüm projelerine ağırlık vermesinin gerisinde böyle bir mantık olduğu gözlenebilir. Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın tahminine göre ülke genelinde 20 milyon konut stoku var. Bunun 5 milyonu 1999 sonrasında yapıldığı için deprem riski taşıyor. Geriye kalan 15 milyon konutun 7 milyonu gerçekten riskli. Yıkılıp yeniden yapılması gerek. Bakan bu yenilemenin yirmi yılda tamamlanacağını düşünüyor. Bu da, hükümetin konut piyasasında yılda 350.000 konutluk bir ek talep yaratması anlamına geliyor. Türkiye'de bir yandan kişi başına gelirin 10.000 dolar düzeyine çıkması, öte yandan Türkiye ekonomisinin canlılığının korunması için ek konut talebinin yaratılmasının gereği, bunun yanı sıra faiz hadlerinin düşme eğiliminde olması kentsel dönüşümün vaktini getirmiştir denilebilir."

"Kriz karşıtı, kriz doğurucusu olabilir"

Tekeli'ye göre kentsel dönüşüm, çok meşru olan, depreme karşı halkın güvenliğini sağlanmasıyla gerekçelendirilse de, kentsel dönüşümün vaktinin neden daha önce değil de günümüzde geldiğinin gerisinde, Türkiye'nin ekonomik canlılığının büyük ölçüde gayrimenkul sektörüne dayandırılmış olmasının bulunduğu gayet açık. "Ama" diyor: "Dünya deneyimi ekonomisini gayrimenkul sektörü kanalıyla canlandırmaya çalışan ülkelerin belli bir süre sonra krizle karşılaştığını gösteriyor. Henüz konut sektörünün finansmanı

rının mülkiyet haklarına müdahale yetkileriyle donatılmış güçlü kamu aktörleri oluşturuyor. Bu konuda bir çözüm bulmak için iki kamu aktörünün yetkileri artırılıyor. Bunlardan birincisi Büyükşehir Belediyeleri. 2005'de yürürlüğe giren 5393 sayılı belediyeler yasasının 73. maddesinde nüfusu 50.000'den büyük belediyelere 50 dönümden büyük alanlarda dönüşüm alanı ilan etme yetkisi verildi. 2010'da bu yetki Büyükşehir Belediyelerine de verildi. Bu iki kurum özellikle küçük mülkiyet sahiplerinin dirençlerini kırarak olağan üstü yetkilerle donatıldılar. Bu konuda atılan son adım 2012'de çıkarılan 6306 sayılı 'Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun' oldu. Kamuoyunda Dönüşüm Yasası diye bilinen bu yasanın taslağı sunulurken gönüllülük esasından söz edilmesine karşın, yasanın maddeleri içinde daha çok zor kul-lanma yöntemleri tariflendi."

Rantı kendi belirliyor

Bu yasayla TOKİ beğendiği Hazine arazisini imara açabiliyor, bu arazinin imar düzenlemesine ve en önemlisi kimin inşaat yapacağına karar verebiliyor. Şirketleri yarıştırmadan, kime ihale edeceğini seçip rantı kendi belirliyor. Tekeli, "Bu ortamda bu büyük kuruluşlar büyük kent parçalarını inşa edebilmek için kentin çeperlerine sığrayabiliyor; bu yeni kentsel parçayla kentin yerleşik kesimleri arasındaki alanlar da küçük girişimciler, başka bir deyişle yapsatçılar tarafından arsa sahiplerine daha yüksek paylar verilerek inşa ediliyor" diyor:

"Unutulmamalı ki kentlerde boş alanlar korunması gerekli çok değerli varlıklardır. Hemen oraya bir bina yapmak gerekmez" diyor: "Kentin içinde yarıklara ihtiyaç vardır, boş alanlara ihtiyaç vardır. İstanbul Boğazını ele alalım, iki yakası var. Bu iki yaka arasındaki boşluk İstanbul'un en önemli zenginliğidir. İki yaka arasında 1200-1500 m. güzel bir açıklık bulunuyor. Ben o tarafa bakıyorum, o bana bakıyor, binaları tek tek algılıyor, zengin perspektifler doğuyor. Oysa önemli bir kesim kentin içindeki boş bir yere tahammül edemiyor."

Hangi söylemle meşulasırılıyor?

Tüm bunlara rağmen kentsel dönüşüm projeleri topluma sunulurken olumlu bir söyleme oturtuluyor. Çünkü Türkiye'de desteğini gayrimenkul sektöründen alan

bir kentsel dönüşüm lobisi var.

Tekeli, "Artık belli başlı gazeteler gayrimenkul sayfaları yayınlıyorlar" diyor: "Söylemin ikinci ayağı ise deprem riski. Söylemin üçüncü ayağını da gecekonduların tasfiyesi oluşturuyor. Günü-müzde de dönüşüm projelerinin öncülüğünü yapanlar gecekonduların alanlarını kötü-lüyorlar." Kentsel dönüşüm konusu toplumda esteteze edilmiş bir güç gösterisiyle de yer alıyor. Tekeli, şöyle bir soru soruyor:

"Şimdi düşününüz ki bir kent mekânının dönüşmesinde özel aktörler ve resmi aktörler güç sergileyerek yer alıyorsa, bu dönüşümün içinde yoksulun yahut işçinin yahut gecekonduların kiracısının adı olabilir mi? Öte yandan varolanın yıkılarak onun yerine tasarımcının este-

onun başını soktuğu bir barınak değil. Bu konut kullanıcısına bir barınak sağ-ladığı kadar, kullanıcısının belli bir toplumsal ilişkiye sahip olmasını da önemli ölçüde belirliyor. Bir mahallede konutu bulunan bir kişiye modern konut sağ-lıyoruz diye uzak bir yerde bir konuta taşınmaya zorlamak o ailenin ekonomik ve sosyal ilişkilerini değiştirmeye zorlamak demek. Bazı çalışmalar gösteriyor. Yeni apartmanlardaki konutlarına taşındıktan sonra yüzde 60'a yakını konut-larını terketmişler. Bu terkedişin temel nedeni konut verilenlerin borçlanmaları karşılığında her ay belli bir taksiti öde-mek durumunda olmaları. Ayrıca bu konut alanının yönetimi bir şirkete veriliyor. Şirket de küçük sayılamayacak bir aidat istiyor."

tik yargılarına göre oluşturulmuş yeni bir binanın yapılması meşru olabilir mi? Estetiklik iddiası, henüz yapılmamış olanın gelecekte nasıl yorumlanacağına ilişkin olarak bir vaade dayanıyor. Vaad edilen estetik değer gerçekleşmezse, yıkılanın taşıdığı anlam alanı da tahrip olmuş olacak."

"Konut, sadece barınak değil"

Bu süreçte bir direniş de gecekondularda yaşayanlar tarafından sergileniyor. "Çünkü" diyor Tekeli: "Dönüşüm projelerine ilişkin olumlu söylemde anlatıldığı gibi, gecekondular mahallelerinde yaşayanların kira öder gibi ödedikleri taksitlerle yasal ve insanca yaşanabilir konutlara kavuşmaları gerçekleşmiyor. Dönüşüm projesi yapanlar kentte gecekondusu olan bir kişinin gecekondusu yıkıldığında ona bir apartmanda bir daire verildiğinde sorunun çözülmüş olduğunu düşünüyor. Kentte yaşayan bir kişinin içinde yaşadığı konut, sadece

Konut alanları nasıl yeniden yapılıyor?

Dönüşüm aynı zamanda kapalı koru-naklı sitelerin sayısını da artırıyor. Tekeli, "Kentin çeperinde bu sitelerden biri yer seçti mi, yeni başka korunaklı siteleri de yanına çekiyor ve bir küme-lenme yaratıyor. Ancak bu siteler kent-teki güvenlik sorunu abartarak giriş ve çıkış kontroluyla kendilerini toplumdan koparıyorlar" diyor:

"Bu sitelerde yaşayanlar kendilerini yalnız kendi sitelerinin içine kapıyorlar. Kentin içinde ilişki kurdukları alanı da daraltıyorlar. Birlikte kapandıkları site içindekilerle de ilişkileri çok sınırlı kalıyor. Bir komünite oluşturdıklarını söylemek zor. Yine saptamalar göstermektedir ki bu alanlardaki konutların satımı kolay ama çok sayıda boş bina bulunuyor. Bu saptamaya dayanarak bu sitelerdeki konutların finansal araç haline geldiği yorumu yapılabilir."

Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Başkanı Nehir Yüksel:

"Kentsel Dönüşüm günümüzde kentlerimizin tarihi, kültürel ve kimliksel dokularını bozan, şehircilik bilimi açısından tanımlandığı gerçek içeriğe ve yasada yer verilmiş olan yapılaşma amacına aykırı, sermaye ve rant odaklı konut üreterek halkın katılımını dışlayan kavramlardan biri olarak gerçekleşiyor."

1999'da yaşanan iki büyük deprem sonrasında var olan yapı stokunun çok büyük bölümünün depreme dayanıklı olmadığı ortaya konulurken, mevzuatta bu amaçla önemli düzenlemelerin yapılması kararlaştırıldı. Ancak Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Başkanı Nehir Yüksel'in de söylediği gibi uzunca bir süre tartışılan "risk analizi", "sakınım planlaması" gibi kavramlar yaşama geçirilemezken, süreç dar kapsamlı mevzuat düzenlemeleri ve "Yapı Denetimi"nin özel sektöre devri ile geçiştirildi. Kentsel mekanda yaşanan değişim, 2000'li yıllarla birlikte boyut değiştirdi, "imar rantı" kavramı "deprem korkusu" ile birleştirilerek yeni düzenlemelerin gerekçesi oluşturuldu.

"Depreme dayanıklı" "güvenlikli" ve "konforlu" sitelerin üretimi hızlanırken, kamuoyunda oluşan karşı çıkışlara "deprem korkusu" kullanılarak karşı çıkıldı. Merkeze yakın konumda, kentsel rantın yükseldiği alanlar sermayenin yeni gözdeleleri haline geldi.

Ve bu dönemde imar afları, özelleştirme, yasadışı yapılaşma ve konut, turizm, ticaret eksenli özel amaçlı dönüşüm yasaları gündeme geldi.

Doğal varlıklara ne oluyor?

Nehir Yüksel'e göre kentsel dönüşümü yasadışı ve yıpranmış yapıların yıkılarak, fiziksel olarak daha yüksek yapılarla yenilenmesi olarak algılayan anlayış aslında sorunun kendisi. Türkiye'de kentsel dönüşüm projesinden söz edilen her alanda yıkım ve yeniden yapımın söz konusu olması nedeniyle, kentsel dönüşüm kavramı genel olarak bu amaçla düzenlenen projeler için kullanılan bir kavrama dönüşmüş durumda.

Alınmakta olan kararlar yalnızca kentsel mekânı değil, orman alanlarını, meraları, yaylaları, sayısız HES'ler ile akarsu rejimlerini de içeriyor. Daha açık bir ifadeyle, doğal varlıklar geri dönülmez bir şekilde tahrip ediliyor.

5393-73

Kentsel dönüşüm ile ilgili mevzuata bakıldığında iki yasa maddesi öne çıkıyor. Birincisi 2004'te Kentsel Dönüşüm "Belediye Kanunu" (5272 ve 5393) içinde yer aldı. Ve 2010 yılı içinde Belediye Kanunu'nun 73. maddesinde değişiklik yapılarak, Kentsel Dönüşüm "Anayasaya aykırı" içerikte genişletilmiş biçimde yasal dayanak oluşturuldu. Şimdi belediye 5393-73'e göre kentsel dönüşüm projesi geliştiriyor. Peki Nehir Yüksel, bu yasayı nasıl yorumluyor?

"Belediye Kanunu içine bu denli kapsamlı düzenlemeleri, tek bir yasa maddesi içine sığdırmaya çalışmak en başta yanıltıcı bir durum. Yasaya göre, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyelerinin, kendi yetkilerini kullanarak bu alanları tanımlamaları demokratikleşme, yerelleşme süreçlerine aykırı ve katılımcı planlama ilkeleriyle uyumsuz. Ayrıca bu alanlarda plan yapma, parselasyon yapma, inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izni verme gibi verilen yetkiler ilçe belediyelerinin yetkisizleştirilmelerine ve kaynak kaybına neden oluyor. Böylesi bir yetki devri, özü itibarıyla Belediye ve Büyükşehir Belediyesi Yasalarına aykırı."

"Kamuya ait gayrimenkuller belediyeye devredilebilir"

Yine yasada "kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı" olarak belirlenen alanlarda, eğitim ve sağlık kurumları dışın-

daki, kamuya ait gayrimenkullerin belediyelere devredileceği belirtiliyor. Yüksel, "İlgili diğer kamu kurumlarının 'uygun' görüşü alınmaksızın böylesi bir devir işleminin yapılması, kurumlar arası eşgüdümü ortadan kaldıracacağı gibi, bir kamu kurumunun mevcut ve geleceğe yönelik yatırımlarını engelleyici bir neden de olabilir" diyor:

"Sözkonusu alanlarda belediye ile anlaşma yapmayan veya belediyece kamulaştırılmasına gerek duyulmayan gayrimenkullerin sahiplerinin, proje alanının herhangi bir bölümünde, parselasyon planı ile kendilerine ayrılan ada ve parsellerde imar haklarını kullanabilecekleri ifade ediliyor. Oysa İmar Yasası'na göre, yapılacak parselasyon planlarında, mülk sahibine kendi taşınmazının bulunduğu yere en yakın parselin tahsis edilmesi gerek. Ve son olarak gecekondü sahiplerine enkaz ve ağaç bedeli ödeneceği veya belediye imkanları ölçüsünde kentsel dönüşüm ve gelişme proje alanı dışında arsa veya konut satışı yapılabileceği belirtiliyor. Çoğunlukla kent yoksullarının yaşamakta olduğu gecekondü alanlarında yaşayanların, bu alanların dışına atılması, yeni gecekondü ve çöküntü alanlarının oluşmasına neden olur. Kaldı ki, bu alanlarda yaşamakta olan kiracıların ne olacağı ise tümüyle belirsiz."

6306 sayılı yasa endişe uyandırıyor

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca 16 Mayıs 2012 tarihi itibarıyla yasalaşan "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun"u (6306) da ayrıca incelemek gerek. Kaldı ki bakanlık tüm kentlerde 6306 sayesinde kentsel dönüşüm başlatabiliyor. Bu durumda

o alan, belediyenin yetkisinden çıkıyor. Yüksel, "Ülkemizdeki yapıların önemli bir bölümünün afet riski altında olduğu, risklerin ortadan kaldırılması için acilen önlem alınması gerektiği tartışılmaz bir gerçek. Ancak yapılan düzenlemeler bu riskleri ortadan kaldırmak konusunda yetersiz ve yanıltıcı" diyor: "Bilimsel temellerden yoksun, ilgili kesimlerinin görüşü ve onayı alınmadan Meclis'ten geçirilen bu yasa, görsel medya ve radyolarda, 'depreme karşı seferberlik' şeklinde reklam kampanyalarıyla, toplumun deprem korkusu kullanılarak 'kentlerin tümüyle yenilenmesi' söylemiyle halkın nezdinde meşrulaştırılmaya çalışılıyor."

Afet Yasası'nın getirdiği sıkıntılar

Yüksel, Afet Yasası ve son düzenlemelerin sakıncalarını şöyle sıralıyor:

- Riskli yapıların bulunduğu alanlar ile rezerv yapı alanı olarak belirlenen bölgelerde, imar kanunu da dahil olmak üzere ülkemizin tüm kıyılarında, tarım alanlarında, zeytinlik alanlarında, mera- larında, orman alanlarında ve hatta sit alanlarındaki kanunların uygulanma- yacak mevzuat kapsamında yer aldığı, kamuya ait tüm alanlar ve binaların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na devredilerek yapılaşmaya açılacağı, keyfi uygulamaların önünün açılacağı,

- Rantı yüksek bölgelerde yer alan ve gerçek mülkiyeti yurttaşlara ait olan hastane, okul, park, kültürel tesis vb kamu tesislerinin elden çıkarılarak veya alanların azaltılarak yaşam kalitesinin düşürüldüğü, sosyal donatı alanlarının yasaya aykırı özelleştirildiği,

- Riskli alanlardaki yapıların tamamında, yapılara elektrik, su ve doğalgaz hizmetlerinin verilmeyeceği, verilen hizmetlerin durdurulacağına ve her türlü işlemin durdurulmasına ilişkin düzenle- melerin olduğu,

- İnsanların anlaşmaya mahkum edildiği, anlaşmaya yanaşmayanların ise barınma hakkından yoksun bırakıldığı, 60 günlük süre içerisinde yıkım taraf- larca gerçekleştirilmezse, birde yıkım masrafının eklenerek, en temel insan haklarından biri olan barınma hakkının savunulmasının cezalandırıldığı, yar- gıya başvurma hakkının kısıtlandığı, barınma hakkı direnişlerinin zor kul- lanılarak ve cezalandırma tehditleriyle engellendiği,

- Altyapı maliyetlerinin konutları yıkılan- lara ödetildiği, yeni yaşam alanlarındaki sosyal donatı ve altyapı harcamalarının da maliyete eklenmesi ile yoksul kesim- lerin borç miktarının büyütüldüğü,

- Risk taşımayan yapıların da "uygu- lama bütünlüğü" gerekçesiyle kanun

hükümlerine tabi olacağının belirtilerek tüm yapıların risk altında olduğu,

- Yetkinin genel olarak Çevre ve Şehirci- lik Bakanlığı'na verilerek ve yerel yöne- timlerin devre dışı bırakıldığı,

- Kentsel dönüşüm sürecinde tüm inşaatların kamu ihale kanunu kap- samı dışına çıkarılarak, usulsüzlü- ğün ve denetimsizliğin önünün açıla- cağı, kamusal denetim süreçlerinden geçmemiş güvensiz binalar inşa edil- mesinin kolaylaştırıldığı ve benzeri bir- çok madde ile, kamusal denetimin kal- dırılmak istendiği ve meslek odalarının mesleki denetim yetkilerinin ellerinden alınmaya çalışıldığını görüyoruz.

Bütüncül bir planlama

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 6306 sayılı yasaya dayanarak kentsel dönü- şüm uygulamaları yapıyor. Örneğin İzmir'de Cennetçeşme bu kapsamda bakanlığın yetkisine geçti. Bu süreçte, bakanlık ve belediyedeki yetki dağılı- mını nasıl okumak gerek? Yüksel, bu soruya şöyle yanıt veriyor: "Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlıklı, güvenli yaşam alanlarının yaratılmasına yöne- lik dönüşüm modelinin hayata geçiril- mesi için, öncelikle her ne kadar iptal edilmiş olsa da 1/25000 İzmir Kent- sel Bölge Nazım İmar Planı Revizyonu plan kararları ile belirlenen 'Sağlıklılaş- tırma- Yenileme Program Alanları' çer- çevesinde belirlenen alanların, bütüncül bir planlamanın parçası olarak, mev- zuat ve planlama açısından bütünsel- lik içinde ele alınması ilkesel açıdan doğrudur. Evet 6306 sayılı yasa ruh- satlı alanların da Afet Riskli Alan ilan edilmesini, daha doğrusu bu yasa iste- diği anda istediği yeri Afet Alanı ilan edilmesini sağlayan bir yasa... Eğer Büyükşehir Belediyesi 6306 sayılı yasa kapsamındaki Afet Riskli Alan kararla- rından rahatsızlık duyuyorsa bunu yar- gıya taşıması gerekirdi diye düşünüyö- ruz. Bir de şöyle bir gerçek var; kentsel dönüşüm orada yaşayan vatandaşla- rın bir talebi mi yoksa yukarıdan birileri- nin onlar adına verdiği bir karar mı? Var olan, gerçekleştirilen uygulamalarda çok daha yoğun plan kararları üretiliyor. Vatandaş açısından baktığımızda kent- sel dönüşüm orada yaşayanların katı- lım ve kararlarına bağlı olmadan, orada yaşayanların dışlandığı ya da borçlan- dırıldığı bir sistemle sosyal mağduriyet- ler yaratmakta."

Nasıl olmalı?

Peki kentsel dönüşüm nasıl olmalı? "Değişim ve dönüşümü tek bir yöntemle hayata geçirmek mümkün değil. Her kentsel alt bölgenin kendi özellikleri ve gereksinimleri uygulanacak yöntemi belirlemede yol gösterici olmalı. Söz konusu yöntemler kentlerin mevcut mekan ve yapı potansiyelini, özgün kimliğini yasayan nüfusu ile birlikte değerlendirmek ilkesi ile hareket etmeli" diyor Yüksel, Kentsel Dönüşüm'ün esaslarını şöyle sıralıyor:

- Öncelikle yıkım ve yeniden yapma dışındaki seçeneklerin dışında, koruma, yenileme, iyileştirme, güçlendirme ve canlandırma seçeneklerinin öncelikle araştırılması ve tartışılması sağlanmalı,
- Yapı yoğunluğuna neden olan rant anlayışına ve doğanın tahribatına karşı mücadele edilmeli,
- Yapı stoğunun afetlere dirençli hale getirilmesinde özel planlama yaklaşımları uygulanmalı,
- Tek tip mekân üretiminden kaçınılmalı,
- Mevcut kent dokusunu zedeleme- den ve halkın yaşadığı yeri terkettirme-

biçimde kullanıma geçmesi sağlanmalı,

- Üst ölçekli plan kararlarına aykırı uygulamalardan kaçınılmalı,
- Projeler başta ulaşım kararları olmak üzere, olası çevresel etkileri analiz edilerek, kent planı ile bütünlük olarak ele alınmalı.

"Afet riski taşıyan yapının ve alanın tanımı yok"

Kentsel dönüşüm neredeyse şehrin nüfusunun dörtte birini etkileyecek. Kimi konut sahipleri bakanlık, kimileri de belediye ile muhattap olacak. Bu durumda konut sahiplerine ne gibi uyarılarda bulunmak gerek? "Yetmiş beş milyon toplam ülke nüfusunun üçte birini, yaklaşık 25 milyon kişinin yaşamını doğrudan etkileyecek olan bu süreç, kentlerin yeniden inşa edileceğini tarifliyor" diyor Yüksel, rakamsal bir tablo ortaya koyuyor: "Yetkililer tarafından, genel olarak kentsel alanın yarısını oluşturan ve güvenli olmadığı kabul edilen yapıların yenileneceği, dönüşeceği bu iddialı programın 550-600 milyar dolar maliyetinin olacağı hesapla-

mıştır. Yasada afet riski taşıyan yapının ve alanın tanımı yok. Bir grup insanın değerlendirilmesine bırakılıyor. Sağlam yapılar içine girilebildiği gibi ekonomik ömrünü dolduran yapılar da bu yasa kapsamına alınıyor. Kaçak yapı yapanlar ile ruhsatlı yapıya sahip insanlar arasında bir ayrım yok. 60 gün içerisinde bu evi yıkmaya hakkını ve yıkılmazsa 60 günün sonunda polis zoruyla yıkmaya hakkını uygulayıcıya veriyor."

"Bölgedeki değişimden kazanılan değerden vatandaşa verilmiyor"

Yüksel, "Uygulama anında en büyük sıkıntımız da şu" diyor:

"Vatandaşın arsası var. O arsanın şu anki bir değeri var. Bir de kentsel dönüşümden sonra kazandığı bir değer olacak. Vatandaşın konutuna ya da arsasına enkaz veya arsa değeri olarak diyelim ki 50 bin lira verilir. Sonra denir ki, 'Ben sana şurada bir daire verdim, onun bedeli 150 bin lira, aradaki farkı, 100 bin lirayı 20 senede öde'. Vatandaşın ödeyecek gücü dikkate alınmaz. Burada şu kaçırılıyor; bugün 50 bin lira değer verilen konut veya yer, dönüşümden sonra 150 bin lira eder. Bölgedeki değişimden kazanılan değerden vatandaşa verilmiyor. Vatandaş borçlandırılarak aradaki değer başka birilerine aktarılıyor. Sosyal projenin anlamı da burada ortaya çıkıyor, eşit ve hakça bölüşülmesi... Bu gerçekleştirilemediği sürece ödeme gücü olmayanların ötenmekten yeni yasal olmayan yerleşim alanları oluşturmaktan başka çözümleri yok gibi..."

Belirsizlik var

Yüksel, deprem riski taşıyan, mühendislik görmemiş, jeolojik-jeoteknik etütleri yapılmamış, imar planlarındaki hiyerarşiye ve plan mevzuatına uygun yapılmamış yerlerin elden geçilmesi, eksiklerin tamamlanmasını onların da istediğini söylüyor ama kurallara uygun olarak:

"73. Maddenin içeriğinde de uzlaşmayan ya da ödeme yapamayanların bölge dışına ötelenmesi mümkün. Ayrıca 6306 da tüm mevzuattan muaf olması nedeniyle nasıl bir çevre oluşturulacağı ve sosyal donatı alanlarının, yeşil alanların hangi standartlar doğrultusunda karşılanacağı belirsizlik taşımakta..."

den, kiracıların olduğu ve çözüm beklediği gerçeği ile mutabakatla çözüm üretme arayışında olunmalı, Proje süreci tümüyle hesap verilebilir ve şeffaf olmalı,

- Sivil toplum kuruluşlarının sürece katılımı sağlanmalı,
- Toplumsal, ekonomik, fiziksel, doğal ve çevresel koşullar birlikte ve yaşam ve kültürel değerler dikkate alınmalı,
- Proje alanlarına yönelik planlama kararları kent bütününe yönelik kararlardan ayrıştırılmamalı,
- Teknik altyapının ve sosyal donatı tesislerinin konutlarla eş zamanlı

niyor. Diğer taraftan yaklaşık 19 milyon yapının yaklaşık yüzde 60'ının 20 yaş üzeri olduğu belirtiliyor ve afet riski taşıyan yapıların (6,5 milyon yapı) yıkılacağı belirtiliyor; ancak yeni 6.5 milyon oluşmasını engelleyecek bir düzenlemeye gidilmiyor. Bugün de Türkiye'de kaçak yapı devam ederken kentlerin yeniden inşa süreci devam ediyor. Başta karar vericiler olmak üzere herkesin çok duyarlı ve özenli olması gerekli. Bu düzenleme kentsel mekâna müdahale arayışları zirve yapmış, piyasa oluşturmak adına zor kullanma ve halkın zorla borçlandırılması yasalaştırıl-

İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı ve Kentsel Dönüşüm Projeleri Koordinatörü Muhittin Selvitopu:

"İzmir'de yerinde dönüşümü esas alan, bölgeleri kültürel ilişkileri bozmadan ve sosyal yaşamı değiştirmeden planlayan, en önemlisi de sağlıklı bir kent dokusu yaratmayı amaç edinmiş bir kentsel dönüşüm stratejisi izleniyor."

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin şu anki sınırları içinde yaklaşık 4700 hektarlık bir alanın sağlıklılaştırılması gerekiyor. Bu da 200 bin civarında yapıyı kapsıyor. Nüfus olarak bakıldığında bu iş 800 bin kişiyi ilgilendiriyor. Belediye bu kapsamda tüm projelerini hazırladı. "Kentsel Dönüşüm Proje Alanları" birbirlerinin devamı niteliğinde, çoğunlukla kentin önemli akslarından olan Yeşildere Caddesi ve Çeşme-Aydın Otoyolu çevresinde konumlanmış durumda. Proje alanları "Yeşildere Vadisi" ve "Uzundere Vadisi" projeleri olarak adlandırılıyor. Merkezdeki yerler Karşıyaka-Örnekköy, Bayraklı, Konak-Ege ve Ballukuyu, Gaziemir-Aktepe ve Emrez, Karabağlar-Uzundere. Riskli alan olarak belirlenen Kadifekale'de, Yeşildere ve Gürçeşme'deki çalışmalar aşağı yukarı tamamlandı. Ege Mahallesi projesinin ağustos ve eylül gibi tamamlanması öngörülüyor. Ballukuyu için ekim ve kasım tarihleri veriliyor. Örnekköy, Aktepe-Emrez ise önümüzde yıl sonuçlanacak. İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı ve Kentsel Dönüşüm Projeleri Koordinatörü Muhittin Selvitopu, Bayraklı bölgesinin de proje aşamasının tamamlandığını söylüyor: "Biz kentsel dönüşümü dört aşamalı görüyoruz. Birincisi mevcut durum tespiti, ikincisi proje süreci, üçüncüsü uzlaşma, dördüncüsü de yapım. Biz Bayraklı için ilk iki aşamayı tamamladık, şimdi uzlaşmaya başlayacağız."

Önce çeperler

İzmir'de kentsel dönüşüm bakanlık eliyle de yürüyor. Örneğin Cennetçeşme, bu kapsamda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetki alınanda; onlar 6306 kapsamında çalışmalarını yürütüyorlar. Belediye ise 5393-73'e göre çalışıyor.

Selvitopu'nun da söylediği gibi burada öncelik kentin çarpık gelişen, ruhsatsız ve gecekondu bölgelerine verilmiş: "Kentte çok çarpık yapılaşma varken seçim yapmak gerekiyordu. Biz çeperlerden başlayarak içeri doğru yönelmeyi seçtik. Çeşme-Aydın aksı, Yeşildere aksı, bunlar kente giriş kapıları."

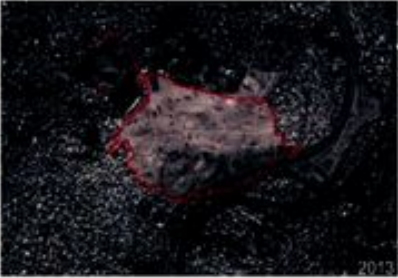
Yerinde kalacaklar

Burada yerinde dönüşüm esas. Yani konut sahiplerinin bölgesinde kalmasını sağlanacak. Hak sahiplerine projenin maliyet hesabına göre metre-kare değeri üzerinden tahsis yapılacak. "Örneğin" diyor Selvitopu: "Diyelimki kişi kendi konutu karşılığında 1.5 daire hak ediyor. Bir daireyi aldı, diğer yarım dairelik hakkı ister borçlanarak bir daireye çıkartır, ister o yarım dairenin parasını alır. Esnaf var ise onlara da konut altı işyeri verilebilir. Tabii fiilen şu an esnaf olanlara bu hak tanınacak. Borçlanma ile ilgili belediyemizin şöyle bir çalışması var:

Uzun vadeli düşük faizli kredi imkânlarını sunacağız. Bankalarla görüşüyoruz. Bu tamamen vatandaşın kendi isteğine bağlı. Yerinde dönüşüm derken esas amaç orada yaşayan insanların proje sonrasında da orada yaşamlarını sürdürmelerini sağlamak. Oradaki kültürel ilişkileri bozmadan, sosyal yaşamı değiştirmeden... Sadece düzenli bir kent dokusu yaratmak istiyoruz."

"Emsal artış hedeflemiyoruz"

Bayraklı 60 hektarlık bir alan. Şu anda yaklaşık 18 bin civarında nüfus var. Konut kullanım rakamı dersiniz, 5500 bağımsız birim bulunuyor. Selvitopu proje öngörüsünde 8 bin konut olduğunu söylüyor: "Bu sayılar konut büyük-

lüğüne göre değişebilir. 10 bine de çıkabilir, daha aşağı da olabilir. Projede öngörülen de şu: Nüfusu 18 binden 26 bine çıkartmak. Çok yoğun bir artış hedeflenmiyor. Projelerimizin diğer özelliği, farkı da şu: Emsal artışı hedeflemiyoruz. Yoğunluk artışı olmayacak. Tam tersi mevcut yoğunluğu daha aşağı çekmenin araştırması içindeyiz. Bayraklı'da mevcut imar planında 1 milyon 250 bin metrekare inşaat hakkı var. 60 hektar bütününde 1 milyon 250 bin metrekare inşaat yapılabilecek durumda biz bunu 1 milyon 200 bine çektik. Uzlaşma sonuçlarına göre bunu daha da aşağı çekmek istiyoruz. Uzlaşmada belli istekleri, talepleri karşılamamız gerekiyor. Orada 2300 hak sahibi ile görüşeceğiz."

Belediyenin kentsel dönüşüm esaslarından biri de bölgeyi kentsel tasarıma uygun bir biçimde dizayn etmek. Selvitopu'nun söylediğine göre bu kapsamda dört misli yeşil alan artışı var. Şu anki mevcut dokuda açık alanlar yüzde 20'ler seviyesinde. Hedeflenen ise bunu yüzde 50 seviyesine getirmek.

“Değer artış olduğunda o, mal sahibinin cebine kalacak”

Peki borçlanmak isteyenler için nasıl bir ödeme tablosu olacak? Bölgedeki değer artışı kime yarayacak? Selvitopu, proje maliyetlerinin hesaplandığını, bölgede sosyolojik araştırmalar yapıldığını ve ona göre bir planlama yaptıklarını söylüyor: “Orada birebir insanlarla görüşüldü, gelir düzeyleri, iş durumları, bütün bunlar hakkında fikir edinilmeye çalışıldı. Ödemeler de talebe göre şekillenecek. Bir defa kişi sahip olduğu malın karşılığını alacak ama üstünü istiyorsa borçlanmaya gidebilir. Örneğin farklı büyüklüklerde konutlar var. 70 metrekare hakkı varken 100 metrekare isterse borçlanması gerekecek, bunun hesabını kendisi yapacak. Kişi 130 metrekare inşaat almaya hak kazandı. Bunu biz maliyeti üzerinden vereceğiz. 130 metrekareden belediyenin bedel istemesi söz konusu değil. Ama o 100 metrekarelik istedi, 30 metrekaresi arttı. Üstünü borçlanayım da, bir 100 metrekare daha alayım diyebilir. Ya da eksik kalan 30 metrekare para olarak ona ödenir. Biz şu anki değerler üzerinden çalışıyoruz. Ben kişiye 130 metrekare inşaat hakkı verdim diyelim, bunun değeri yükselirse cebine kalacak. Rant bu projenin gerçekleşmesi ile ilgili. Değer artışı fiilen insanlar o projeyi gördükten sonra gerçekleşir. O noktaya

kadar da biz işimizi çoktan bitirmiş olacağız. Değer yükselecek, kişi o zaman evini satar mı kullanılır mı, kendi bileceği iş. Yani değer artışı, kamu lehine olacak. Vatandaş da sabırla beklerse karşılığını almış olacak.”

“Aracıyız”

Belediye burada inşaat sektörü ile konut sahipleri arasında hakem görevini üstlenecek. Vatandaşın muhatabı belediye. Sektörün muhatabı da belediye olacak. Selvitopu şöyle açıklıyor: “İnsanların haklarını mağdur etmeden ne yapabiliriz ona bakacağız. İnşaat sektörünün de mutlaka ticari beklentisi olacak. Bunun da hesabını yaparak davranacağız. Onlar yapacağımız ihalelere ona göre katılacak. Yöntem olarak da belediye bedeli ile yaptırabiliriz bu inşaatları.

Şimdi gelir ortaklığı paylaşımı yöntemi ya da kat karşılığı yöntemi de var. Bunlar uzlaşmadan sonra verilecek kararlar. Uzlaşma bitene kadar tek muhatabımız vatandaş. Ondan sonraki süreçte yapım işi başlayacak, yine yüklenicilerle belediye muhattap olacak.”

ESİAD Yönetim Kurulu Üyesi, Yerel Yönetimler ve Kentsel Dönüşüm Komitesi Başkanı E.Cemal Elmasoğlu:

"Binalar değil, biz şehrin tüm hayatının dönüşmesi gerektiğine inanıyoruz."

ESİAD Yerel Yönetimler ve Kentsel Dönüşüm Komitesi'nin amacı özel bir Kentsel Dönüşüm Kanunu'nun taslağını hazırlamak ve bu taslağı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na sunmak

ESİAD kurduğu "Yerel Yönetimler ve Kentsel Dönüşüm Komitesi" ile sürecin bizzat içinde. Komite Başkanı E.Cemal Elmasoğlu, neler yaptıklarını ve hedeflerini şöyle özetliyor: "Komitenin amacı, çocuklarımızın geleceği olan bu kentin yeniden planlanmasında kentte yaşayanlar olarak öncü olmak. Aslında bu komite ile her zaman konuştuğumuz ancak çok zorlandığımız öğelerden en önemlisini, 'STK-Özel Sektör-Kamu ve Üniversite' işbirliğini sağlamış bulunuyoruz. Kentteki her kesimin düşüncelerinin temsilinin sağlanacağı bir yapının başarıya ulaşacağına inancımız sonsuz. Amacımız çok net bir tanımla, kentsel dönüşüm ile ilgili İzmir ve İzmirliye özgü değerleri koruyarak özel bir Kentsel Dönüşüm Kanunu'nun taslağını hazırlamak ve hazırlanan bu taslağı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na ESİAD görüşü olarak sunmak."

Lobi faaliyetleri

Elmasoğlu'nun anlattığına göre tüm bu çalışmalar içinde örnek alıp üzerinde kafa yordukları projelerin takibi de devam ediyor. Bunlardan birincisi, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yapmış olduğu 400 Hektarlık Kentsel Dönüşüm Planlaması'nın Ankara nezdinde takibi ve lobi faaliyetleri.(6 projenin Ankara'dan ortama onay süresi 387 gün; 3 projenin ise ortalama 668 gün olarak gerçekleşmiş.) Diğerleri ise Uğur Yüce, Murat Demirel ve Prof. Dr. Funda Barbaros tarafından hazırlanan "Kentsel Dönüşümün Uzun Dönem Başarısı İçin Bir Model Önerisi" adlı çalışmada yer alan veri tabanının günümüz İzmir'ine uyarlanması.

Kentsel Dönüşüm Çalışayı

Öte yandan mevzuatsal açılımlar komite üyeleri tarafından takip ediliyor. En son "Afet Bölgelerinin Kentsel Dönüşümüne Tabi Tutulması" adlı kanun yayımlan-

mış. Elmasoğlu, "Komitemiz uygulama esaslarının belirleneceği Yönetmeliğin yayımlanması sonucunda, Kanunun gelecekte İzmir'e etkisi boyutunda bir çalışma yapmayı planlıyor" diyor: "Diğer taraftan çıkartılacak Kanun veya yapılacak planlama çalışmalarında Merkezi Yönetimlerin kararlarının ötesinde, İzmir'de yaşayan herkesin ortak görüşünün alınabilmesini sağlayacak çalışmalar yapılacak olmasına inancımız tam. Bu anlamda farklı kesimlerin temsilcilerinin davet edileceği bir 'Kentsel Dönüşüm Çalıştay'ı' düzenlenmeli. Bu amaca hizmet vermek üzere bu çalışmaya ülkemizden ve yurt dışından farklı tecrübelere sahip dünyaca ünlü Şehircilik Uzmanları davet edilmeli."

Vancouver'ı planlayan kişi: Sidney Rasekh

Bu konuda ilk adımı da atmışlar. Dünyaca ünlü şehir plancısı ve mimar, aynı zamanda Vancouver'ı planlayan kişi olarak tanınan Sidney Rasekh'i İzmir'e davet etmiş ve komite üyeleri ile tanıştırmışlar. Devamında İzmir Büyükşehir Belediyesi Kentsel Dönüşüm Müdür Yardımcısı Suphi Şahin Bey ESİAD'da ağırlanmış ve üyelere kentsel dönüşüm konusunda teknik bilgilendirme yapılmış. "Akabinde" diyor Elmasoğlu: "Sayın Aziz Kocaoğlu ve CHP PM üyesi ve İzmir Milletvekili Sayın Alaattin Yüksel ESİAD'a davet edilerek, komitemizin toplantısında ağırlandı. Belediye gözü ile kentsel dönüşüm ve İzmir projeleri komite üyelerimize aktarıldı."

"İzmir'in tüm kesimlerinin fikrini almak gerek"

Elmasoğlu'na göre bu süreçte en önemli nokta şu: "Kentsel dönüşüm nereden başlamalı? diye kendimize bir soru yöneltmemiz gerekiyor. İşte biz, Bülent Akgerman Başkan oluru ile komiteyi kur-

maya karar verdiğimizde kendimize ilk önce bu soruyu yönelttik. Çünkü hepimiz çok net biliyorduk ki, bu sorunun cevabı komitenin amacını belirleyecek. Komitemizin amacı şu: Dönüşümün binalar üzerinden olmaz; biz şehrin tüm hayatının dönüşmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu konuda İzmir halkının görüşünün alınması gerek. Ve mutlaka her eve girip dönüşüm anlatılmalı. Çünkü İzmir'in dokusu, karakteristik özellikleri, insan yapısı, mimari tarzı farklı. Bu anlamda öncelikli olarak İzmir'e özgün dokunun ortaya çıkartılması için daha iyi bir planlama yapılması lazım. İyi bir vizyon ve hedef çalışması gerekiyor. Altyapı çalışmaları olmadan 'İzmir'e özel bir kentsel dönüşüm kanunu istiyorum' demek yanlış. Bu tür çalışmalarla beraber sosyolojik çalışmalar da yapmak gerek. Çok basit bir yaklaşımla Alsancak'ta oturup, gecekondu yaşamının psikolojisini anlayamadan İzmir'i planlayamazsınız. İzmir'in ortak değerlerini bir araya getirmek için bu proje içerisinde tüm İzmir'in olması zorunlu."

Kentsel dönüşümün en önemli ayaklarından biri: Saygı

Elmasoğlu için veri tabanının oluşturulması, tabana yayılmış dernekler üzerinde araştırma yapılması bu projede olmazsa olmazlardan. Nasıl bir şehirde yaşamak istiyorsun sorusunu herkese sormak lazım. Bu veritabanı olmadan bir kenti planlayamazsınız. "Bir de"

diyor Elmasoğlu: "İzmir deprem bölgesi. Üç büyük fay şehrimizden geçiyor. Planlama yapılırken bu dikkat edilmesi gereken en önemli kriterlerin başında gelecek. İşin makyaj kısmı, binalar tek renk olsun, klimalar dıştan gözükmessin, çamaşırlar balkonlara asılmasın... Bunlar zaten proje içinde olacak. Kentsel dönüşüm projelerinde unutulmaması gereken çok önemli söylemlerden diğeri de 'Saygı'dır. Kent planlaması sondan başa dizayn edilmelidir, yani karadan denize. Bugün İzmir'e baktığımızda tam tersinin yapıldığını görüyoruz. Daha çok katma değer yaratacak alanlar yüksek

yapılar ile destekleniyor ve şehrin nefes alan damarlarının önleri kesiliyor. Bu nedenle arka planda kalacak bölgelerin nefes almasına fırsat verecek saygılı yapılar planlamak zorundayız."

İzmir'e ait bir slogan oluşturulacak mı?

Elmasoğlu'na göre kentsel dönüşüm projelerinde Uğur Yüce'nin başlattığı "Kentsel Dönüşümün Uzun Dönem Başarısı İçin Bir Model Önerisi" adlı çalışma da kesinlikle yer almalı. Özellikle OSB olarak adlandırılan gelişime

açık alanlarda uydu kentler yaratılmalı. "Kadifekale dönüşümü ve yapılan çalışmalar da hepimiz için ciddi bir örnek-tir" diyor Elmasoğlu: "Kadifekale'de önce gerçekleştirilen kentsel dönüşüm çalışmaları, beraberinde restorasyonu, Agora, antik tiyatro ve Kemeraltı entegrasyonunun sağlanması ile birlikte İzmir çok değerli bir bölge kazanacaktır. Son olarak İzmir bugün ne kenti, gelecekte ne kenti olacak; İzmir'e ait bir slogan oluşturulacak mı ve bu slogan ne olacak sorularına verilecek olan ortak yanıt İzmir'in gelecekteki kentsel dönüşüm projelerine yön verecektir. Unutulmaması eski bir yapıyı yıkıp yerine yenisini yapmak, şu an algılandığı gibi Kentsel Dönüşüm demek değildir. ESİAD olarak Geleceğin Şehri İzmir'i hep beraber ortaya koymak, Komite olarak önceliklerimiz arasında yer almaya devam edecektir."

Elmasoğlu için veri tabanının oluşturulması, tabana yayılmış dernekler üzerinde araştırma yapılması bu projede olmazsa olmazlardan. Nasıl bir şehirde yaşamak istiyorsun sorusunu herkese sormak lazım. Bu veritabanı olmadan bir kenti planlayamazsınız.

Türkiye askeri harcamalarını kısabilir mi?

■ Deniz Çaba Şan

SIPRI'nin 2012'deki askeri harcamalara ilişkin raporuna göre geçen yıl silah, teçhizat, askeri operasyonlar ve personel için dünyada toplam 1 trilyon 753 milyar dolar harcandı. ABD, Kanada ve diğer NATO ülkeleriyle, Japonya ve Avustralya'nın askeri harcamaları azaltması nedeniyle geçen yıl toplam harcamalarda yüzde 0,5 oranında gerileme oldu. Dünyadaki toplam askeri harcamalarda öteden beri birinci sırada yer alan ABD'nin payı ilk kez yüzde 39'a düştü. Buna karşılık Rusya'nın harcamaları geçen yıl yüzde 16, Çin'in de yüzde 7,8 oranında arttı. Ukrayna da harcamalarını yüzde 8 artırarak silahlanmaya hız verdi. Doğu Avrupa'nın askeri giderlerindeki ortalama artış ise yüzde 15,3. Dünyadaki toplam askeri harcamaların yüzde 82'sini 15 ülke yaptı. Geçen yıl 18,2 milyar dolar askeri harcama yapan Türkiye de ilk 15 ülke arasında.

SIPRI'ye göre, Batı askeri harcamalarını kısmaya devam ederken, Rusya ve Çin silah teknolojisinde ABD'ye rakip olabilmek için harcamalarını artırmaya gelecek yıllarda da devam edecek. Bu da dünyadaki güç dengelerinin bozulması demek.

ABD daha da kısacak

Silah, teçhizat ve personel giderlerini geçen yıl 682 milyar dolara düşüren ABD'nin askeri giderleri bundan sonra da düşmeye devam edecek.

SIPRI'nin raporuna göre, ABD'nin harcamalarındaki düşüş, Kongre'nin 2011'de yoğun tartışmalara sahne olan bütçe görüşmeleriyle başladı. Kongre kararı uyarınca Afganistan ve Irak'taki askerleri geri çekme kararıyla birlikte bütçede kısıntıya gidildi ve giderlerde düşüş başladı. Yürürlüğe giren Bütçe Denetim Yasası sayesinde harcamalar bundan sonra da düşmeye devam edecek.

Güç dengesi bozulmaz

ABD'nin yanı sıra NATO üyesi diğer ülkeler de harcamalarını kısıtı. 2008'de patlak veren finans krizinden bu yana 31 Avrupa ülkesinden 18'i askeri harcamalarını yüzde 10 oranında daralttı. SIPRI uzmanlarına göre, Batı dünyasının askeri harcamaları kısması dünyadaki güç dengesinin bozulması anlamına gelmiyor.

Rusya ve Çin

Buna karşılık Çin ve Rusya'nın dünyanın önemli küresel güçleri olma yolunda kararlı bir şekilde ilerlediklerine de dikkat çekiliyor. Rapora göre, Rusya'nın

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü (SIPRI)'nın 2012'deki askeri harcamalara ilişkin raporu başta ABD olmak üzere NATO üyesi pek çok ülkenin askeri harcamaları kısıtığını, Rusya ve Çin gibi ülkelerde ise tam tersi bir tablonun olduğunu ortaya koyuyor. Peki Türkiye ne durumda?

askeri harcamalarını artırmadaki en önemli neden eski teknolojiyle üretim yapan silah sanayini 2020 yılına kadar yenileme çabası. Çin'in de aynı çaba içinde olduğuna işaret eden uzmanlar, her iki ülkenin de silah sanayini yenileyip ordularını modernleştirirken, dünya silah pazarında da paylarını artırmak istediklerine dikkat çekiyor.

SIPRI'ye göre, Batı askeri harcamalarını kılmaya devam ederken, Rusya ve Çin silah teknolojilerinde ABD'ye rakip olabilmek için harcamalarını artırmaya gelecek yıllarda da devam edecek.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika da silahlanıyor

Silah üreten ve satan gelişmiş ülkeler askeri harcamaları kısarken gerginlik bölgelerinde tırmanış sürüyor. Asya'da Çin'in yanı sıra silahlanmaya en çok bütçe ayıran ülke Vietnam.Orta Doğu ülkeleri de silahlanmayı sürdürüyor. Arap ülkeleri içinde askeri harcamalarını 2012'de yüzde 51 artıran Umman başı çekiyor. Irak ve Suriye'nin askeri harcamalarıyla ilgili sağlıklı veriler elde edilemiyor.

Rejimleri değişen Kuzey Afrika ülkeleri de silahlanmaya hız verdi. Güney Amerika da ise 2012'de askeri harcamalarını yüzde 43 artıran Paraguay ile yüzde 42 artıran Venezüella başı çeken iki ülke. "Soğuk Savaş dönemindeki gibi bir tehdit algılaması söz konusu değilse, askeri harcamalar da azaltılabilir.

SIPRI'nin raporunu nasıl okumak gerek? Askeri harcamaların artırılması ya da azaltılması güç dengelerini nasıl etkiler? Askeri harcamalar konusunda ilk 15'e giren Türkiye'nin bu konuda bir kısıtlamaya gitmesi mümkün olabilir mi?

Askeri harcamalarda ilk 15 ülke

Sıra	Ülke	Askeri harcama (milyar dolar)	Dünya payı (%)	Milli gelir oranı (%)
1	ABD	682	39	4,4
2	Çin	166	9,5	2,0
3	Rusya	90,7	5,2	4,4
4	İngiltere	60,8	3,5	2,5
5	Japonya	59,3	3,4	1,0
6	Fransa	58,9	3,4	2,3
7	S.Arabistan	56,7	3,2	8,9
8	Hindistan	46,1	2,6	2,5
9	Almanya	45,8	2,6	1,4
10	İtalya	34	1,9	1,7
11	Brezilya	33,1	1,9	1,5
12	G.Kore	31,7	1,8	2,7
13	Avustralya	26,2	1,5	1,7
14	Kanada	22,5	1,3	1,3
15	Türkiye	18,2	1,0	2,3

Strateji-Harp Tarihi, Güvenlik Politikası, Jeopolitik İhtilaflar ve Terörizm-Deniz Haydutluğu alanlarına özel ilgisi ve bu konularda müstakil/ortaklaşa 22 kitabı bulunan, Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Merkezi TÜRKSAM'ın Kurucu Başkan Yardımcısı ve Terör Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Celalettin Yavuz ile konuştuk.

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI'nin 2012'deki askeri harcamalara ilişkin raporunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Çünkü ABD, Kanada, Japonya ve Avustralya'nın askeri harcamaları azalırken, Rusya, Çin ve Ukrayna'nın artıyor.

2012 askeri harcamalarının yüzde 0.5 azalması demek, hemen hiç önemli bir değişiklik olmadı demektir. Burada dikkati çeken ise, ABD'nin askeri harcamalarındaki yüzde 39'luk azalmadır. Bunun sebebi de ABD'nin 2012 içerisinde, Afganistan ve Pakistan dışında rutin faaliyetler (Uzakdoğu, Doğu Akdeniz, Somali ve Basra Körfezi'ndeki deniz filoları) dışında yurtdışı askeri faaliyetinin bulunmaması. 2011 sonunda Irak'tan ayrılan ABD askeri, 2011'de Libya'ya yapılan hava harekâtı gibi rutin dışı faaliyetini 2012'de hiçbir yerde yapmadı. ABD kamuoyu, küresel ekonomik kriz ve iklim değişikliği sebebinden kaynaklanan doğal afetlerle yıkım yaşandığı için, artık kaynakların

Prof. Dr. Celalettin Yavuz'a göre Türkiye'de askeri harcamalar zaten azaltılmış durumda. Hatta herhangi bir tehdit söz konusu değilse bu harcamalar daha da kısılabilir. Ancak Yavuz, "Son yıllardaki tabloya bakıldığında, Türkiye komşu ülkelerle tekrar 'soğuk savaş' dönemini hatırlatan bir diplomasi krizi içerisine girmiş durumda" diyor.

askeri müdahalelere değil, kendileri için harcanması düşüncesinde. Bu düşünce de, özellikle Demokratların iktidar olduğu ABD'de, silahlanma gayretlerine bir fren etkisi yapabilecek dereceye yükseldi.

Peki Rusya, Ukrayna ve Çin'deki durum için ne diyorsunuz?

Rusya, 100 dolar civarında seyreden petrol ve ona paralel devam eden doğalgaz satışı sonucunda milli gelirini oldukça arttırdı. Bunun sonucu ve Sovyetler Birliği'nin mirasçısı sıfatı ve "küresel oyuncu" rolüne ulaşabilmek maksadıyla silahlanma alanına da ağırlık vermeye başladı. Aslında Rusya'nın silahlanma çabaları yeni de değil. SIPRI'nin 2008 raporlarından itibaren Rusya'nın silahlanma gayretlerindeki çarpıcı yükseliş dikkatlerden kaçmıyor.

Rusya kadar olmasa da, Ukrayna'nın silahlanmadaki gayreti de dikkat çekiyor. Bu gelişme ise Rusya gibi Sovyetlerin silah teknolojisinin mirasının devredildiği Ukrayna'nın, eski ve çağdışı silahlarını

yenileme gayreti olarak değerlendiriliyor. Çin'in silahlanma gayreti, aslında iddia edildiği gibi yüksek sayılamaz. Zira her yıl yüzde 8.5 üzerinde büyüme gösteren ülkenin silahlanmadaki büyümesi bu ekonomik büyümenin altında kalmış durumda. Çin'deki silahlanma da 2000'li yılların ortalarından itibaren ve genelde ekonomik büyüme oranının hemen altında seyrediyor. Kendi silah üretimine ilaveten, ayrıca Rusya'dan da silah ithalatı yapıyor.

AB ülkelerinde askeri harcamaların düşüş sebebini ekonomi ile ilişkilendirmek mümkün mü?

AB ülkelerinin silahlanma gayretlerindeki düşüşün gerekçesi de ekonomiye paralel. Zira 2008'den beri süregelen küresel ekonomik krizden en büyük hasarı gören AB'de, öncelikler silahlanma yerine, ekonomideki gedikleri tıkmak maksadıyla kullanılıyor.

Öte yandan daha önceki SIPRI raporlarında da yer aldığı gibi, askeri harcamalarda (silah ithalatında) öne çıkan ülkeler

arasında Körfez Ülkeleri (Suudi Arabistan, Kuveyt, Katar vb) öne çıkıyor. Gereke- çesi de İran'ın Basra Körfezi'nde artan gücü ve bu gücün anılan ülkelerin yöne- ticilerine karşı ABD'nin abartan değeri- lendirmeleridir. Çünkü Körfez Ülkelerinin silah tedarikindeki tek adresi neredeyse sadece Amerikan silah sanayisidir.

Batı askeri harcamalarını kısma- ya devam ederken, Rusya ve Çin silah teknolojisinde ABD'ye rakip olabil- mek için harcamalarını artırmaya gelecek yıllarda da devam edecek. Bu durum dünyadaki güç dengesinin bozulması anlamına geliyor mu?

Silah teknolojisi sadece silahlanmada öne çıkmak için değildir. Her ne kadar asıl amaç silah üretiminde üstün tek- nolojiye sahip olarak, olası hasımlara oranla yeni stratejiler ve taktikler geliş-

Yani temel mesele küresel güç olmakla ilgili...

Rusya da Çin de uzun yıllardır silah tek- nolojisine önem veren ülkeler. Ancak küresel güç olabilmek için sadece silah teknolojisi- ne sahip olmak da yeterli değil. Bunun için esas olan Milli Güç Unsurları- nı (Ekonomik Güç, Bilim ve Teknolo- jik Güç, Askeri Güç, Sosyo-Kültürel ve Moral Gücü, İnsan Gücü "kalifiye ve sayı- sal", Siyasi Güç) harmanlayarak, "Güç Oluşturma" aşamasını gerçekleştirmek gerekli. Gücün ihtiyaçlara göre geliştiri- lmesini takiben de "Güç Kullanma" fiili- ni gerçekleştirmek gerekir. Bu "Güç Kul-

Buna karşılık Çin, uzun yıllardır yüksek büyüme oranıyla dünyanın ikinci büyük ekonomisi haline geldi. En geç 10 yıl içe- risinde dünyanın birinci ekonomik gücü olacağı beklentisi ile de ABD'nin küre- sel gücünün üzerine çıkıp çıkamayacağı tartışması yaşanmaya başlandı. Kuşku- suz ki bu çıkışıyla Çin, zirvedeki küre- sel güçler arasında yer alacak. Bunun anlamı Çin'e zarar verebilecek bir ABD veya başka ülke projesinin kabul edilme- yeceği.

Peki Rusya...

Dünyanın en büyük yüzölçümüne ve en

"Gelecekteki dünyada, nükleer güce sahip ve milli güç unsurlarıyla bölgesel güç veya onun üzerine taşınabilecek ülkeler, küresel güçlerin belli bir saygı ve ölçüyle yaklaşacağı ülkeler haline gelecek."

tirmek ise de, aynı zamanda silahlanma dışı teknoloji için de gelişme imkânları bulunmakta. Yani silah teknolojisiyle ilgili AR-GE çalışmaları sonucu, ekonomiye oldukça yararlı olunabilecek sahalarda da yeni icatlara imza atılabilir. Bir bakıma silah teknolojisi, genel anlamda bilim ve teknolojinin de itici gücü. Bir taşla birkaç kuş vurabilme şansı yakalanabiliyor.

lanma" fiili, hasım tarafı "Caydırma" veya fiilen zor kullanma (silahlı müdahale) şeklinde de cereyan edebilir.

ABD, Çin ve Rusya arasında küresel güç yarışı olacak diyebilir miyiz?

ABD'ye bakıldığında, özellikle George W. Bush'un ilk yılı dışında ve 11 Eylül 2001 terör olaylarıyla birlikte küresel güç özelliğinde irtifa kaybettiği görülebiliyor.

büyük doğalgaz üreticisi Rusya için, Çin gibi aynı şeyleri söyleyebilmek şu an için mümkün değil. Ama bir nükleer güç oluşu, Devlet Başkanı Vladimir Putin gibi Rusya'yı hak ettiği yerin üzerine yüksel- ten yöneticilerin mevcudiyeti, Rusya'yı da ilkler arasında olmasa da, önemli küresel güçler arasına sokabilecek özel- likler.

Bundan sonra ABD de dâhil, küresel güçlerin yetkileri sınırlanacak. Zira küresel güç özelliğine tam sahip olmasa da, bu potansiyel ile nükleer güce sahip ülkeler ayrıca kutuplar oluşturabilecekler. Küresel güç özelliği de, sahip olan ülkelere bir "dokunulmazlık" zırhı gibi yapılabilmekte. Dolayısıyla gelecekteki dünyada, nükleer güce sahip ve milli güç unsurlarıyla bölgesel güç veya onun üzerine taşabilecek ülkeler, küresel güçlerin belli bir saygı ve ölçüyle yaklaşacağı ülkeler haline gelecek.

Silah üreten ve satan gelişmiş ülkeler askeri harcamaları kısarken gerginlik bölgelerinde tırmanış sürüyor. Güçsüz ekonomiler daha çok silah yatırımı yapıyor. Bu konuda neler söylersiniz? Bölgesinde sorunlar yaşayan, demokratikleşmesini de tamamlamamış ülkeler, şayet milli güç unsurlarıyla sorunlarının üstesinden gelemiyorlarsa, "zayıf devlet" özelliği sebebiyle dış yardıma ve

MSB'nin bütçedeki payında oldukça önemli bir düşüş söz konusu. Yani askeri harcamalar son derece azalmış durumda. Burada önemli olan, tehdit değerlendirmesidir. Şayet "Soğuk Savaş" dönemindeki gibi bir tehdit algılaması söz konusu

ması yönünde Ege Ordusu'nun kaldırılması ya da küçültülmesi nasıl bir rol oynar?

Ege Ordusu 1970'li yıllarda Yunanistan'ın Ege'de karasuları genişliğini bir oldu-bit-tiyle 6 milin üzerine genişletme ihtimaline karşı "caydırma" maksadıyla kuruldu. Maksadına uygun kurulmuş olduğu da bugün daha iyi anlaşıyor.

Yunanistan'la Türkiye arasında Ege'deki deniz sahalarının paylaşımıyla ilgili sorunlar ise henüz çözülmemiş durumda. 2000 yılı başlarında Türkiye'nin inisiyatifiyle geliştirilen "Ege'de Güven Artırıcı Önlemler" paketiyle sadece "donduruldu."

Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nin 2004 sonunda AB üyeliğiyle birlikte, Ege'ye ilaveten Doğu Akdeniz'de de Yunanistan-Türkiye deniz sahalarının paylaşım sorununun mevcudiyeti tarafların kamuoyu tarafından öğrenildi. Yani hem Ege'de, hem de Doğu Akdeniz'de iki ülke arasında deniz sahalarının paylaşımı önemli sorunlar olarak varlığını sürdürüyor.

Bu sorunlar çözüme ulaştırılmadan Ege Ordusu'nun kaldırılması veya küçültülmesi, "caydırıcılığı" zayıflatabilir. Ege Ordusu kaldırılıp, diğer ordulardan bölgeye kaydırılabilecek hareket kabiliyeti yüksek "mobilize" birlikler de aynı görevi yapabilir. Ancak bu birliklerin de "caydırıcılık" niteliği kazanabilmeleri için bölgeye kaydırılma maksadının açıkça belirtilip basınla duyurulması gereklidir. Bu ise Yunan tarafına Türkiye'yi "mütecaviz" göstermek için yeni bir yaygara yapma fırsatı verecektir.

dış müdahaleye açık olmaya devam edecektir. Dış müdahalenin ille de doğrudan ve silahlı müdahale olması da gerekmiyor. Sosyal medyanın "5. Kol" olarak da ustaca kullanılabildiği çağımızda, askeri müdahaleye gerek kalmaksızın iç karışıklıklar çıkartmak mümkün. Bölgesinde sorun yaşayan "zayıf ülkeler", silahlanmaya adeta mecbur edilebilmekte. Bunların ille de güçsüz ekonomi olması şart değil. Körfez Ülkeleri "güçlü ekonomi" olmalarına rağmen, "İran korkusu" ile silahlanmaya en büyük kaynak ayıran ülkelerin başında geliyor..

Ülkemiz de gelişen ekonomilerden birisi... Askeri harcamaların ekonomideki yükünün azaltılması mümkün mü? Sizce yöntemleri nelerdir? Türkiye'de zaten birkaç yıldan beri

değilse, askeri harcamalar da azaltılabilir. Ancak son yıllardaki tabloya bakıldığında, Türkiye komşu ülkelerle (Ermenistan, İran, Irak, Suriye) tekrar "soğuk savaş" dönemini hatırlatan bir diplomasi krizi içerisine girmiş durumda. Buna ilaveten Irak-Suriye hattında (gaflet halinde Türkiye'nin bir parçasının da içerisinde bulunacağı) yeni bir devletin (Kürdistan) kurulması söz konusu. Bu devletin tanınmaması konusunda AKP iktidarının görüşü bulanık olup, hala açıklığa kavuşamadı. Bu konu evvelce "Kırmızı Çizgi" iken, AKP Hükümeti tarafından renksizleştirildi. Eğer hükümet olası bir Kürt devletine karşı ise, askeri harcamaların azaltılması bir diğer gaflet olacaktır.

Ege Ordusu'nun kuruluş nedenleri belirli. Askeri harcamaların kısıtlan-

Türkiye'nin kağıdı...

Yükselmeye devam ediyoruz...

farkı kalitesi

www.alkimkagit.com

Türkiye'de
10 senede
çok önemli
gelişmeler
oldu. Peki,
bugünden
sonra iş
nereye
varacak.

13 Temmuz'da güncel ekonomik gelişmelerin ele alındığı, ESIAD ve Ekonomi Muhabirleri Derneği (EMD) İzmir Şubesi işbirliği ile düzenlenen Çeşme Boyalık Otel'deki toplantıda Hürriyet Gazetesi Ekonomi Yazarı ve Yönetim Danışmanı Ege Cansen'in konuk konuşmacı olarak yer aldı ve ekonominin bugünü ve geleceğine ilişkin çarpıcı açıklamalar yaptı.

Açılış konuşmalarını ise ESIAD Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Akgerman ve Ekonomi Muhabirleri Derneği İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Tolga Albay yaptı.

Ege Cansen'in toplantıda yaptığı sunumu özetle paylaşıyoruz...

2002 senesinin kasım ayında AKP iktidarı geldi. Zaten ondan önce bir kriz oldu, Kemal Derviş devreye girmişti. Hareketli bir dönem geçirdik. Sonra üzerinden 10 yıldan fazla geçti. Özellikle ilk beş-altı senede ilginç bir büyüme oldu. Aslında topyekün baktığımızda da 10 senede Türkiye'de gözle görülür bir gelişme oldu. Yolları, binaları ile başarılı bir Türkiye hikâyesi çıktı ortaya. Bu nasıl oldu? Bunun için kime, ne kadar müteşekkirdik olmalıyız? Yabancılar gelince şaşırıyor. Biz burada yaşıyoruz. Hem takdir ediyoruz, hem de bazen bozuk çalışıyoruz. Karışık hisler içindeyiz. Acaba ne oldu, nasıl oldu? Tabii daha önemlisi, bugünden sonra iş nereye gidiyor?

Türkiye'nin J Ekonomisi

Türkiye'nin ilginç bir coğrafi konumu var. İyi insan kaynağı var. Değişen bir siyasi yapısı var. Gramsci, pasif devrim tavrını ilk kullanan araştırmacı. Tanklar, tüfeklerle yapılan aktif devrim değil bu. Türkiye pasif bir devrim yaşıyor. Yine finansal

AÇILIŞ KONUŞMALARI

ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Akgerman

Havaların ve ekonominin oldukça ısındığı bu günlerde Çeşme'deki sohbet toplantımıza katılan, yakın ilişki içinde olduğumuz Ekonomi Muhabirleri Derneği İzmir Şubesi üyeleri ile bir araya gelmeyi arzu ediyorduk. Bu toplantı için hem ESİAD'ın hem de Boyalık Beach Otel'in Yönetim Kurulu Başkan Vekili Oğuz

türmeye başlamış görünüyor. Eğer bu gelişmeler sermaye hareketlerinin orta vadede kalıcı olarak yön değiştirmesi anlamına geliyor ise potansiyel krizi bu kez teğet geçirmekte zorlanabiliriz.

Çünkü bizde çoğu zaman olduğu gibi riski artıran olumsuz yönde ayrıştırıcı faktörler maalesef bu sefer de var. Bunlar nedir?

Özkardeş'in desteklerine teşekkür ederim. Aile yıllardır atıl durumda olan bu binayı yeniden turizme kazandırdı. Bugünkü konuşumuz iş dünyasını çok yakından tanıyan, ekonomi yorumculuğunda kısa, öz, akıcı, çarpıcı üslubuyla ekol oluşturan, karmaşık konuların anlaşılmasını esprili dille kolaylaştırıp keyifle okunur hale getiren, her yazısının bitimindeki son sözleriyle okuyanı düşünmeye devam ettiren basın ve iş dünyasının duayeni Ege Cansen...

Dünyada ve ülkemizde son zamanlarda yaşananlar yeniden ekonomik belirsizlik ve tedirginlik ortamına girmemize neden oldu. ABD'deki faiz artışı beklentisi, AB Avro krizi, maliyetlerin henüz kestirilememesi, altın ve emtia fiyatlarındaki oynaklık, Çin'deki ekonomik yavaşlama ve nihayetinde gelişmekte olan ülkelere para kaçıışı gibi faktörler ekonomi yönetimine ter dök-

Cari açığındaki yükselme eğilimi, Arap ülkelerindeki gelişmeler, Gezi olayları sonrasındaki gergin iç siyasi ortam, ihracattaki yavaşlama eğilimi, son günlerde sermaye para hareketlerinin gözetim altına alma gibi para piyasalarında tedirginlik yaratan müdahaleci hareketler olası bir krizin bizde daha da ağır geçmesinin yolunu açabilir. Ekonomi yönetimini çok dikkatli olması diliyor, faiz lobisi gibi teşhislerin bizi de etkileyen dünya çapındaki sermaye hareketleri içinde anlamlı olmadığını düşünüyorum.

Ülkemizde istikrarlı bir ekonomik sürecin sonunda gelen not artırımları yabancı yatırımcıyı cezp etmek için daha olumlu bir ortam oluşturmuş idi. Başlayan ters rüzgârlara rağmen bu ortamı en azından korumalı, mümkün olduğunca değiştirmeye ve geliştirmeye çalışmalıyız.

Ekonomi Muhabirleri Derneği İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Tolga Albay

Derneğimiz Ankara merkezli. Liberalleşme eğilimlerinin arttığı 1989'da kuruluyor. Şube aynı yıl içinde İzmir'de de kuruluyor. İzmir'de 108 üyemiz var. Sadece ekonomi muhabirleri değil, basın danışmanları, ekonomi ile ilgili yazarlar da var. Üyelere yönelik eğitimsel ve sosyal faaliyetler yapıyoruz. Ama onun dışında

İzmir ve bölge ekonomisini sivil toplum örgütü gücüyle desteklemeyi amaçlayan etkinlikler yapıyoruz. En son ESİAD ile AB Bilgi Bürosu ile ilgili bir seminer düzenledik.

Ülke olarak ilginç günler yaşıyoruz. Uzun süredir tek parti iktidarı ile siyasi ve ekonomik istikrar söylemi ile devam ediyorduk... Taa ki Gezi Parkı'na kadar...

kaynaklı. İşte bu dört bileşenden bir Türkiye tablosu çıkıyor. "J ekonomi" tabirini ilk kez ODTÜ'de hocalığımızı yapmış olan Atilla Karaosmanoğlu'ndan duymuştum. İlk defa o bana J ekonomi dedi. Jeopolitik lafını biliyoruz. Yani ülkelerin bulunduğu yerler onların ekonomilerini de etkiliyor. Türkiye olarak hakikaten işlek bir coğrafyadayız; petrol meselesi hala önemli bir konu. Rezervin yüzde 60'ı da buralarda. AB bir tarafımızda. Dünya ekonomisi 60-70 trilyon dolarlık bir ekonomidir. Bunun yüzde 25'ini AB teşkil ediyor. Türkiye de böyle bir yerde duruyor. Konumsal durum bizi etkiliyor.

"Hayır diyen bürokrat"

Tutucu bürokrasinin azalan gücünden bahsedelim. Bürokraside sadece iş yapan, karar alan bürokratların ileride başı belaya girer. Özellikle arazi tahsislerinde, kamuya ait arazilerin kullanıma açılmasında ilerisi için tehlike baş gösterir. Bütün ülkelerde toprağın büyük kısmı devlete aittir. Ama bu konuda bir tereddüt

vardır. Çünkü bu bir anda rant yaratır ve bazıları zengin eder. Bir kamu yöneticisi "Ya ileride sen yedin mi de, buna izni verdin" denmesin diye "hayır" der. Bürokrasinin temel içgüdüğü budur: Hayır. Hayır diyerek hayatı geçmiş bir bürokratin geleceği tehlikede değildir. Bu sözünün kaynağı da bir İngiliz Lord'dan geliyor. Hatta o diyor ki, ekonominin canlanması için biraz suiistimal lazım. Bu ahlaksızca bir laf değil mi? Hayır öyle değil. Dönüşüm olmuyor. Hiçbir şeyi ziyan etmeyelim. Hollanda lafıdır. Talaş çıkarmadan ağaç kesemezsin. En ince testere bile talaş çıkarır. Talaş aslında bir ziyandır ama kütük olarak da kullanamayız. Eğer dersek ki hiçbir şeyi ziyan etmeyelim, ağacı bile kesemeyiz. Bir yerde talaş çıkacak.

Tutucu bürokrasinin azalan gücü Özal ile başladı. Kız istemeye gittiği zaman soruyorlar, "Acaba bizim kızıma iyi bakabilir mi"... Diyorlar ki memur. Özal'a da söylüyorlar: "Memur deyince vermiyorlar". Özal diyor ki: "Memurun da başka avantajları var." Bu avantajın J'sini kaldırabilirsiniz.

Bu konu emin olun ekonomiye hareketlilik getirir. Ama doz meselesi önemli.

Türkiye doymamış bir pazar... Bu da Batının buraya gelmesine neden oluyor. Adamların nüfus artışı yok, arabalar da satılmış, ekonomi duruyor. Ne yapıyor, buraya geliyor.

Cumhuriyet 3 sütun üzerine kuruludur

Laiklikten dindarlığa geçiş. Cumhuriyetin tasfiyesi. Benim tanımıma göre Cumhuriyet üç sütun üzerine kuruludur. Birisi laiklik, birisi tam bağımsızlık, diğeri de milli birlik ve bütünlük. Yani "Bu topraklar üzerinde yaşayan herkes Türktür." Herkes Türktür diye değil, tanım böyle. 1923 senesinde bütün Türkiye nüfusu 12 milyon. O zaman Amerikalı bir demografin yaptığı çalışma var. Türkiye'de yaşayanların yüzde 47'si o günkü Türkiye hudutları içinde doğmamış. Yanısı neredeyse. Balkanlardan Kafkasya'dan aşağıdan yukarıdan Anadolu'ya gelmişler ve kendilerine vatan olarak burayı belirlemişler. Tabii

Sermaye olmadan kalkınma olmuyor. Peki sermaye nasıl sağlanır? Emeğin istismarı ile. Adamı çalıştıracaksın, 50 lira ona verip, 50 lira kasaya koyup sermayeyi büyüteceksin. Komünist sistem bunun farkına varıp demiştir ki: Emeğin sömürülmesini devlet yapsın daha iyi. Niye bunu kapitalistlere bırakıyoruz. Sömürecekse devlet sömürsün.

bunların etnik kökenleri farklı. Türkiye'nin içinde Kürtler var, Ermeniler var. Çare nedir diye düşünüldüğünü deniyor ki, "Bu sınırlar içinde yaşayanların hepsine Türk denir." Yani Türktür demiyor, Türk denir diyor. Tanım bu. İngilizcede bir deyiş vardır. Tanımlar tartışmaya açık değil. Adam bir tanım veriyor sana. Kökeni budur demiyor. "Ben yedi nesildir Türk olanları demiyorum ama milli birlik ve beraberlik adına bunlara Türk denir diyorum" diyor. Laiklik malum. Diğer de tam bağımsızlık. Bu üçü de Atatürk'ün uğraştığı üç problem. İşte şimdi bu tasfiye ediliyor. Çünkü bunun muhalifleri demokrasi ile birlikte ayağa kalktı. Batı da İslam ile ne yapacağını bilemiyor. Hiç olmazsa ılımlı olsun diyorlar, çare olarak. ılımlı olursa biz onu idare ederiz gibi. Bu din-bilim çatışmasında Aldous Huxley'in bir çalışması var. Din nerede bitiyor, bilim nerede başlıyor? Diyor ki: Din nerede duracağını hiçbir zaman bilmemiştir. Dayak yiye yiye durmuştur. Bilime karşı olmak dinin tabiatında var. Din her yerde yenilmiştir, geri çekilmiştir. O zaman bilimin egemenlik alanı genişlemiştir. Hiç zannetmeyin kendi kendilerine geri çekilmişlerdir.

Yakıcı sorunlar var.

Kürt özerkliği diyorum. Bu bir özerklik davası çünkü. Şarkı söyleme meselesi değil. Bunun acabası kalmadı. Bu en önemli sorun. Çünkü ok yaydan çıktı. Belki de bu Erdoğan'ın karizmasını ciddi şekilde zedeleyecek. Ona idare ederim gibi geldi ama inisiyatif kayboldu. Erdoğan'a sempati ile bakanlar "Biz bunu böyle anladık" dediler. Öte yandan Kıbrıs kangren bir vaka. Şimdi Suriye-Mısır gibi olaylarda yakıcı bir sorunla karşı karşıyayız.

Başarı hikâyesine gelince...

1980-1990 arası kazanç yıllarıdır. 1990-2000 arası kayıp yıllardır. 2000-2010 arası ise bir başarı hikâyesidir. Burada bir başarı var.

Coğrafyadan, insan kaynaklardan, iç siyasi destekten ve dış parasal kaynaklardan.... Dış parasal kaynaklar konusuna değineceğim. Bu paralar Türkiye'ye nereden geldi? Eski Sovyetler dağılınca oradaki ülkeler paraların bir kısmını yurt dışına çıkarmak istediler. Böyle bir kaynak geldi. Yüksek getiri peşinde koşan Batılı ekstra patladı. Körfezde trilyon dolarlar akıyor zaten. Özelleştirme ve iltizam. İltizam, devletin ileride toplayacağı vergileri peşin parayla kişilere bırakması demek.

Örneğin araç muayene istasyonları, tamamen bir iltizam anlaşmasıdır. Arap ülkelere gelenler... Kara para da esas itibarıyla uyuşturucudan gelen paralar, artı her türlü kaçakçılık.

Dış dinamiklerden bakalım. Co-production diyorlar ya, iki kişi birleşip film yapıyor. 2000-2010 arası arasındaki hikaye aslında ABD-Çin ortak yapımıdır. Çin ihracatla büyümek için inanılmaz fiyatlarla mal yollamaya başladı. Amerika da her sene 700-800 milyar dolar cari açık veriyor. Ama kendi parasıyla veriyor, başkasının parasıyla vermiyor. Niye bu rüzgâr esiyor? Çin'den ucuz mallar geliyor, Amerika'nın

parasını oraya yolluyoruz ve memlekette bolluk.

Amerika 8 trilyon dolar dünyaya para satmıştır. Ve tabii eskiden Türkiye'de var olan ve şimdi de çekindiğimiz devalüasyon-enflasyon sarmalından revalüasyon ve düşük enflasyona (dezenflasyona) geçtik. Bir de şu var. Dünya ticareti dünya milli gelir artışının iki katından fazla artmaktadır. Yani dünya milli geliri yüzde 3.5 arttığı zaman ticaret yüzde 6.5 artıyor. Bunun da yarattığı bir artı değer var.

Günümüze doğru geliyoruz. Amerika'da bir yasa maddesi var. "Kamu borcu-

Hocam olan Sadun Aren'in benim zihin formasyonumda önemli bir yeri vardır. O bize şunu öğretti. Ekonomide 20 sual vardır. En önemlisi, milli gelir dağılımını unutmama. Bütün laflar döner dolaşır ona gelir. Devlet birisinden alır birisine verir. Devlet demir tulumbadır, içinde su yoktur.

nun Amerikan mili gelirine oranı yüzde 100'ü geçmeyecek" diye. Ama bu böyle çok da katı değil. Katı gibi söyleniyordu. Amerika'da kamu borcu artıyor. Sosyal kesimlere milli gelir transferi nedeniyle bütçeler açık veriyor. Bir de Amerika'nın Irak operasyonları, 3 trilyon dolara mal olmuş. Tabii Amerika çok iri bir cüsse. Bu 3 trilyon doları Türkiye'nin üzerine koysak Türkiye ezilir. Amerika o cüssesiyle bunu kaldırıyor ama kamu açığı yaratıyor. Şimdi yasa yüzde 100'ü geçemez deyince ne olacak? Temmuz ayında eğer senatodan yüzde 100'ü aşmasına izin veren bir kanun geçmez ise Amerikan devleti memurlarına maaş ödeyemeyecek. Askerler paralarını alamayacak. Amerikan askeri araçları kalkmak için benzin alamayacaklar. Olur mu? Yasa bu. Herkes bunu konuşuyor. Subay maaşını alamıyor ise ev kirasını nasıl ödeyecek? Bunu sisteme getirin, domino etkisi zincirleme reaksiyon yapar.

Bir başka konu AB...

Avro ya da Euro, her neyse bu para yaşayacak. Avro bitecek diye bir şey yok. Her zaman bir ihtimal vardır ama milyonda bir ihtimale yok deriz. Amerika'nın önderliği Amerika'nın silahlı kuvvetleri olduğu sürece devam eder. Amerika'nın şöyle bir özelliği var, Amerika savaşıyor. Hem zengin hem savaşıyor. Bu adamlar spor gibi savaşıyorlar. Irak'ın başına gelenleri düşünün. Bir ülke perişan. Afganistan, Libya öyle. Bunların anaları ağlamıyor. Askerleri ölüyor ama yola devam ediyorlar.

Küresel durgunluk sürececek.

Küresel durgunluğu aşacak büyük bir teknolojik keşif lazım. Ekonomide büyük atılımlar büyük teknolojilerle olur. Her teknoloji bir altyapıdır, oraya bir sıçrama yaptırır, ondan sonra gider. Birçok şey eskimeden kullanılmaz hale gelmeli ki onları atıp yenilerini üreteceğiz. E-ekonomi, bilişim diye bir dönem gitti. Şimdi ufukta gözükmüyor ama zaten bir şey icat edilene kadar kimse ne icat edileceğini bilemez.

Türkiye'de ne oldu?

Üretimin dört bileşeni var. Doğa, parasal sermaye, emek. Dördüncüsü bilgi, teknoloji ve girişim. Bu dördü birleşince helva oluyor. Helvanın miktarı en kıt kaynakla sınırlıdır. Hangi kaynak kıtsa toplamı o belirlir. Sonsuz çakıl kum olsa çimento miktarı yapacağım betonu belirler. Birçok zaman para hep en kıt kaynaktır. Türkiye'nin derdi parasızlıktı. Sermayesi yoktu. Sermaye olmadan kalkınma olmu-yor. Peki sermaye nasıl sağlanır? Emeğin istismarı ile. Adamı çalıştıracaksın, 50 lira ona verip, 50 lira kasaya koyup sermayeyi büyüteceksin. Komünist sistem bunun farkına varıp demiştir ki: Emeğin sömürülmesini devlet yapsın daha iyi. Niye bunu kapitalistlere bırakıyoruz. Sömürecekse devlet sömürsün. Orada işler karıştı sonra. İşin özü bu. Emeğin istismar edilmesi lazım. Amerika senede 1 milyon göçmen işçi alıyordu. Çin'de fabrikada 600 işçi çalışıyormuş. 400 kişilik yatakhane var, her vardiyada 200 kişiyi uyandırıyorlar, diğer-

leri gelip onların yataklarına yatıyor. Yatağın boş kalması bir kaynak israfıdır.

Siyasi iktidarlar ne yapar?

Türkiye gibi ülkelerde... Yani sermaye birikimi düşük ülkelere... Tasarruf oranımız yüzde 15-16. En iyi zamanında 17 idi. Hızlı kalkınma için yüzde 25 oran lazım. 100 kazanıp 75'ini yiyip, yüzde 25'ini yatırıma dönüştüreceğiz. Çin'de bu oran yüzde 40. Demokratik ülkelerde durum değişiyor tabii. Başbakan iki üç uzmanla konuşuyor. "Ben bu ülkeyi hızla kalkındırmak istiyorum, ne yapmam lazım." Ben diyorum ki, "En kıt kaynak sermaye. Onu artırmak için de emeği istismar edeceksin. Bırakalım kapitalistlere, üç beş kuruşa adam çalıştırsınlar." O da diyor ki: "Bırakamayız, bize oy veren bu kadar insan var. Ne yapalım, kestirme yol nedir?" En kestirme yol enflasyon yolu ile sermaye yaratmak. Sonra bu bela oluyor, artık sermaye yaratacağına sermayeden yemeye başlıyor. Sonra yabancı sermaye ile kalkınalım, vatandaşları üzmeylem diyorlar.

AKP'nin temel felsefesi bu idi.

Birinci yol dışardan para getirmek... Servet deyince akla ilk gelen şey topraktır. Kentsel dönüşüm, 2B, 3B, ne yapalım? Bunları arsalaştırırsak, oradan mekân rantı elde ederiz. Demek ki içeride araziyi arsalaştıracak, diğer yandan da yurt dışından para gelmesini sağlayacaksınız. Aslında ikisi birbirini tamamlıyor. Orada temel girdi yurt dışından para gelmesi.

Ekonomide istikrar kelimesi enflasyonu düşürmeye yöneliktir. Parasal istikrar. Finansal istikrar diye bir tabir çıktı. O da balon olmaması demektir. Nedir bunlar? Varlık fiyatları balonu, cari işlemler, kredi balonu. Buna mani olmamız lazım.

O gelmezse diğer mekanizma da çalışmaz. 10 senede Türkiye aşağı yukarı 440 milyar dolar dışarıdan para aldı. Bunun cari açıkla toplamı 335-338 milyar dolardı, gelen paranın kalan kısmı da rezervlere gitti. Hepsi borçtu. Çünkü cari açığı olanın rezervi olmaz. Rezervi olması için cari fazlası olması lazım.

Bir şirket kötü durumda, 10 bin lira borç alsa bankada parası olur.

Milli geliri seneler itibarıyla ölçerken dikkatli olmak lazım. Zaman içinde ölçü aletlerini kalibre etmek gerek. Sürecin her noktasında aynı ölçü aleti aynı hassasiyeti göstermez. Bir sene seçilir. Örneğin Dünya Bankası 2005 Dolar'ı sabit olarak kullanır. Bu aşağı yukarı Türkiye'nin 10 senelik milli gelirinin yüzde beşine tekabül ediyor. Bugünkü ölçülerle 6 trilyon dolar civarında. Türkiye 10 senede milli gelir yaptı. 300-335 milyar dolar dışarıdan para aldı, yani yüzde beşi kadar ilave bir şey geldi. Bunu da yiyoruz. Babamın maaşı bin lira, bin lira da borç aldı, eve gelen para iki bin lira. Bu çok önemli bir para. Çünkü kıt kaynak olan sermayenin yoksunluğunu gideriyor. Kamyonunuz var,

her şey tamam ama lastiği yok. Lastiği de bulamıyorsunuz. Lastiğin değeri kamyonun değerinin yüzde 11 ama o lastik yoksa kamyon gitmiyor. Sermaye öyle bir şey ki, o yoksa tüm sistem kilitleniyor. Lastik normalde bin lira. Dağın tepesinde kalmışım, yük var, ihale-teminat var, kamyonu 15 dakika içinde harekete geçirmem lazım, yoksa teminatım gidecek. Birisi diyor ki: "Kamyonumdan söküp vereyim ama üç bin lira isterim." Bu böyle olunca Türkiye ne yaptı, çok yüksek faiz verdi. Citibank'ın Türkiye'deki baş ekonomisti bu dönemde verilen faizi Türk parası üzerinden reel olarak yüzde 9 olarak hesap ediyor. Dışarıdan para geliyor ama sonrasında neması ile çıkmak istiyor. Eğer o gelen para kendisini geri ödeyecek ihraç kabiliyetini de yaratıyorsa yanlış değil. Ama onu yaratmıyorsa zincirde kopukluk oluyor. Lastiğe üç bin lira ödedik, hemen malı limana götürüp paramızı aldıysak buna değer. Pikniğe gittiysek, o parayı yedik demektir.

Neyi teğet geçti

2009'da ekonomik kriz için teğet geçti denildi. Teğet nedir? Doğru ile dairenin kesişmesidir, yani sıfırdır. Eğer milli

gelirin yüzde 4.7 geri gitmişse doğru daireyi kesmiş demektir.

Ekonomiyi yönetenler o kadar saf değil. Gayet yetenekli insanlar. Dediler ki, biz bunu daha fazla riske edemeyiz.

Size iki kavram söyleyeceğim. Merkez Bankası der ki: Benim görevim parasal istikrarı korumaktır, yani enflasyonu düşük tutmaktır. Ekonomide istikrar kelimesi enflasyonu düşürmeye yöneliktir. Ama bu parasal istikrar. Finansal istikrar diye bir tabir çıktı, o da balon olmaması demektir. Nedir bu balonlar? Varlık fiyatları balonu, cari işlemler balonu, kredi balonu. Buna mani olmamız lazım, yoksa fiyat istikrarı da elimizde patlar diye korktular ve Türkiye yeni bir döneme girdi. Finansal istikrarı temin edelim dediler. Sıcak para çekildiği zaman her şey sallanmaya başlıyor. Finansal istikrara geçince, işte... Dış açığı arttırdıkça bütçe açığı azalıyor.

Şimdi yeni bir laf çıktı: 5-5-5.

Yani yüzde beş enflasyon, yüzde beş cari açık, yüzde beş büyüme. Bu zor bir şey. Yani gitmez. Bir tanesinden bir tanesi patlayacak. Biri patlayınca diğerleri de gidiyor zaten. Bu sene büyüme, enflasyon, cari açık aynı rakamlarda kaldı mı? Demek ki ben söyledim ile olmuyor.

Bir sene önce de yazdım. Enflasyon artışı, büyümede yavaşlama ve devalüasyon. Devalüasyon zaten oldu. 1.80 civarında iken şimdi 1.95'lerde. En az yüzde 10'a yakın bir devalüasyon oldu.

Faiz bir yerde artacak

Türkiye'de bir politika açmazı var. Başbakan bu faiz işine biraz da dini düşüncelerle taktı. Sıfır faiz diyor. Merkez Bankası da hep faiz yükselterek döviz frenlemeye alışmış. Babacan toplantılar yapıyor. Birine beni de çağırdılar. "Konuşuyor, karar verip uyguluyoruz" dediler. Sonra da "Başbakanın onayını alıyoruz" diye eklediler. Gitmişler ve demişler ki: "Döviz fiyatları fena gidiyor." O da demiş ki: "Faiz ile oynamayın, başka bir yöntem bulun." Böyle bir tıkanma noktasında işte ülke. Ben hemen faizlerin artırılmasına taraftar değilim ama bir yerde kullanılacak.

Moda tabirler var. "Yeni normal".

Bir şey olduğu zaman anormal değil, bu yeni normal diyorsunuz. Hayat değişikliklerdir. İnşaat canlansın, sıcak para gelsin, kur sabit kalsın, ekonomi hızlansın. Cari açık azalsın, gelirler artsın... Bunların hepsini topla kapamıyor. Yeni normal. Bu sebeple geçmiş olsun hepinize...

Katkılar, sorular ve cevaplar

Faizin yükseltilmesi ile ilgili tedbirler konuşuluyor. Merkez Bankası'nın elini kolunu bağlama durumu var. "Ben faiz yükseltilmesine taraftar değilim" dediniz. Bu sözünüzü açar mısınız?

Faizi arttırıp döviz fiyatlarındaki artışı azaltmak demek cari açığı devam ettirmek, hatta büyümek demek. Yani orada eroınmana eroın verip krizi atlattırmayı sağlıyorsunuz ama adam hala eroınman. Bu dövizin gitmesine izin vermek gerek. Bunun tehlikesi ne? Bunun tehlikesini bilirsek ona göre önlem alabiliriz. Bunu tehlikesi enflasyonda. Çünkü döviz fiyatlarından enflasyona doğru bir geçiş vardır, iktisatta buna ters, flu deniyor. Ama enflasyon bir defalık fiyat artışı değildir. Enflasyon bir süreçtir ve bir sarmaldır. Onu başkalan kovalarsa enflasyon olur. Bu da iki şeye bağlıdır, esas olarak da bir şeye bağlıdır. Ücret fiyat sarmalı. Bu, spirale girmezse bizatihi döviz artışı bir defalık fiyat sıçraması yapar ama enflasyon başlamaz. Enflasyon bir süreçtir, devamlılıktır. Spiral denmesi de bundan. Sadece bir daire değil, yukarıda çıkan bir daire. Bunu nerede kesmek lazım? Ücret zamlarından kesmek lazım. Efendim halkın aldığı para nedir? Ama bu iş böyle.

Madem kalkınma için yüzde 25 tasarruf gerekiyor. Ama son aylarda bir artı nominal faiz oranı bölü bir artı enflasyon eksi bir reel faiz eksi çıkıyor. Ben orta yaşlı bir insan olarak kazancımın belli miktarını bankada değerlendirmek istiyorsam, banka eksi faiz veriyorsa, niye tasarruf edeyim? Acaba bu işin verimlilik tarafına mı bakmalıyız?

"Emeğin istismarı olursa sermaye birikimi olur" diyorsunuz. Sabun yapıyorsunuz, onun bir katma değeri var. Aynı kimyasallarla kozmetik yaparsanız yedi misli katma değer yaratırsınız. Bundan elde edilen katma değer hepsinin işçiye mi verilmesi lazım? İşçi istismar etmiyorsun, yeni bir inovasyonla verimliliği arttırdın. Sekiz yıl Türkiye'nin çok önemli bir kurumu olduğuna inandığım Milli Prodüktivite Merkezi'nin yöneticiliğini yaptım. Singapur'a gidin yarattıkları ekonomik potansiyele bakın: Oradaki potansiyeli Singapur Prodüktivite Merkezi yaratmıştır. Bizim hükümetimiz bura-

daki yeri kapattı ve sanayi bakanlığının müdürlüğü haline getirdi. Son 1.5 yılda yapılan işlere bir bakın, kaç kitap çıkmış, kaç araştırma yapılmış, kaç bölgede verimlilik projesi yapılmış? Onun için bu sorulara cevap verirken ülkede verimliliğin kalkınma için temel girdi olduğuna inanan bir hükümet olması lazım.

Sıfır faizle ilgili şunu söyleyebilirim. Ekonomik sıkıntılar iki yerden düzeltme ile aşılabiliyor. Bir milli gelirin yeniden dağılımı, iki milli servetin yeniden dağılımı. Ekonomi zamanla iki şeyi bozuyor. Milli gelir dağılımı ve milli servet dağılımını. Ve diyelim ki ülke krize giriyor. Krizden çıkarken alınan tedbirler milli gelir dağılımını yeniden,

bına göre ise yüzde 9.

İktisatta temel bağlar var. Bir milli gelirin sabit fiyatların büyümesinin üstünde faiz getirisi olmaması lazım. Türkiye yüzde beş büyümüşse maksimum verebileceği reel faiz yüzde 5'tir. 10 sene yüzde 9-10 vermişse bunu kusturtması lazım. Sistem kendiliğinden zorlayacak. Her yerde reel faiz eksiye gitti. Bu nedir? Milli servet dağılımını değiştirmek bu. Nakdi servetler azalıyor, gayri nakdi servetler artıyor. Nakit kraldır denirdi. Ben de derdim ki: Nakdin kral olduğu noktada ekonomi köledir. Böyle bir dönem yaşandı. Buradan bakınca haksızlık var görünüyor. Şuradan bakarsak, bunlar doğanın içinden gelen tepkiler. Burada nakdi servetlerin aşın-

milli serveti yeniden dağıtıyor. Yunanistan krize giriyor. Halk isyan ediyor. Emeklilerin aylıkları kesiliyor. Çünkü bir önceki süreçte buralara biraz fazla kaçmış. Hocam olan Sadun Aren'in benim zihin formasyonumda önemli bir yeri vardır. O bize şunu öğretti. Ekonomide 20 sual vardır. En önemlisi, milli gelir dağılımını unutma. Bütün laflar döner dolaşır ona gelir. Devlet birisinden alır birisine verir. Devlet demir tulumbadır, içinde su yoktur.

Yüksek faiz alıp servetini arttıranlar var. Benim hesaplarıma göre belli bir süre yüzde 14 reel faiz ödenmiştir. İlker'in hesa-

dırma sürecini görüyoruz. Zaman zaman da gelirler bir taraftan diğer tarafa doğru aşındırılır. Halk tasarruf eder mi? İnsanlar parasal servetlerini geliri azaldıkça daha çok tasarruf ediyorlar. Faiz aldıkça tasarruf etmiyorlar değil, tam tersi. Çünkü korkuyor, onu kötü günler için biriktirmiş. Onun azaldığını gördükçe yemiyor, harcamıyor.

Tasarruf olayına işadamları açısından bakarsak: Ekonomiyi büyütme ve cari açığı azaltabilmek için teknolojiye sahip olmanız lazım. Amerika'da geçen

DÜNYAYLA BULUŞMA NOKTANIZ...

Yaşam ve alışveriş, keyif ve mutluluk
yenilik ve şıklık burada buluşuyor.

İzmir'in en büyük alışveriş ve yaşam merkezi

Türkiye'nin ilk üstü açılır kapanır
nefes alan alışveriş merkezi

7 gün 24 saat çalışma, konut ve eğlence öğelerini
bir araya getiren yaşam alanları

%1 KDV avantajı

Wembley Stadyumu ve Flame Towers gibi
ikonik yapıların mimarlık ofisi HOK ile iş birliği

TANITIM OFİSİ
0232 435 46 46

Satış ofisi adres: 4174 Sokak No: 4, Bağburnu Mevki,
Bornova/İZMİR (İzmir Otogarı Ana Giriş Karşısı,
İzmir - Aydın Otoyolu üzerinde Otogar çıkışı)
Tel: 0232 435 46 46
www.pointbornova.com
www.facebook.com/Kavuklar
twitter.com/Kavuklar

KAVUKLAR
İzmir'in Yükselen Değeri

POINT
BORNOVA

sene 30 milyar doları sadece melek yatırımcılar yatırmış. Bu odada üç tane melek yatırımcı var. Melek yatırımcı ne demek? Bir şirket başına grup olarak maksimum 2 milyon dolar yatıran, kişi başına yaklaşık 20 bin dolar ile 200 bin dolar arası para yatırandır.

Bunlar startup'tır. Bunların başarılı olma şansı yüzde 15 ile 30 arasındadır. Ekonomide en büyük ittirici faktördür. Silikon Vadisi bankalarla büyümeye başlamış, bankalar istediği parayı kazanamayınca melek yatırımcılar devreye girmiştir. Silikon Vadisi deyince olaya gayrimenkul ticareti olarak bakıyoruz. Ben Arçelik'te Stratejik Planlama ile ilgili bir konferans verdim. Koç Holding olarak 2020 hedeflerinizi söyleyeyim dedim. Tarım, evde yaşlı bakımı. Sizin ne işiniz var bu işlerle? Doğu Holding'e bakıyorum, Nusret Et Lokantası diyorlar. Buradaki katma değer, etin iyi dövülmesi midir? Koç Holding minik ebitdalar ile çalışıyorlar. Araba üretiyorlar, yüzde 3 ebitda ile çalışıyorlar. Bu şirketler katma değer yaratmıyor. Konuşuyoruz ama kendimize özelleştiremiyoruz. İşadamları bildiğin işi yapacağını diyor, oysa öğrendiğin işi yapacağını. Friedman diyor ki: "Son 10 yılda kurulan Amerikan şirketlerinin istihdamının yüzde 50'si start-uplar'dan geliyor."

Türkiye'nin milli geliri son 20 yılda ne kadar artmıştır? Türkiye 2002'nin Kasımında AKP iktidarı ile tanıştı 10 yıl... 10 yıllık büyüme yüzde 63. Toplam milli gelir 2002'de 100 iken, sabit fiyat yüzde 63'tür. Nüfus artışı yüzde 13'tür, bunu buna bölerseniz büyüme yüzde 43'tür. Bu Türk parası, sabit fiyatlarla yapılan ölçüm.

Acaba yabancı bir kaynak var mı? The World Bank Data'ya bakın. 2005 dolar ile sabit ölçüm var. Türkiye'nin 2002'deki milli geliri kişi başına 5952 dolar. 2012'de 8493 dolar. Bölerseniz yüzde 42.69. Ben buluyorum yüzde 43, o buluyor 42.69.

Cari kurlarla bakarsanız, 3 bin dolardan 11 bin dolara çıkmış. Bu bir ölçme sistemidir. Bir çocuğun boyunu inçle, santimetre ile ölçtüğünüzde oransal büyümesi farklı çıkar mı? Milli gelir hesabı fizik üretimin finansal karşılığıdır. Milli gelir otomobildir, diş çekmedir, ameliyattır, hepsi bunlar fizik olaylardır. Bunlar ancak para cinsinden toplanabilir. Yoksa kaç diş çekme kaç patatese eşittir olmaz. Bunu parasala dönüştüreceğiz. Yoksa kullandığımız ölçü birimi kalibrasyon kaybeder.

Milli gelir hesaplarının zafiyetinden bahsedeyim. 10 sene bir şeyler oldu. Milli gelir demek ki fizik büyümenin finansal ifadesidir. Diyelim iki köy var A köyü elma üretiyor, B köyü armut üretiyor. 100 ton üretiyor ikisi de. Ertesi sene ikisi de 105 ton üretiyor. Ama bu arada armut fiyatları elma fiyatlarının iki katına çıkıyor. Milli gelir der ki, ikisi aynı yüzdede büyümüştür. Çünkü milli gelir muhasebesinin mantığı fizik büyümenin finansal ifadesidir. Oysa armut üretken köyün gelirini artırmıştır. Çünkü o fiyattan doğan bir hadise. Bir beceriden doğan hadise değil. Türkiye'de bu ölçtü-

ğümüz şey fizik büyümenin finansal ifadesidir. Buna karşı Türk lirası dolar karşısında değeri düşmüş, artı cari açıkla ülkeye gelir transfer edilmiştir. Türkiye'de bunun iki katına yaklaşan bir zenginleşme görmüşüzdür. Bunu da söylemek lazım. Birisi ben yaptım dediği zaman milli gelir mantığı ile konuştuğumuzda ben gerisinde fizik büyümeyi araştırırım. Öbürü için ilave soru sormak lazım. Bütün yalanlar tanımı yapmadan konuşmakla başlar. Tanımda mutabık kalmak lazım. Gelirde artış var ama bu bir fizik büyümeden gelmeyen bir şey.

Ekonomiye yapısal reform konusunda ne diyorsunuz?

Yapısal reformun gerisinde hukuk üstünlüğünü temin etmek vardır. İş yapan insanlar şunu bilecek: Şu kanuna göre şu yapılır. Bu bir yapısal reformdur. Eğitim bir yapısal reformdur. Şu kadar mühendis yetiştirelim dersiniz örneğin. Çok değil, iyi mühendis yetiştirirsiniz. Esnek istihdam bir reformdur. İşverenler işçiyi çıkarır-

ken eli kolu bağlı olmayacak. Asgari ücretin kaldırılması veya düşürülmesi önemli bir yapısal reformdur. Asgari ücret yükseldikçe istihdamda daralma yaratır. Temel olarak hukuk, eğitim ve istihdam konusundaki yasal düzenlemelere yapısal reform deniliyor.

Merkez Bankası'nın döviz baskı altına girince müdahale ediyor. Günde bir milyar... Bu para da dışarı çıkmak istiyor. Nereye kadar zorlar, nerede durdurur, nerede istemediğiniz faize başvurmak zorunda kalır?

Türkiye'de buna benzer bir dolu olay yaşadık. 2001'e girdiğimizde dolar 600 bin lira idi. 1 bölü 700 bine kadar çıktı. Yüzde 150 artmış. 1994 Tansu Çiller dönemi, 14 bin liradan başladı, beş ay içinde 42 bin liraya çıktı, seneyi 38 bin liradan kapattı. Bakın rakamlara 14 bin, 38 bin. 600 bin, 1 milyon 500 bin. Şimdi öyle bir hadise yok değil mi? Nerede durur? Panik olduğu zaman ulusal para üzerine taarruz olur. Her döviz bir Türk lirasını içine çeker. Türk lirası vermeden döviz dışarı çıkmaz. Bir de insan var. Kaç paradan döviz alabilirsiniz? 1.95'ten de alırım, seneye 2.10 eder. Ama unutmayın her yükselişten sonra alacakların bir kısmı almaktan vazgeçer, satmam diyenler de satmaya başlayabilir. Yeter ki panik olmasın. Panik insanların kendilerini tehlikeye korumak için tehlikeye atkılarını hale denir. Panik olmazsa maksimum dolar 2.35-2.40'tır. Artık o fiyattan kolay kolay kimse dolar almaz. Birçok insan da satayım da, Türk lirasına geçeyim diyebilir. Ama panik hariç buraya kadar da çıkmama ihtimali kuvvetlidir.

www.karsiyakatower.com

KARŞIYAKA TOWER

444 3 893

İZKA
İNŞAAT

Çeyrek Asırlık Deneyim

KARŞIYAKA TOWER

Karşıyaka'daki Eviniz

E-ticaretin aktörleri sadece girişimciler değil. Bu işte yazılım mühendislerine, şirketlerine, ayrıca hem web sitesinin tasarımı, hem de dijital pazarlamada uzmanlaşmış ajanslara ihtiyaç var.

E-ticaretin uzmanları

- Deniz Çaba Şan
- Alpay Sönmez

Günümüz küresel dünyasında şirketler kar paylarını artırmak ve çağın gerisinde kalmamak adına e-ticaret sistemine hızla geçiyor. Bu aşamada, e-ticaret eğitimi almış konusunda uzman kişilerle çalışmak çok önemli. Ve elbette izlenecek yolu bilmek. İşin temelinde elbette yazılım var. Peki e-ticaret yapmak isteyen bir şirket yazılımı kendisi mi üretmeli, paket yazılım mı almalı? İzmir bu konuda ne kadar ileride? İzmir Ekonomi Üniversitesi Mühendislik ve Bilgisayar Bilimleri Fakültesi Yazılım Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yaşar Güneri Şahin ile konuştuk.

"10 kişi çalışıyor ama 300 milyon dolara satılıyor"

E-ticaret yükselişte. Doç. Dr. Yaşar Güneri Şahin'in söylediğine göre 1 trilyon dolar civarında bir cirodan söz ediliyor. Çin, dışarıya sattığı malların yüzde 40'ını e-ticaret sayesinde gerçekleştiriyor. Peki e-ticaret nasıl yapılıyor? Şahin, bunun iki yolu olduğunu söylüyor:

"Birincisi, Türkiye'de de en çok kullanılan yöntem, business to business. Yani sadece firmalar birbirleriyle ticaret yapıyorlar. Bir de business to customer var; eBay ve Amazon gibi doğrudan tüketiciye yönelik uygulamalar. Türkiye'de Gittigidiyor ve Sahibinden siteleri gibi...

3000 kişi istihdam eden çok büyük bir boya fabrikası düşünün. Siz onu 200 milyon dolara satıyorsunuz. Gittigidiyor 10 kişi çalıştırıyor ama eBay'e 300 milyon dolara satılıyor. Büyük fabrikalar kurup yarattığınız katma değere bakın, bir de 15 kişilik bir web sitenin çıkardığı katma değere... Ve kâr marjı da iyi. Gittigidiyor, satıcıdan yüzde 10 alıyor. Bu, yüksek bir rakam."

Yazılım mühendisliği bölümleri İzmir'de çok yoğun

İzmir e-ticarette şu anda ileri bir noktada değil ama kentin şöyle bir avantajı var: Türkiye'de yazılım mühendisliği bölümlerinin en yoğun olduğu il burası. Şahin, bu altyapının getirisi olarak son iki senedir İzmir'e yoğun bir şekilde yazılım şirketlerinin gelmeye başladığını söylüyor: "İzmir Ticaret Odası ve İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin kurduğu bilim parkı var. Ege Üniversitesi kuruyor. İYTE'nin mevcut teknoparkı var. Bu, zaten talep patlaması yaratıyor. En son dört Hollanda firması Türkiye'de İzmir'i seçti. İzmir'i bir yazılım merkezi yapmak istiyorlar. Böyle bir yapılanmanın İzmir'e çok büyük faydası olacaktır. Ama şu an için İzmir, Ankara ve İstanbul'un çok gerisinde. Bu yüzden yazılım mühendisliği mezunu çocuklar İzmir'de kalmıyorlar. Teknokent olarak en gelişmiş şehir Ankara. Orada Havelsan, Aselsan gibi büyük firmalar var."

"Yazılımı dışarıdan alsanız da kendiniz yönetin"

E-ticaret konusunda en önemli ayrıntı, güven. Bu da çok iyi bir yazılım altyapısının olması ile ilgili. Burada iki yöntem var. Ya bir ekip kurup kendi yazılımınızı kendiniz üreteceksiniz ya da dışarıdan yazılım alacaksınız. Her ikisinin de kendine göre avantaj ve dezavantajları var. Bu biraz da firmanın kapasitesi ve yatırım olanakları ile ilgili. Ama kesin olan şu: Yazılımı siz üretseniz de dışarıdan alsanız da, kendiniz yönetmelisiniz. Şahin, "Ticaret yapan insanların e-ticaret sitelerini mutlaka kendilerinin yönetmesi gerekir" diyor:

"Üçüncü parti yazılım kullanılması ya da üçüncü parti şirket ile anlaşma yapılması ticaret olanaklarını bir miktar kısıtlayabilir. Anında müdahale etmeniz gereken birtakım şeyler söz konusu

olabilir. E-ticaretten anladığımız şey sadece satış yapmaktır, zaten şu anda birçok site tarafından yönlendirilebiliyor. Ama e-ticaret bununla sınırlı değil. Çünkü bir sürü yasal sorun var. Satmış olduğunuz ürün üçüncü parti şirket tarafından bilinmeden yasa dışı bir şekilde dönüşebilir. Ürün önceden yasaldır, sonra yeni çıkan bir düzenleme ile satışına yasaklama getirilmiştir. Üçüncü parti şirket de bunu bilmediğinden satışa devam edebilir."

Örneğin elektronik sigara yasaklandı ve haberiniz yok. Bunun dışında yazılımların içinde güvenlik açığı yaratabilecek kapılar söz konusu olabilir. Ve bu yazılım sağlayıcıları, yani üçüncü parti şirketler tarafından kötü bir şekilde kullanılabilir. Bir risk var sonuçta. O yüzden e-ticaret yapan insanların kendi yazılımlarını kendileri üretmeye bile kendilerinin yönetmesi gerekir. Yazılımı üretirsiniz, incellerseniz ve içindeki sıkıntıları ayıklayıp, kendiniz yönetirsiniz."

E-ticaret hacmi büyüyor

İnternetin gelişmesi ile birlikte e-ticaret başta gelişmiş ülkeler olmak üzere dünyada çığ gibi büyüyor. Küresel e-ticaret hacmi 2012'de 820.5 milyar dolar iken bu rakamın 2013'ün sonunda 1 trilyon dolara ulaşması bekleniyor. Türkiye'de de durum farklı değil. BKM verilerine göre, 2003'te sadece 260 milyon TL olan e-ticaret cirosu, 2010'da 15 milyar, 2012 yılında ise 30 milyar TL'yi aştı. E-ticaret hacminin 2013 sonunda 50 milyar TL olabileceği tahmin ediliyor.

İnternet üzerinden yapılan alışverişin içeren e-ticaretin toplam perakende içindeki

Avantajları, dezavantajları var

Peki bir şirket kendi yazılımını üretmek istiyorsa, nasıl bir yol izler ya da hangi sorunlarla karşılaşır? Şahin, işlem sırasını şöyle sıralıyor:

"Yazılım yapmak için önce firmanızda yazılım mühendisi olması lazım. Bir de zaman gerek. Mühendisin o yazılımı üretmesi için vakte ihtiyacı var. Dışarıdan 10 bin dolara almış olduğunuz bir yazılımı 10 gün içinde kullanıma hazır hale getirebilirsiniz. Ancak kendiniz yapmaya kalkarsanız, onun analizinden dizaynına ve test edilmesine kadar bir yıl, belki iki yıl geçecek. Ve maliyeti de daha fazla olacak. Şöyle bir handikap da var: O yazılım sonuçlanmayabilir. Ama başarılı olduğunuzda şöyle bir şansınız olacak: Bir, bunu ticarileştirme şansınız var. İyi bir reklâm ve tanıtım ile sitenizi daha sonra satabilirsiniz. İki, istediğiniz an müdahale edebilirsiniz. Üç, bakım-onarım safhasında herhangi bir masraf yapmanıza gerek olmaz, çünkü kendi personeliniz var."

payı ABD'de yüzde 10, Avrupa'da yüzde 4, Türkiye'de ise yüzde 1. İnternet kullanıcılarının ABD'de yüzde 70'i, Avrupa'da yüzde 45'i, Türkiye'de ise yüzde 20'si internetten alışveriş yapıyor. Türkiye toplamının yüzde 21.8'i, her 5 internet kullanıcısından biri online alışveriş yapıyor. Genç nüfusta oran yüzde 90'ları aşıyor. Kargoya verilen ürün itibarıyla e-ticarette gönderi dağılımının yüzde 26'sı İstanbul'dan. İstanbul hariç Marmara'nın payı yüzde 7 iken Ege Bölgesi'nin payı yüzde 15, İç Anadolu'nun yüzde 15, Akdeniz'in yüzde 13, Karadeniz'in yüzde 12, Güneydoğu Anadolu'nun yüzde 8 ve Doğu Anadolu'nun ise yüzde 4.

"Büyük düşünüyorsanız kendi yazılımınızı üretin"

Şahin'in anlattığına göre firmaların kendi ekibini kurup yazılım üretmesi pek çok açıdan daha mantıklı. "Çünkü" diyor: "Dışarıdan aldığınız yazılımda süreci yönetemeyebilirsiniz. Örneğin bir yıl sonra bir mevzuat değişikliği oldu, KDV oranları değişti veya yeni bir vergi geldi. Bunu sizin de yazılıma koymanız gerekli. Doğal olarak yazılımı aldığınız şirkete gidiyorsunuz. Ancak o şirketler de haklı olarak şunu yapıyor: Programı ücretsiz veriyor ama her sene için bakım anlaşması yapıyor. Her sene 10 bin dolar ya da 20 bin dolar istiyor. Bu sadece bir lisans için. Eğer işinizi büyütme istiyorsanız, beş altı yerde bunu kullanmanız gerekirse, her biri için ayrı lisans gerek. Bunun da fizibilite analizi şu şekilde: Sizin işlem hacminizin ne kadar büyük olduğuna bakıp, ona göre bir iş planı çıkartılıyor. Dolayısıyla sizin projeksiyonunuzda büyük bir firma kurmak, işin içine büyük sermayeyle girmek var ise o zaman kendi yazılımınızı kendinizin yapması daha mantıklı. Ama hedefiniz daha küçük ise, personel istihdamı gibi işlere girmek istemiyorsanız üçüncü parti şirketlerle anlaşabilirsiniz. Ya da belirli bir süre, yani büyüye kadar bir firma ile çalışıp, bu arada paralel olarak kendi yazılımınızı üretilip, büyüdükten sonra geçiş sürecini başlatabilirsiniz."

Yüzde 10 komisyon usulü de bir yöntem

Bizdeki e-ticaret siteleri ya çok büyük ya da çok küçük firmalara ait. Yani ya Koçtaş, Praktiker gibi firmalar var ya da kendi ürünlerini tasarlayan küçük şirketler. Bu durumda maliyet dengesi nasıl işliyor? Şahin, şöyle açıklıyor: "Büyük firmalar için yazılım maliyeti var. Ama siz küçük bir firma iseniz, bir komisyon oranı ile çalışıyorsanız, örneğin Gittigidiyor ya da Sahibinden ile anlaşarak satıştan komisyon yöntemini uyguluyorsanız, bu işi yazılım maliyeti olmadan idame ettirebilirsiniz. Tabii bu da rekabet gücünüzü azaltıyor. Kargoyu karşılamak zorundasınız, birebir satışı ikna gücünü kullanmanız zor. Yüzde10'luk komisyon bazı ürünler -yiyecek- için düşük olabilir ama bazı ürünlerde -elektronik- inanılmaz rakamlar çıkıyor ortaya. Bu da rekabet gücünüzü

gerçekten düşürür. Birtakım avantajlar da var: Yüzde 10 komisyon veriyorsunuz ama yüksek kira ödemeniz gereken büyük ve gösterişli bir dükkân almanız gerekmiyor. Risk yok. Malınızı veriyorsunuz, satış olduğu zaman komisyonunuzu verip, paranızı alıyorsunuz. Siz yalnız ürünlerinizi gönderip, teslim ve iade koşullarını belirtiyorsunuz, o kadar. Ve satış için dört eleman yerine bir tane olması yeterli geliyor. Kısacası klasik ticaret zihniyetinden öte iyi bir fizibilite ile durumun ortaya çıkartılması lazım."

"Merdiven altı yazılım şirketlerine dikkat etmek gerekiyor"

Maliyet alacağınız yazılıma, o yazılımı nereye yaptıracağınıza da bağlı. Şahin, kurumsallaşmamış firmalara dikkat etmek gerektiğini söylüyor:

"Merdiven altı denilen yerler var, orada genellikle yeni mezun çocuklar çalışıyor. Siz böyle bir yerden yazılım almaya kalkarsanız 500 lira ile 2 bin lira arasında bir bedel ödersiniz. Ama bir ay sonra aradığınızda sizin işinizi yapmış genç askere gitmiş olabilir, telefonunuzu açmayabilir. O nedenle kurumsal bir şirket ile çalışmanız lazım. İşin içine dokümantasyon süreci, vergi, KDV, insan kaynakları girince de doğal olarak fiyat artacaktır. Yani orta ölçekli bir firma için tasarım aşamasından sonuçlandırma aşamasına kadar her şeyi bitmiş, üç-beş yıllık desteği ile beraber 20-30 bin lira civarında bir maliyet ortaya çıkabilir. Bu 10 ya da 50 bin de olabilir."

E-ticaret kaçınılmaz olacak

Yine de e-ticaret için her koşulda cesaret gerekiyor. Ticarete mal gelir, para alınır. Elle dokunulur, gözle görülür bir alışveriş vardır. Küçük esnaf için bunu aşması çok zor. 50 yaşına kadar geleneksel yöntemle ticaret yapmış birinin böyle bir işe girmesi epeyce sorunlu. Bilgisizlik de var, bu konuda nasıl bir yol izleyeceğini bilmiyor. Şahin, "Ama ikinci-üçüncü neslin olduğu firmalarda bu anlayış yavaş yavaş oturuyor" diyor: "Bu, kaçınılmaz zaten. 10 sene sonra her şey e-ticarete dökülmek zorunda. Yeni çıkan kanuna göre web sitesi bulundurma zorunluluğu var. Belki beş sene sonra web sitesi üzerinden satış yapma zorunluluğu doğacak. Tek sıkıntı bunun hizmet sektörü üzerinden çok kolay uygulanabilir olmayışı. Şu anda

Ayker Şirketler Grubu'na bağlı olarak faaliyet gösteren İzmir'in online süpermarketi Adepo'nun Genel Müdür Yardımcısı Barış Akyelli'ye göre, e-ticaretin yatırım maliyeti sektörel olarak değişiyor. Bu işte başarının yolu dijital pazarlamadan geçiyor.

Tık tık'la market kapında

adepo.com

Fırsat gördün

Reyonları Göster

Adepo Ramazan Erzak Paketi (Sarı Paket) Sepete Ekle 29.90	Adepo Ramazan Erzak Paketi (Mavi Paket) Sepete Ekle 39.90
Adepo Ramazan Erzak Paketi (Yeşil Paket) Sepete Ekle 29.90	Adepo Ramazan Erzak Paketi (Kırmızı Paket) Sepete Ekle 39.90

'ara kapıcı gelsin' gibi siteler var. Arıyorsunuz bahçıvan, temizlikçi gönderiyor. Ancak hizmette karşı tarafı memnun etmek, dolayısıyla bunun ödeme olarak geri dönüşünü sağlamak çok zor bir şey."

İzmir yerel ürünlerini e-ticaret konusu yapabilir

Peki İzmir e-ticarette ne yapsa, öne çıkar? Şahin'e göre İzmir, aslında genel olarak Ege zeytinyağı, zeytin, üzüm ve incir gibi ürünleriyle, hatta otlarıyla e-ticarette dünyaya açılabilir. Ancak İzmir'deki firmaları bu konuda iteklemek gerekiyor. Şahin, "Belki devlet ileride bunu sübvansede edebilir" diyor: "Aslında devlet bu alanı desteklemek istemeyebilir; çünkü istihdamı düşürüyorsunuz. Ama dünya bu yöne gidiyor, yapacak bir şey yok. İzmir'e dönersek bu anlamda ajansların da kendini dönüştürmesi gerekiyor. Çünkü firma önce ajansa gidiyor, doğrudan yazılım şirketine değil. İşin hatları belirlenmeden yazılım şirketine derdini anlatamazsınız. Tasarım da çok önemli. Kullanışlı olmayan bir site tercih edilmez. Ajanslar ona uygun olarak tasarlıyorlar; yazılımcılar bunu yapamaz."

Her sektörün e-ticaret maliyeti birbirinden çok farklı

11'inci yılını dolduran Adepo, sadece internet üzerinden şubesi olan bir süpermarket. Merkezi İzmir ve tamamen yerli sermaye ürünü. Arkasında ise gıda toptancılığına dayanan bir güç var. Barış Akyelli ile önce e-ticaretin maliyeti üzerine konuşuyoruz. Gıda işinden örnek vererek anlatıyor: "E-ticarette düşük bir yatırım maliyeti var. Ancak internet üzerinden süpermarket işi yapmak aksine büyük yatırım istiyor. Çünkü ürünün mutlaka stokta olması lazım. Normal bir süpermarket açmaktan farkı yok. Bu, gıda olduğu için böyle. Ama elektronik için stok yapmanıza gerek yok. Büyük toptancılardan malın fiyat ve stok bilgisi geliyor, sisteme işleniyor, sipariş almaya başlıyorsunuz, ardından sipariş distribütöre gönderiliyor, iş bitiyor. Ama gıdada tüm ürünler stokta olacak. Bizde 5500 çeşit var ve hepsi rafımızda bulunuyor. Kalite ve tazelik açısından meyve ve sebzede iddialıyız. Bu da 300-500 bin lira arası stok demek. Bu parayı yatırmadan kimse bu işi yapamaz."

"Biz özel yazılım yaptık"

Hangi sektörde faaliyet göstereceğiniz yazılımda nasıl bir yol izleyeceğinizi de belirliyor. Örneğin sipariş-kargo usulü size uygunsa, özel bir tasarım ya da farklı ödeme seçenekleri gibi uygulamalara ihtiyaç yoksa piyasadaki paket e-ticaret yazılımlarını tercih edebilirsiniz. Ancak söz konusu olan gıda sektörü ise böyle bir şansınız olmayabilir. Akyelli, "Bizimki özel yazılım" diyor:

"Çünkü bizde aynı gün teslimat var; her teslimat bölgesinin kapasitesi de farklı. Bizim yazılımımız özel olmak zorunda. Adepo'nun özelliği şudur: Müşteri siparişin geleceği saati seçiyor. Örneğin 19.00 diyor. Diğer e-ticaret sitelerinde müşteri siparişi verdiğinde diğer taraf kargoya veriyor, etkileşim yok. Bizde Karşıyaka bölgesinden kaç araba çıkacak, önemli. O arabaların taşıyabileceği sipariş sayısı belli, hangi saatlerde taşıyabileceği belli."

Rakip e-ticaret siteleri önemli

E-ticarette yazılıma ve tasarıma karar verirken sektördeki diğer firmaların web sitelerini incelemek de önemli. Akyelli, "O web sitesinin kullanıcısı olarak yazılımı test edebilirler" diyor: "Sipariş edecek, o siparişi iptal edecek, o sitenin çok iyi kullanıcısı olarak o yazılımın zayıf noktalarını kendi tespit edecek. Örneğin sitede ürünleri markaya göre süzebildiğini görecektir ama kendisi indirim oranına göre de eleme yapmak isteyecek. Yani sitenin ara yüzünü kavramaya çalışacak. Yazılım satın alırken de tüm bu

püf noktaları dikkate alıp karşılaştırmalar yapacak. Özel yazılım yaptırırken de bu sayede ne istediğini çok iyi anlatabilir."

İzmir'deki reklâm ajansları dijital dünyayı tanımıyor

İzmirli firmalar belli bir yol haritası eşliğinde e-ticaret dünyasında da lider olabilir. Kent, yazılım üretimi ve insan kaynağı açısından iyi bir noktada. Ancak Akyelli'ye göre kentin reklâm ajansları dijital anlamda yetersiz: "İzmir'deki ajanslar dijital dünyayı bilmiyor. Bilenler de gençlerin olduğu küçük ajanslar. İstanbul'daki ajanslar dijital konuda epey ileri. İzmir'deki medya kuruluşları da bu anlamda çok geride. İzmir'in önde gelen gazetelerinden birini biliyorum, web sitesinde ölçüm diye bir şey yok. Halbuki dijital dünya tamamen ölçüm üzerine kurulu. O siteye ne koyduğunuzun önemi yok, neyi ölçtüğünün önemi var. Kaç kişi tıkladı, tıklama başına maliyet ne, tıklayanların kaç alışveriş yaptı? Örneğin dijital dünyada iki ilan birden yayınlayabilirsiniz. Siteye giren ilk 50 bine ilk ilanı göster, sonraki 50 bine ikinci ilanı göster. Sonra da hangisi daha çok tıklanmış, ona bak. Biri daha az tıklanmış ama daha çok ciro getiriyor. Onu da ölçebilirsiniz. İzmir'de böyle bir ölçüm yok. İstanbul'da da bu kısım zayıf. Dijital reklâmcılık ciddi anlamda mühendislik gerektiriyor. Klasik reklam ajansları kreatif olabilmelerine rağmen mühendislik anlamında zayıflar."

Dijital pazarlama

Dijital dünya kendi işbölümlerini de yaratmış durumda. Kreatif ajanslar ve performans ajansları farklı artık. Sosyal medya ve iletişim de ayrılmış vaziyette. Bir markanın dijital anlamda pazarlanması konvansiyonel yöntemle göre daha farklı bir dil ve yöntem gerektiriyor. "Çünkü" diyor Akyelli:

"Şirketler e-ticaret yapmasa da dijital pazarlamayı yapmak zorunda. İlla tüm sosyal paylaşım ağlarında olmak durumunda değil ama hedef kitesine göre dijital ortamda bulunması gerek. Web sitenin çok iyi hazırlanmış olması lazım. Yani o firmayı arayan müşterinin başka web sitesine gitmesi bir şekilde engellenecek. Bir kere sürekli devam eden Google reklâmlarında olunması şart."

Mübadele, göçler ve İzmir

■ Dr. Erkan Serçe

İzmir'de yayınlanan Ahenk gazetesini 4 Aralık 1923 tarihli nüshasında, Yunanistan'dan yola çıkan ilk mübadil kafilesinin İzmir'e varışlarını aşağıdaki satırlarla haber vermişti:

"Dün telgrafla Hanya'dan hareketleri ihbar alınan ilk mazlumlara kafillesi salimen Klazomen Tahaffuzhanesi (Urla Karantinahanesi)'ne varmışlardır. Hanya'dan 1027 kardeşimiz vapura binmiş ve karantinaya 1028 olarak varmışlardır. Yolda bir kurtuluş müjdesi doğmuştur. Kardeşlerimiz karantinadaki memurlar

ve İzmir'den giden Muavenet (Yardım) Yurdu heyeti tarafından hürmetle karşılanmışlardır. Karaya çıkanlar vatanın hür ve mesut topraklarını öperek Allah'a hamd eylemişlerdir. Bu manzara karşısında gözyaşları dökülmüştür. Kardeşlerimize sıcak yemekler dağıtılmış ve istirahatları temin edilmiştir. Bugün selamette Ayvalık'a gideceklerdir.

Kardeşlerimizin sağlık durumları hamdolsun pekiyidir. Ve inşallah daima iyi olacaktır.

Galiba varış vaktinin buraca malum olmamasından ileri gelmiş olacak ki kardeşlerimize sigara, tütün yetiştirilememiştir. Vapurdan çıkanlar hep tütünsüz-lükten üzüldüklerini söylüyorlardı."

Mübadele Sözleşmesi

Türkiye'de ile Yunanistan arasında nüfus mübadelesi, Lozan görüşmeleri sırasında oluşturulan komisyonun çalışması sonucunda 30 Ocak 1923 tarihinde imzalanan sözleşme ve ek protokolle gerçekleştirildi. Anlaşmaya göre, mübadelede esas alınan temel ölçüt 'din'di. Birinci maddede, "Türk topraklarında yerleşmiş Rum Ortodoks dininden Türk uyruklarıyla, Yunan topraklarında yerleşmiş Müslüman dininden Yunan uyruklarının, 1 Mayıs 1923 tarihinden başlayarak, zorunlu mübadelesine girişilecektir. Bu kimselerden hiç biri, Türk Hükümetinin izni olmadıkça Türkiye'ye, ya da Yunan Hükümetinin izni olma-

dıkça Yunanistan'a dönerek orada yerleşemeyecektir" denilmekteydi. İkinci madde, mübadelenin istisnasını göstermekteydi: Birinci Maddede öngörülen mübadele: a) İstanbul'da oturan Rumları b) Batı Trakya'da oturan Müslümanları kapsamayacaktır. 1912 Kanunuyla sınırlandırıldığı biçimde, İstanbul Şehremaneti daireleri içinde, 30 Ekim 1918 tarihinden önce yerleşmiş (etablis) bulunan bütün Rumlar, İstanbul'da oturan Rumlar (İstanbul'un Rum ahalisi) sayılacaklardır. 1913 tarihli Bükreş Antlaşması'nın koymuş olduğu sınır çizgisinin doğusundaki bölgeye yerleşmiş (etablis) bulunan Müslümanlar, Batı Trakya'da oturan Müslümanlar (Batı Trakya'nın Müslüman

ahalisi) sayılacaklardır." Sözleşmenin diğer maddeleri mübadele kapsamına giren kişilerin mülkiyet haklarına, alacaklarına, taşınmazların tasfiyesine ilişkin hükümleri içermekteydi.

Uygulama...

Mübadele sözleşmesi, durumun aciliyeti nedeniyle genel barış anlaşmasının sonucuna bağlı olmadan imzalandı. Ancak sözleşmenin uygulanması, yazıldığı kadar kolay olmadı. Uygulama sırasında birçok insani dram yaşandı, iki ülkede ekonomik ve sosyal sorunlar arttı. Sözleşmenin imzalanmasını izleyen aylarda yürütülen çalışmalar sonucunda; onlarca gemi, binlerce müba-

dili Yunanistan'ın Selanik ve Kavala, Girit'in Kandiye, Resmo ve Hanya limanlarından, başta İzmir, Samsun, Tuzla, İzmit, Antalya ve Tuzla olmak üzere Türkiye limanlarına taşıdı. 1925 yılının ortalarına gelindiğinde Türkiye'ye ulaşan Müslüman mübadillerin sayısı 460 bini geçmişti. Gelenler İzmir, Kocaeli, Edirne, Balıkesir, Adana, İstanbul, Bursa, Tekirdağ, Manisa, Çanakkale, Mersin ve Samsun gibi illerde Rumlardan arda kalan yerlere yerleştirildiler. Yunanistan'a gönderilen Rumların sayısı tam olarak bilinmiyor. Pek çoğu 1922 yılında Yunan işgal gücüyle birlikte Türkiye'den ayrılmış, başta Pire olmak üzere Yunanistan'ın çeşitli yerle-

rinde kurulan mülteci köylerine dağılmışlardı. Geri kalanlar da 1923-24 yıllarında Yunanistan'a gönderildi. 1928 yılında yapılan genel nüfus sayımında Yunanistan'daki göçmen sayısının 1.221.849 olduğu, bunlardan 1.104.216'sının Türkiye kökenli olduğu saptanmıştı.

Yaklaşık iki milyon insanın yer değiştirmesi, yukarıda da belirttiğimiz gibi her iki ülkenin ekonomik, toplumsal ve siyasal yapılarını büyük ölçüde değiştirdi. Ancak asıl önemlisi "yeniden kurulan yaşamlar" en azından bir kuşağın büyük sıkıntıları çekmesine yol açtı. Mübadiller geride sadece "vatan" olarak benimsedikleri, doğdukları toprakları bırakmadı; kültürel alışkanlıklarından geçimlerini sağladıkları mesleklere, aile yaşamlarından toplumsal ve ekonomik statülerine kadar neredeyse tüm geçmişleri geride kaldı ve yeniden bir yaşam kurmak zorunda kaldılar.

Mübadelenin gerçekleştirilmesi için yürütülen çalışmalar, kurumlaşma, mübadillerin yerleştirilmesi, bu süreçte yaşanan sorunlar vb. konular pek çok eserde ele alınmıştır. Kemal Arı'nın Büyük Mübadele, "Türkiye'ye Zorunlu Göç (1923-1926) (İstanbul, 1995)" başlıklı çalışması Mübadele'nin ilk evresini yetkinlikle ortaya koymaktadır. Mübadele'nin 80. Yılında düzenlenen sempozyuma sunulan ve daha sonra, "Yeniden Kurulan Yaşamlar, 1923 Türk-Yunan Zorunlu Nüfus Mübadelesi (İstanbul, 2005)" başlıklı kitapta bir araya getirilen bildiriler konuyu, Ege'nin iki yakasındaki farklı yönleriyle işlemektedir. Mehmet Ali Gökaç'tın "Nüfus Mübadelesi. Kayıp Bir Kuşağın Hikâyesi", mübadillerin Türkiye'ye geldikten sonraki bölümde yaşananları tanıklıklara da baş vurarak anlatıyor. Renée Hirschon'un "Mübadelenin Çocukları (İstanbul, 2000)" Mübadele'nin Yunanistan'da ikinci kuşak mübadiller üzerindeki etkisini ele almaktadır. Bunların dışında, hem Türkiye'de hem de Yunanistan'da mübadeleyi çeşitli yönleri ve farklı yerlerdeki etkilerini konu alan onlarca çalışma bulunmaktadır.

Mübadele Gerekli miydi?

Mübadele sırasında ve sonrasında yaşananların her iki tarafta da bir insanlık dramı ortaya çıkardığı şüphesizdir. İnsanlar kuşaklar boyu doğdukları, yaşadıkları topraklardan koparılıp hiç bilmedikleri - hatta bir bölümü dilini bile bilme-

diği - yerlerde yeni bir yaşam kurmaya zorlandılar. Pek çoğu yaşadıkları yerlerdeki mesleklerinden vazgeçip yeni işler, yeni hüneler edinmek zorunda kaldı. Bir bölümü terk ettikleri yerlerde bıraktıkları mal ve mülklerini alabilmek için yıllarca uğraştı. Herhalde en zoru da yeni yerleştikleri topraklarda, yabancı görülmeleri, horlanmaları oldu. Mübadelenin bu yönü de önce tek taraflı, olaylar biraz soğumaya başlayınca da daha az taraflı bakış açısıyla, çoğunlukla da edebi eserlerde ele alındı. Ama en az değinilen konu, nasıl olup da yüzlerce yıldır, iç içe olmasa da yan yana birlikte yaşayan insanların birbirlerinin boğazlarına sarılacak kadar düşman olduğudur. Bu sorunun cevabı, eğer mübadele gerçekleşmeseydi, iki ülkeyi nasıl bir geleceğin beklediği konusunda da fikir verebilecek

potansiyele sahiptir.

Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinden itibaren devlet politikası olarak zorunlu göçürme ve iskân uygulamalarına rastlamak mümkündür. Buna bağlı olarak farklı dinden ve mezhepten olan insanlar arasında sorunlar yaşanmış ve bu sorunlar dramatik sonuçlar doğurmuştur. Bu sorunların temelinde dinsel fark kadar, kültürel, ekonomik ve yöneten-yönetilen ilişkisinden kaynaklanan nedenler bulunmaktadır. Ancak 19. Yüzyıldan itibaren bu nedenlere, hepsini ikinci plana itecek olan yeni bir neden eklendi: Milliyetçilik.

Milliyetçi Çatışmalar ve Göç

19. yüzyılda Osmanlı Devleti, özellikle Balkanlar'da bir küçülme sürecine girdi ve kaybettiği topraklar üzerinde yeni ulus devletler ortaya çıktı. Yunanistan, Sır-

bistan, Romanya ve Bulgaristan bağımsız devletler olarak kurulduktan sonra da Osmanlı Devleti'yle olan çatışmalarını sürdürdüler. Her şeyden önce kurulan bu yeni devletlerin sınırları içinde önemli bir Türk-Müslüman nüfusu yaşıyordu. İhan Tekeli'nin belirttiği gibi, bu ulusal devletler bir imparatorluk gibi farklı etnik ve dini gruplara hoşgörü ile bakamıyorlardı. Gelişimleri hâkim grup olan Türk-Müslüman kitlelere düşmanlıkla temellendirmişti. Bunun ötesinde bu bağımsızlığını elde eden devletlerde toprak sahipliği genellikle Türk-Müslüman kesim elindeydi. Bu kesimin gücünü kırmak için bunları göçe zorlamayı gerekli görüyorlardı. Ayrıca ulusal hâkimiyetlerinin pekiştirilmesinin yolunu ülke nüfuslarının homojenleştirilmesinde buluyorlardı. Böylece İmparatorluğun eski topraklarından içeriye doğru bir Türk-Müslüman göçü başladı. 93 Harbi (1877-1878) sonrasında Osmanlı Devleti'nin kaybettiği topraklar üzerinde kurulan Bulgaristan ve Romanya'dan 1.500.000 kişi Osmanlı topraklarına göç etti. Göç sırasında 300.000 kişinin yaşamını kaybettiği tahmin ediliyor. Sonraki yıllarda da devam eden bu göçün etkilediği şehirlerden biri de İzmir oldu. Bu sırada İzmir'e gelen muhacirlerin 60-70.000 civarında olduğu, bunlardan 5-6.000'inin şehir içinde iskân edildiğini biliyoruz. Bunlar mev-

cut Türk mahallelerine eklenen, şehrin kuzeyindeki yeni mahallelere yerleştiler. İzmir'e yönelik Müslüman göçleri, I. Dünya Savaşı'na kadar ara vermeksizin devam etti. Kırım ve Kafkasya'dan gelen Müslüman göçmenler ile Rusya'dan gelen Musevi göçmenlerden bir kısmı yine İzmir'e yerleştirildi. İzmir'in nüfus yapısını etkileyen bir başka olay da 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı oldu. Özellikle Girit'ten gelen Müslüman göçmenlerin yerleştirilmesi vilayet yönetimi için başlı başına bir sorun oluşturmuştu.

İzmir'e yönelik göçler, Kadifekale sırtlarında ve Değirmen-tepe civarında yeni yerleşim bölgelerinin ortaya çıkmasını sağladı. 1878'e kadar Paşa Mezarlığı, Mumcunun Kahvesi, Mevlevi Dergâhı, Selâtinioğlu ve Karakapı mahalleleriyle sınırlı olan yukarı mahalleler, bu tarihten sonra Selimiye, Mahmudiye, Birinci, İkinci, Osmaniye, Birinci, İkinci, Üçüncü, Dördüncü, Beşinci Sultaniye, Birinci, İkinci Süleymaniye, Kadiriye, Orhaniye, Memduhiye, İmariye, Dolaplıkuyu, Balıkuyu, Birinci ve İkinci Aziziye mahallelerinin de eklenmesiyle oldukça genişlemişti. 1877'de yaklaşık 3.000.000 m2 alana sahip olan şehir, belediye-nin 1906'da bahriye kollarından İsmet Kaptan'a yaptırdığı plana göre 13.000.000 m2'lik bir alana yayılarak dört

kattan fazla bir genişleme kaydetmişti. Bu rakamın 1914'de 15.000.000 m2'yi bulduğu tahmin edilmektedir.

Bu arada Batı Anadolu'da 19. yüzyıl ortalarından itibaren Rum nüfusunda da büyük bir artış meydana gelmekteydi. Gerek Yunanistan'dan gerek Adalardan başta İzmir olmak üzere Anadolu sahillerine gittikçe artan sayıda Rum nüfus yerleşmeye başlamıştı. Bu durum zaman zaman gerilimler ve çatışmalara yol açsa da 20. yüzyıl başlarına kadar önemli bir sorun oluşturmadı. Ancak Balkan Savaşları sonrasında İzmir ile birlikte Anadolu'nun hemen her yerinde kendini hissettiren Müslüman göçleri ve yaşanan acılar, 2. Meşrutiyet sonrası hızla gelişen Türk milliyetçiliğinin de etkisiyle, Anadolu'da yaşayan Hristiyan (özellikle Ortodoks) nüfusa karşı düşmanlığı besleyen bir unsur oldu. İttihat ve Terakki ileri gelenlerine göre, Balkanlar'da yaşanan felaketin Anadolu'da tekrarlanmasını engellemek için nüfusun Türk-Müslüman nüfus lehine olabildiğince homojenleştirilmesi gerekiyordu. Bunun için Balkan Savaşı'nı izleyen yıllarda (1913-1914) özellikle Batı Anadolu'da bulunan Rum nüfus üzerinde baskı oluşturularak, Yunanistan'a göç etmeleri sağlanmaya çalışıldı. Ayrıca bu eylemlerde yeni gelenlere yer açmak gayretinin de

rol oynadığı anlaşıyor. Bu konuda akademik olarak yeni yeni bir takım çalışmalar ortaya çıkmaktadır. Hâlbuki o yıllarda İttihat ve Terakki'nin İzmir sorumlusu olan Celal Bayar, Dâhiliye Nazırı Talat Paşa'nın kendisine verdiği göreve uygun olarak bölgeyi Greklerden temizleme işini nasıl gerçekleştirdiğini, 1980'li yılların başlarında anlatmıştı. Buna göre Celal Bayar, "içerilerdeki köy ve kasabalarda bölgenin sevilen ve sayılan büyükleri ve efeleri ile işbirliği yaparak fedai grupları" hazırlamış, "davullu zurnalı gösteriler tertip etmiş, geceleri havaya silahlar attırmıştı." Bunun sonucu olarak "İzmir ve Ayvalık yörelerinden 130.000'den fazla Grek kaçırmaya muvaffak" olmuştu. Bu arada, Makedonya'da kalan Türk nüfus üzerinde de Yunan baskısının artarak devam ettiğini belirtelim.

1914 Mübadele Anlaşması

1914 yılının ortalarına gelindiğinde Türkler ile Rumların artık bir arada yaşayamayacağı konusunda bir düşünce hâkim olmaya başlamıştı. Makedonya'da yaşayan Türkler ile İzmir bölgesinde yaşayan Rum halkın mübadelesi önerisini ilk kez Osmanlı Devleti'nin Atina Büyükelçisi Galip Kemali Söylemezoğlu Yunanistan Başbakanı Venizelos'a dile getirdi. İlkel olarak mübadele konusunda anlaşılan ve 22 Haziran 1914'de bir anlaşma imzalayan taraflar, İzmir'de mübadele işlerini düzenleyecek bir komisyonun toplanmasını kabul ettiler. Anlaşmaya göre mübadele isteğe bağlı olacaktı. Komisyon Tem-

muz ayının sonuna kadar çalışmalarını devam ettirdi. Ancak Dünya Savaşı'nın başlaması ve bir süre sonra Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesi görüşmeleri kesintiye uğrattı. 1917'de Yunanistan'ın karşı tarafta savaşa girmesi ise anlaşmayı tamamen geçersiz kıldı.

Düşmanlık büyüyor...

Bundan sonraki süreç, iki taraf arasındaki düşmanlığın artmasını sağlayan olaylara sahne oldu. Osmanlı Devleti'nin yenilmesi, İzmir'in Yunan ordusu tarafından işgali, Türk varlığının hiçe sayılması, savaşlar, karşılıklı sivil katliamları, köylerin ve şehirlerin tahrip edilmesi... Ve nihayet Büyük İzmir Yangını. Büyük Taarruzu izleyen birkaç ay içinde 1.000.000 civarında Rum Anadolu'yu terk etmişti. Yunanların "Exodus" olarak adlandırdıkları bu süreç hakkındaki tanıklıkları içeren ve okuyanın içini burkan öyküler, Yunan ordusunun çekilirken gerçekleştirdiği eylemlerde olduğu gibi insanlık için adeta birer utanç belgesidir. Bunun karşılığında Yunanistan'daki Türk nüfus üzerindeki baskının da arttığı, Türklerin özellikle Anadolu'dan giden Rumların şiddetine maruz kaldıkları bilinmektedir.

Mübadele Olmasaydı...

Tüm bu süreç bir bütün olarak değerlendirildiğinde, o günün koşullarında taraflar arasında bir modus vivendi (toplumsal uzlaşma hali) hâlâ mümkün müydü? 1914'de olduğu gibi, Türkiye'yi terk eden Rumlar geri dönüp hayatı bıraktıkları yer-

den sürdürülebilirler miydi? Soruyu daha spekülasyon şeklinde sorarsak, mübadele yapılmıyaydı ne olurdu? Cevap, bir çırpıda verilebilecek kadar basit değil.

Sorunun tamamını cevaplayamasa da bir fikir verecek örnekler o günden bugüne karşılıklı olarak pek çok kez yaşandı. 6/7 Eylül Olayları, Kıbrıs'taki gelişmeler ve 1963 ve 1974 krizleri, Batı Trakya Sorunu hatta insansız kayalık Kardak ilk akla gelenler. Yukarıdaki olaylar, mübadelelerin gerçekleşmediği yerlerde çok daha yoğun yaşandı, pek çok acının yaşanmasına yol açtı ve olaylar süresince karşılıklı nüfus kaymaları devam etti. Bugün İstanbul'da kalan Rum kökenli Türkiye vatandaşımızın sayısı 1923 yılındakiyle karşılaştırılamayacak kadar azaldı. Aynı şekilde Batı Trakya'da yaşayan Türklerin sorunları hâlâ devam ediyor.

Kültürel zenginliğin en önemli yapı taşlarından biri olan, bir arada ya da yana yaşama kültürünün - ne yazık ki - yeşermediği ve böyle bir talebin toplumun büyük çoğunluğu tarafından dile getirilmediği topraklarda bu tür olayların yaşanması kaçınılmaz görünüyor. Geriye yaşanan acıların izleri, tarihe intikal eden tanıklıklar ve ileriye yönelik umutlar kalıyor.

Lezzet Fikirleri

**Hamarat hanımların
başyardımcısı!**

Pınar Cızbız Köfteli İslim Kebabı

- 1 paket Pınar Cızbız Köfte • 3 patlıcan
- 15 çeri domates (ortadan bölünmüş)
- 1 çarliston biber (küp doğranmış)
- ½ çay bardağı sıvı yağ • tuz
- karabiber

Fırını 180 derecede ısıtın. Patlıcanları kabuklarını soymadan enine ortadan bölün. Yaklaşık 0,5 cm kalınlığında uzunlamasına dilimleyin. Fırın tepsisine yağlı kâğıt yerleştirin. Patlıcanları yan yana gelecek şekilde üzerine dizin ve bir fırça yardımıyla sıvı yağ sürün. Tuz ve karabiber serpin. 10-12 dakika pişirin. Bu esnada köfteleri teflon tavada kızartın. Sonrasında bir dilim patlıcanı bir tabağa koyun, üzerine Pınar Cızbız Köfte'yi yerleştirin ve sarın. Önce biberi, sonra çeri domatesi üzerine kürdanla tutturun. Yayıvan bir tencereye köfteleri yan yana dizin. 3/4 çay bardağı sıcak su ilave ederek kısık ateşte 8-10 dakika pişirip servis edin.

lezzetfikirleri.com

İzmir iş dünyasının girişimci ve

duayen ismi: **Enis Özсарuhan**

İş dünyasının en geniş kapsamlı sivil toplum kuruluşu olan TÜRKONFED'in kurucu Başkanı ve onur üyesi, ESIAD'ın duayen yüzü, İzmir'den Türk iş dünyasına adını duyurmuş en önemli isimlerden biri olan Enis Özсарuhan'ın hayatı kentin ekonomi tarihine ışık tutuyor.

- Deniz Çaba Şan
- Alpay Sönmez

Sanayiciliğe genç bir mühendis olarak ailesinin ortak olduğu Metaş'ta başladı. Aynı grup firmalarından Çimentoaş, Betontaş ve Demaş'ta aktif rol oynadı. Ardından Meptaş ile dış ticarete atıldı ve 1990'da tutkunu olduğu otomobil yaklaşık 20 yıl sürdüreceği iş alanı haline geldi. EGEM A. Ş. ile Opel, Chevrolet ve Saab markalarını İzmir ile buluşturdu. Enis Özсарuhan, hala kente olan yatırımlarını sürdürüyor. ENDA Enerji Holding Yönetim Kurulu Üyesi olan Özсарuhan, rüzgâr enerjisi santrallerinden sorumlu. Çeşme'ye termal tedavi merkezi kazandırmayı hedefleyen TETUSA'nın da ortaklarından. Ve elbette iş dünyasının kanaat önderliği var. TÜSIAD'ın da üyesi olduğu Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu'nun (TÜRKONFED) kurulmasında onun emeği çok.

Metaş'ın genç mühendisi

Enis Özсарuhan, doğma büyüme İzmirli, kendi söylemiyle Karşıyakalı. Cumhuriyet lîkolu'nun ardından Türk Koleji'nde yatılı okumuş. Oğuz Tatış ile aynı dönemden. ODTÜ'den Endüstri Mühendisi olarak mezun olmuş ama ardından

iki yıl İngiltere ve Cranfield Institute Of Technology'de master dönemi var.

1970'lerde İzmir'e döndüğünde Özсарuhan için grup şirketlerinde faaliyet zamanı. Babası Raşit Özсарuhan'ın kurucu ortaklarından olduğu Metaş'ta mühendis olarak göreve başlıyor. Çimentoaş ve Betontaş'ta da çalışıyor. İzmir'de 1950'lilerde sanayinin kurulmasına öncülük eden isimlerden olan Raşit Bey, kent belleğinde unutulmaz isimlerden biri. İzmir'in ilk çimento fabrikası olan Çimentoaş, sanayicilikte ilk fabrika. Ondan önce kereste ticareti var. "Aslında" diyor Enis Özсарuhan: "Babam hukuk mezunudur. Ben mühendisim ama o benden daha iyi mühendisti. Fransızca ve İngilizce bilirdi."

Çimento için Betontaş

Çimentoaş ile başlayan sanayicilik domino etkisi yaparak sürüyor. Çimento satışını arttırmak için Betontaş kuruluyor. Enis Özсарuhan şöyle anlatıyor: "O zamanlar yaz aylarında inşaat oluyor. Kış aylarında da çimentoyu satacak bir şey bulmak istiyorlar. Onun üzerine Betontaş kuruluyor. Betontaş, betonarme direk yapıyor. Hem şehir aydınlatmasında, hem şehir dışı aydınlatılmasında kullanılıyor beton direk. Beton direğin içinde

Sadece voleybol yok, tam bir spor tutkunu

Özsaruhan, tam bir spor tutkunu. 1974-2004 yılları arasında 30 sene otomobil yarışçılığı yapmış. "Opel Takım Kaptanı idim" diyor: "Ben daha çok pist yarışçısıyım. İki defa Türkiye birinciliğim var. 1980'lerin sonu ve 1990'ların başında şehirlerde yapıyordu pist yarışları. Antalya, İstanbul, İzmir, Bursa, Ankara'da yarıştım."

Karşıyaka Spor Kulübü'nde sonradan kapatılan Dalış Şubesi'ni o kurmuş. Tüplü dalış sertifikası var. Yine kulübün lisanslı

tenis oyuncusuymuş. Kar kayağından deniz kayağına kadar her branşı denemiş. Sörfte Türkiye ikinciliği var. "Hatta millî takıma çağıldım, gitmedim" diyor: "1970'li yıllarda windsurf yaptım. Daha o zaman Alaçatı bilinmiyordu." Kahverengi Judo kuşağı, turuncu Kung Fu kuşağı var. İyi masa tenisi de oynarmış. Sadece voleybol oynamamış. Şimdi ise, "1987 model hakiki Paris Dakar motoru var, onu adam ediyorum. Onunla dolaşacağım" diyor.

özel bir demir var, yani orta karbonlu çelik. Bu Türkiye'de üretilmiyor, ithal ediliyor. 'Bunu kendimiz üretilim' diyorlar. İthalat zor, bürokrasi ağır. Onun üzerine Metaş'ı kuruyorlar. Yine aynı ortaklar."

"180 bin ton olan kapasite 500 bin tona çıktı"

Metaş, hurdadan demir çelik yapıyor. Özsaruhanlar bir taraftan demir çelik üretiyor, bir taraftan beton direk yapıyor. 1960'larda Türkiye'de enerji yatırımları başlıyor. Bu kez Demaş kuruluyor. Yüksek enerji gerilim hatlarının geçtiği çelik kuleleri yapıyorlar. Enis Özsaruhan, tüm şirketlerde görev yapsa da en çok Metaş'ı öne çıkartıyor. Ve Japonya'dan getirdiği bir teknoloji ile fabrikanın kapasitesini 180 bin tondan 500 bin tona çıkardığını anlatıyor: "Japonlar çok enteresan bir teknoloji geliştirmişti. O teknoloji benim ısrarım ve çabalarımla Türkiye'ye geldi. Ark ocaklarında su soğutmalı duvarlar yaparak işin kapasitesini artırdık; çok süratli döküm almaya başladık. 3 saat yerine 1 saatte aynı dökümü alıyorduk. Ve 180 bin ton olan Metaş'ın kapasitesi o teknoloji ile 500 bin tona çıktı. Sonradan Almanlar da o teknolojiyi kullanmaya başladı."

Meptaş ve dış ticaret

Özal iktidara geldikten sonra dış ticaret sermaye şirketleri ortaya çıktı. Enis Özsaruhan, "Bunlar sadece ithalat ve ihracat yapan dev şirketlerdi. Ve 100 milyon doları geçen şirketlere prim veriliyordu. Biz de 1983'te dış ticaret sermaye şirketi olarak Meptaş'ı kurduk" diyor: "1991'de o işi bıraktığımızda ithalat ve ihracat toplamı üç milyar dolardı. Bunun yarısı ithalat, yarısı da ihracattı. O şirketin başına İşin Çelebi'yi getirmiştik. Meptaş'ın ardından Metaş'ın genel müdürü oldu. Ardından siyasete atıldı."

Otomobil tutkusu ve EGEM

1990'ların başına kadar dış ticaret ile uğraşıyor Özsaruhan. Metaş finansla krize girdikten sonra tüm grup şirketlerinden ayrılıyor. Ve 2009'a kadar 20 yıl sürecek olan otomotiv işi başlıyor: EGEM A.Ş. kuruluyor. Özsaruhan, "Ege bölge bayiliği olarak kurulduk. Türkiye'nin ilk üç bayisinden biriydik" diyor: "Başta Opel, sonra Chevrolet, sonra Saab sattık. O zaman Türkiye'de yabancı marka

çok yoktu. Zaten General Motors hem satış hem kalite olarak çok şey getirmişti Türkiye'ye. Türkiye'de imal edilen arabalardan sonra ilk gelen yabancı yatırımcıdır. Kendileri gelip yatırım yaptılar. Türk ortakları da yoktu. Torbalı'ya yerleştikten sonra üretim de yaptılar. Sonra vazgeçtiler."

Özsaruhan'ın otomotiv sektörüne girmesindeki en büyük sebep, çocukluğundan beri süren araba tutkusu. Ancak sektörün endazesi kaçınca o da işi bırakmak zorunda kalıyor. Özsaruhan, "İşin zevki kaçmıştı" diyor: "Biz Ege Bölgesi bayisi iken İzmir'deki beş tane Opel bayiden biri olma yoluna gidiyorduk. Baktım sayı artıyor, bıraktım. Senede 3500 otomobil satıyordum. Bir de bayiler o işe meraklı olanlar tarafından açılmamıştı, ticari amaçlar vardı. Gayri kanuni olarak çalışan insanlar türedi. Onlarla rekabet edemezsin. Biz de işi bıraktık."

Rüzgar enerjisi ondan sorulur

Özsaruhan, uzun yıllardır ENDA Enerji Holding Yönetim Kurulu'nda. Orada rüzgâr enerji santralleri yatırımlarından sorumlu. "Beş tane rüzgâr enerji santrali yatırımımız var" diyor. Üçü Karaburun Yarımadası'nda, ikisi Çeşme'de. 1989'da başlayan Norveç Fahri Konsolosluluğu var, hâlâ devam ediyor. "İzmir'de şu anda 50'nin üzerinde konsolosluk var; o zaman 17 ya da 18'di. Benim bölgem de Mersin'den Çanakkale'ye kadar gidiyordu. Şimdi yeni konsolosluklar açıldı. Artık sadece İzmir için faaliyet gösteriyorum."

TÜRKONFED'in kuruluşu

Ağabeyi ile müşterek şirketleri Manisalı Güvenlik ise güvenlik sistemlerinin pazarlaması üzerine kurulu. Aynı zamanda TETUSA kurucu ortaklarından. Ancak Enis Özsaruhan'ın hayatında en büyük yerlerden birini de dernek faaliyetleri kaplıyor. Alsancak Rotary Kulübü'nün kurucusu olan Özsaruhan, 1987'den beri üyesi olduğu TÜSİAD'ın

son iki yıldır onur üyesi. TÜRKONFED'in hem kurucu başkanı hem de onur başkanı. 2003'te ESIAD Başkanı olduktan sonra işadamları demeklerinin birleştirilmesi gerektiğini düşünmüş. "O zaman bölgesel kalkınma ajansları kanunu yoktu. O kanunun çıkmasında bizim çok emeğimiz olmuştur" diyor: "Zaten bölgesel kalkınma ajansları kanunundaki yapılanma, TÜRKONFED'in bölgesel yapılanmasının tıpatıp aynısıdır. 7 federasyon TÜRKONFED'i meydana getiriyordu. TÜSİAD bile onun bir üyesi. Biz bu işleri yaparken aynı paralelde başka federasyon ve konfederasyonlar da kuruldu. Onlar bugünkü hükümete daha yakın örgütler. Tabii TÜRKONFED'in kuruluşu epey zordu. Birçok farklı fikri bir araya getiriyorsunuz. Her biri başkan. Zor bir yapılanma ama altyapısı iyi oldu. Gayet başarılı bir şekilde de yoluna devam ediyor."

"İzmir politik tercihlerinden nasibini aldı"

Özsaruhan, 1960'lardan bu yana kentin ekonomi tarihine tanık. Gelinek noktası kolayca özetleyebiliyor. "Belirli zamanlarda politik tercihi nedeniyle İzmir'in frenine basıldı" derken de, kentin çok daha ileri bir noktada olabileceğini savunuyor: "İzmir'in daha fazla sanayiye ihtiyacı yok. İzmir'in bundan sonraki gelişmesinin sanayi ile ilgisi yok. 1950'lerde

İzmir'de başlayan ilk sanayilerin yüzde 90'ı el değiştirmiş. Bu, İzmir genelinin politik tercihinden kaynaklanıyor. İzmir bugün Türkiye'nin en önemli şehirlerinden birisi. Ancak çok daha iyi olabilirdi. Özellikle de turizm açısından. Antalya'da daha yatak yokken İzmir bir turist şehri idi. Antalya'ya müthiş bir yatırım imkânı sağlandı. 1970'li yıllardan beri o taraflara giderim. Muğla'dan öteye gittiğinizde kuzu eti bulamazdınız, bilmezlerdi. Kaş'ta, Kalkan'da elektrik yoktu. Şimdi orada inanılmaz bir fark var ama İzmir'de o büyük değişimi görmüyorsunuz."

Dürüst şehir

İzmir yalnız sanayi şehri değil, birkaç özelliği var. Özsaruhan'a göre İzmir öncelikle çok önemli bir tarım şehri. Hem EXPO hem de konumu dolayısıyla sağlık turizmi açısından potansiyeli çok yüksek bir kent. Ancak bugün bile kongre merkezi yok. Bu konuda çok geç kaldı. Özsaruhan, "İzmir'in handikaplarından birisi de şu" diyor: "Sürekli olarak İzmir tembel bir şehir" algısı yaratılıyor. Bunları söyleyenler İzmir'i kıskananlardır. Ama İzmir, yatırım yaparken Anadolu'daki diğer şehirler gibi cesur değil. Risk almıyor. Belki de zor kazandığından... Çünkü burada haydan gelen bir gelir yok. Kazanılmış para var. İzmir'de iş açısından dürüstlük oranı çok yüksektir. Türkiye çapında bakın, en az elektrik çalan yer İzmir. Yine en az vergi kaçırın yerlerden birisi. Büyük vergi ödüyor öte yandan." Her İzmirli gibi o da denize getiriyor sözü en nihayetinde. "Şu denizi yeterince kullanmıyoruz" diyor körfez manzarasına bakarak: "ESIAD Başkanı iken rahmetli Ahmet Pırıştina, sonra da Aziz Kocaoğlu'na söyledim. Şimdi hızlı deniz otobüsleri geliyor. Onu görmeden gidersem gözüm arkada kalacaktı."

Yatırım ortamının turnusol kağıdı: fikri ve sınai hak koruması

"Fikri mülkiyet" terimi; icatlar (patentler), ticarete kullanılan markalar, semboller, isimler, görseller ve tasarımlar, edebiyat ve sanat eserleri gibi bir kişiye ya da kuruluşa ait fikir ürünlerini ifade etmek için kullanılır.

Fikri Mülkiyet iki kategoriye ayrılır: patentleri, ticari markaları, sınai tasarımları ve coğrafi işaretleri kapsayan "sınai mülkiyet" ile edebiyat ve sanat eserlerini kapsayan "telif hakkı".

Bugün tüm dünyada kabul edilen bir gerçek var ki; piyasa serbestisi, teknolojik gelişme ve rekabet politikalarını tamamlayan önemli bir unsur olan fikri mülkiyet haklarının etkin korunması; yatırımı artırma, ihracat yapma ve teknoloji transferi şansını artırmaktadır.

Örneğin, OECD'nin yakın geçmişte yaptığı bir araştırma, bir ülkenin sırasıyla ticari markalar, patentler ve telif haklarının korunmasında kaydedebileceği sadece yüzde 1'erlik bir iyileşmenin dahi doğrudan yabancı yatırımlarda yüzde 3,8, yüzde 2,8 ve yüzde 6,8 oranında artışlar getirebileceğini ortaya koymuştur.

Tüm bu araştırmalar; fikri ve sınai mülkiyet hakları ve yabancı yatırım arasındaki doğrudan bağlantıyı ortaya koyup, ülkenin rekabetçiliğinin yatırım teşvik sistemlerinin yanı sıra fikri hakların etkin korunmasıyla artırılabilirliğini göstermektedir.

Ülkemizdeki uluslararası yatırımın temsilcilerinden YASED'in yaptığı bir çalışma, Türkiye'de fikri mülkiyet hakları korumasının artırılması ile doğrudan yabancı yatırımda elde edilebilecek faydaları incelemiştir.

Buna göre örneğin, Patent Hakları Endeksi'nde sadece yüzde 10'luk bir iyileşmenin bile ülkenin doğrudan uluslararası yatırım stoğunda yaklaşık 28 milyar dolarlık bir artış, 11,4 milyar dolarlık bir ilave katma değer, 7,5 milyar dolarlık ilave ihracat hacmi ve 28 bin ilave istihdam yaratabileceğini ortaya koymuştur.

Tüm bu araştırmalar; fikri ve sınai mülkiyet hakları ve yabancı yatırım arasındaki doğrudan bağlantıyı ortaya koyup, ülkenin rekabetçiliğinin yatırım teşvik sistemlerinin yanı sıra fikri hakların etkin korunmasıyla artırılabilirliğini göstermektedir.

Fikri Mülkiyet ve korunmasının önündeki tehditler

Küresel ekonomiye, kalkınmaya ve toplumun geneline yaptığı tüm katkılara karşın, fikri ve sınai mülkiyet hakları maalesef önemli tehditlerle de karşı karşıyadır. Giderek artan sahtecilik ve korsancılık gibi faaliyetleri, fikri ve sınai mülkiyetin karşı karşıya olduğu tehditler arasında başı çekmekte; bazı ülkelerde son zamanlarda gündeme gelen aşırı düzenlemeler ise fikri ve sınai mülkiyet haklarına zarar verebilmektedir.

Sahtecilik ve korsan

• 2015 yılına gelindiğinde taktit ve korsanın dünyadaki ekonomik değerinin yaklaşık 1.7 trilyon dolara ulaşacağı ve 2.5 milyon kadar kayıtlı istihdam açısından tehdit unsuru oluşabileceği tahmin edilmektedir.

• ICC/BASCAP'ın (Milletlerarası Ticaret Odası / Sahtecilik ve Korsanı Durdurmaya Yönelik İş Dünyası Girişimi) yaptığı bir çalışmaya göre, Türkiye'deki taklit ve korsanın yıllık ekonomik değeri 10,6 milyar dolar, bunun yol açtığı iş kaybı ise 135 bin civarındadır. Tescilli Markalar Derneği'nin yakın zamanda yaptığı bir açıklamaya göre Türkiye taklit üründe dünya ikincisi konumdadır.

Fikri ve sınai mülkiyete zarar veren düzenleme önerileri

Son yıllarda, global iş ve fikri mülkiyet çevreleri; fikri ve sınai mülkiyet haklarını da yakından ilgilendiren birtakım istenmeyen sonuçlar doğuran aşırı düzenlemelere şahit olmuştur. Bu tür örnekler, 24-26 Nisan 2013 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşen Sahtecilik ve Korsanla Mücadeleye İlişkin Küresel Kongre'de de ele alınmıştır.

Her iki yılda bir Dünya Gümrük Örgütü (DGÖ), Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) ve INTERPOL işbirliği ile ve Uluslararası Markalar Derneği (INTA) ve Milletlerarası Ticaret Odası/Sahtecilik ve Korsanlığın Durdurmaya Yönelik İş Dünyası Girişimi'nin (ICC/BASCAP) desteği ile düzenlenen Kongre'nin yedincisini teşkil eden İstanbul etkinliğinde; dünyada ACTA (Sahtecilik Karşıtı Ticaret Anlaşması) aleyhinde yürütülen bazı kampanyalar ile son yıllarda sigara, alkolü içecekler ve yiyecek sektöründeki bazı ürünler için ortaya atılan "tek tip paket" örnek gösterilmiştir. Bu

Son dönemde Türkiye'de fikri ve sınai hakları geliştirmeye yönelik çeşitli inisiyatifler bulunmaktadır. Örneğin iş dünyası ile hak sahipleri ve temsilcilerinin oldukça yakından takip ettiği Fikri ve Sınai Mülkiyet ile ilgili kanun tasarısı, kısa bir süre önce TBMM'nin ilgili komisyonunda ele alınmaya başlanmıştır.

gibi gelişmelerin, fikri ve sınai hak sisteminin en temel prensiplerini sarsacak noktalara geldiği ifade edilerek, iş ve fikri mülkiyet dünyasının bu durumdan duyduğu endişeye değinilmiştir.

Bu gelişmelerin yarattığı büyük çaplı ihtilaflar, esasen fikri mülkiyet hakları açısından geline nokta; daha iyi göstermektedir. Örneğin; Aralık 2012'de bütün ürünleri için "tek tip paket" uygulamasını başlatan tek ülke olan Avusturya, Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaretle İlgili Yönlerine İlişkin Anlaşması (TRIPS) ile Sınai Mülkiyetin Korunmasına Dair Paris Sözleşmesi gibi fikri mülkiyetin korunması hükümlerini içeren uluslararası sözleşmeler çerçevesinde önemli hukuki sorunlarla karşı karşıyadır.

Yasal sektörlerin ticari markalarını tehdit eden bu gibi gelişmeler iş ve fikri mülkiyet dünyasında da tepki ile karşılanmaya devam etmektedir.

Fikri Mülkiyet Alanında Türkiye'de Gelişmeler

Türkiye, Avrupa ile Gümrük Birliği'ni başlattığı 1990'lı yılların ortalarında fikri ve sınai hakların etkin biçimde korunması için gerekli altyapıyı kurmuş ve uluslararası anlaşmalara katılıp, bu alandaki ulusal mevzuatı yürürlüğe koymuştur.

Türkiye, özellikle son 10 yılda sınai mülkiyet hakları alanında da önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Ülkemiz Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı tarafından geçtiğimiz aylarda yayımlanan Dünya Fikri Mülkiyet Göstergeleri raporunda Avrupa'da marka başvurularında birinci, tasarım başvurularında ikinci, patent başvurularında ise sekizinci sırada yer almaktadır. 2013'ün ilk iki ayında yerli patent başvurularında yüzde 35, tasarım başvurularında ise yüzde 20'lik bir artış söz konusudur.

Son dönemde Türkiye'de fikri ve sınai hakları geliştirmeye yönelik çeşitli inisiyatifler bulunmaktadır. Örneğin iş dünyası ile hak sahipleri ve temsilcilerinin oldukça yakından takip ettiği Fikri ve Sınai Mülkiyet ile ilgili kanun tasarısı, kısa bir süre önce TBMM'nin ilgili komisyonunda ele alınmaya başlanmıştır. Bu tasarıyla ilgili birçok farklı kesimin önemli değerlendirmeleri söz konusudur. İş dünyası, Meclis'ten fikri ve sınai hakları daha etkin koruyan bir Kanun çıkarılmasını beklemekte, tasarımın bu yönde bazı iyileştirmelere ihtiyacı olduğunu ise çeşitli iş dünyası temsilcileri aracılığıyla dile getirmektedir.

Cumhuriyetin 100. yılında dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olmayı kendine hedef seçen Türkiye'nin, verimlilik odaklı ekonomiden inovasyon odaklı ekonomiye geçmesi kaçınılmazdır. Böylesi bir dönemde; marka, patent ve telif başta olmak üzere tüm fikri ve sınai hakların ve sahiplerinin etkin olarak korunduğu; kaçak, sahte, taklit ve korsan ürünlerin üretim ve ticaretinin engellendiği bir yasal çerçevenin varlığı kuşkusuz giderek artan bir önem arz edecektir.

“TÜRKONFED’de bile

İzmirliliğimizi belli ediyoruz”

Van-Ankara ve İzmir hattında örülmüş bir hikâye. Devlet müteahhitliğinden otopark işletmeciliğine ve filo kiralamaya uzanan büyük bir ticari başarı. Ve ESIAD, BASİFED ve TÜRKONFED'de başarılı bir portre: Mehmet Salih Özen

- Deniz Çaba Şan
- Alpaz Sönmez (fotoğraf)

Dokay Filo Kiralama Yönetim Kurulu Başkanı Salih Özen, Türk iş dünyasının en büyük çatı örgütlerinden biri olan Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu'nun (TÜRKONFED) yönetimine giren dört İzmirliden biri. Aynı zamanda Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği (ESIAD) ve Batı Anadolu Sanayici ve İşadamları Demekleri Federasyonu (BASİFED) yönetim kurulu üyesi olan Özen ile iş dünyası ve sivil toplumdaki başarıları üzerine konuştuk.

“300 açık şantiyeyi kapattım”

Salih Özen'in hayat hikâyesi farklı şehirleri ve iş kollarını barındırıyor. Van'da doğmuş, Ankara'da eğitim görüp, iş hayatına atılmış ve İzmir'e yerleşip sektör değiştirmiş.

2001 öncesinde devlet müteahhitliği var. “Bizim işimiz devlet taahhüt işiydi. Babam makine mühendisi, ben işletme mezunuyum, biraderim de mimardı. Yani aile şirketimiz vardı. Yeni devlet ihale kanunu çıktıktan sonra müteahhitliği bırakmak istedim; zaten sevmiyordum. Firmanın resmi adı olan Adnan Özen İnşaat A.Ş. o zamandan kalma. 2001'de havalimanlarının otopark işletmelerini almaya başladım. Yani 300 açık şantiyeyi kapatarak sektör değiştirdim.”

Otopark işletmeciliğinde kurumsallık

2001'de Adnan Menderes Havalimanı'nın otoparkını işletmeye başlıyor Özen. Eşi de Alaçatılı olduğundan Ankara'dan ayrılıp İzmir'e yerleşiyor. Ardından otopark sektöründe büyümeye başlıyor. İzmir'deki oteller, rezidanslar ve katlı otoparklardan ardi ardına talep geliyor. “Çünkü” diyor Özen: “Sektörde kurumsal bir yapı yok. Otopark işi yapanların çoğu itibar gören insanlar değiller. Bizim kurumsallığımızı görünce ilgi arttı. Kısa zamanda İzmir'de otopark işletmeciliğinde tek tabanca haline geldik.

İZELMAN'ın otopark sayısı fazladır ama bizim araç sayımız ondan çok daha fazla. Arkasından İstanbul'a açıldık; şu anda İstanbul'da 35 otoparkımız var. İzmir'de de Havalimanı, Gürel Rezidans, Punta katlı, Kahramanlar katlı ve Mövenpick başta olmak üzere 9 otopark işletiyoruz.”

Hem sesli hem görüntülü takip

Otopark işletmeciliğindeki başarı, işin püf noktalarına özen gösterilmesinde yatıyor. Örneğin Özen, tüm otoparkları hem sesli hem de görüntülü olarak takip ettiklerini söylüyor. Yani güvenlik kameraları sadece kayıt için orada tutulmuyor, o kameraları izleyen ve herhangi bir sorunda anında müdahale edecek bir personel de bulunuyor. Sadece Gürel Rezidans'ta 56 kamera var. Siz kameraya elinizi salladığınızda görevli personelin önünde o ekran belirliyor. Böylece anında destek de mümkün olabiliyor. Kadınların güvenlikleri ve rahatlıkları da hesaba katılmış. Kapalı otoparkların tüm bölümleri yoğun olarak ışıklandırılmış. Kolon aralarına araba park etmekte zorlandıkları için onlara özel bölümler hazırlanmış. Makyaj yapmak isteyen olabilir diye, yanlara ışıklar konulmuş.

Özen, şöyle açıklıyor: "En ince ayrıntıya kadar dikkat ediyoruz. Başının sırrı işine özen göstermekte."

Filo kiralama: 4500 araç

Otopark işletmeciliği oto kiralama işini de beraberinde getiriyor. Özen bakıyor ki, iki sektör birbirini besleyecek. "Otoparkımıza giren araçların çoğunun kiralık olduğunu gördük. Özellikle de havalimanında. 2005'te 6 araçla sektöre girdik.

Kısa sürede Ankara, İstanbul ve Antalya şubelerimiz açıldı. İki yılın sonunda 1000-1250 araç adedine ulaştık. Sonrasında filo kiralamaya geçtik. 2007-2008 sonunda filo kiralama ile başlayan serüven şu anda 4500 araçla devam ediyor."

Yüzde 100 yerli sermaye

Dokay Filo Kiralama, bugün sektörde ilk sekiz arasında sayılıyor. Merkezi İzmir olan en büyük firma. Aynı zamanda tamamen yerli sermaye olan ilk üç şirketten de biri. Özen, "Yeni yerimize geçince çok daha büyüyeceğiz" diyor:

"Oto kiralamaya başladığımızda İzmir'de bu işi iki kişi yapıyorduk. Biri ben, diğeri de Selami Özpoyraz. Ama o tedarikçiydi. Hem araba satıp, hem kiralamak zordur. Gelen kişiyi araba almaya mı ikna edeceksiniz, yoksa kiralamaya mı? Ve sektörden çekildi. Aslında araç kiralamayı önce tamamlayıcı bir iş olarak gördük. Sonra o da büyüyen bir sektör haline geldi.

Sonuçta her otopark bizim için bir lokasyon. Ve biz araç kiraladığımız insanlardan kendi otoparklarımızda para almadık. Otopark parası insanları rahatsız ediyor. Bu ayrıcalık onları çok mutlu etti."

Ticaretteki başarınızı seslendirebileceğiniz tek yer sivil toplum örgütleri. Ya siyaset yapacaksınız ya da sivil toplumun içinde yer alacaksınız. ESIAD'da gönüllük esası olduğunu fazlasıyla hissettik. Bir seçim çekişmesi olmadığını görünce işin menfaat boyutunun olmadığını gördük.

Bakım-onarım da var

Başarının anahtarları ise belli. Birincisi, yatırım. Özen, yatırım yaparak maliyetleri düşürdüklerini ve sektörde bu sayede lider konumuna geldiklerini söylüyor: "Araçlarımızın bakım-onarımını tamamen kendimiz yapıyoruz. O alanda da uzmanlaştık. Bu da maliyetlerimizi düşürdü. Bir arabanın servisteki bakımı 300 liradan az değildir. Biz kendi bünyemizde yapınca bu maliyeti 60 liraya düşürdük. Bu da bizi sektörde hatırı sayılır bir noktaya koyuyor, çünkü rekabet üstünlüğünüz oluşuyor. Biz sadece oto kiralama yapmıyoruz; biz müşterinin kaskosunu yapıyoruz, bakım ihtiyacını karşılıyoruz, her türlü hizmeti veriyoruz. Onlar sadece yakıtını koyup gidiyor."

"İşin menfaat boyutunun olmadığını kesin olarak gördük"

Özen'in ticari başarısı sivil toplum sözcülüğünü de beraberinde getiriyor. ESIAD ile başlayan yolculuk, BASİFED ve TÜRKONFED gibi Türk iş dünyasının en güçlü örgütlerinin de kapısını açıyor. Özen, "Bu, gönüllülük esasına dayalı bir iş" diyor: "Siz ticarete başarı yakaladıktan sonra sosyal anlamda da var olmak istiyorsunuz. Ticaretteki başarınızı seslendirebileceğiniz tek yer sivil toplum örgütleri. Ya siyaset yapacaksınız ya da sivil toplumun içinde yer alacaksınız. ESIAD'da gönüllük esası olduğunu fazlasıyla hissettik. Bir seçim

çekişmesi olmadığını görünce işin menfaat boyutunun olmadığını gördük. ESIAD sonrası federasyondur; önce BASİFED'in yönetim kuruluna seçildim. Tabii federasyonda Ege, hatta Akdeniz'e kadar uzanan birçok sivil toplum örgütünün sıkıntısı ile ilgilenmeye başlıyorsunuz. Sosyal güvenlik yasasına karşı tepki gösteriyorsunuz. Bankacılık Denetleme ve Düzenleme'nin kararlarına tavır koyuyorsunuz. Bunu insanların anlayacağı şekilde ifade ettiğinizde daha da hoşunuza gidiyor."

Gönüllülük esası

Özen hem BASİFED, hem de TÜRKONFED'in yönetim kurulunda. "Ama ben kendimi asıl olarak ESIAD'lı olarak tanıtıyorum" diyor: "Her iki örgütte de ESIAD üyesi olarak bulunuyorum. Bu tip oluşumlarda en hevesli olan daha çok tercih edilir hale geliyor. Tabii sizin çabalarınız da bu anlamda netice buluyor. Beni bu işe hazırlayan kişi Sıtkı Şükürer'dir. Sıtkı Bey'i İzmir için çok büyük bir değer olarak görüyorum. Başkan Bülent Akgerman da kurumsal yapıyı oluşturmuştur, onu da takdirle karşılıyorum. TÜRKONFED çok farklı bir yapı. Orada sadece İzmir, Ege yok; Türkiye'nin dört bir yanından gelen federasyon başkanları ile berabersiniz. 40 bin üye var. Bu öyle bir güç ki... Ne oluyor? Kendinizi disipline ediyorsunuz. İnanın ben işyerinde kendimi bu kadar kontrol etmiyorum. İstanbul'daki konfederasyon

ofisi de TÜSIAD'ın altında; aynı binada faaliyet gösteriyoruz. Türkiye'de siyasetin adı menfaat olmuş insanın gönüllük esasına dayalı bir sistemin içinde olması insanı rahatlatıyor."

"İzmirliymi dedinizde insanlar gülümsüyor"

Şu anda TÜRKONFED'de Özen'in dışında İzmirli olarak Mustafa Güçlü, Temel Aycan Şen ve Şükrü Ünlütürk var. Özen, "Diğer illerden bir-iki temsilci varken İzmir dört kişi ile orada" diyor: "Her yerde İzmirliğimizi belli ediyoruz. Gezi olaylarında, çözüm sürecinde hep işin içinde olduk. Her yönetim kuruluna gitmeden önce bize bağlı federasyon başkanları ve üyeleri ile ne yapacağımızı tartışıyoruz."

İster istemez İzmir'in yarı ulusalcı, yarı Kemalist ve direnen tarafı kendini hissettiriyor. Dedem 1910'lu yıllarda Ermeni tesciri ile Van'a göçmüş, 10 yaşında babası Siirt'te katledilmiş. Ama ben Vanlıyım ya da Ankaralıyım dediğim zaman hiç kimseden tepki almıyorum; İzmirliymi dediğim zaman herkes gülümsüyor. Bu şehrin insanılmaz bir sempatisi var."

İzmir'in kızları

Özen'e göre bu yüzden İzmir büyümeli, yani bir İzmir olmamalı. Büyük sanayinin gelmemesi gerekiyor. Burada tarım yapılıyor ve en önemlisi doğru tarım yapılıyor. Göç de almamalı bu kent. Özen, "İzmir'in en güzel tarafı da, kızlarıdır" diyor: "Kayseri'de bile İzmirli kadın kendini belli ediyor. Bir açık oturumda bana İzmir'in farkını sordular. Herkes Kordon, özgürlük vs dedi, ben kızları dedim. Onların havası ve özgüveni hiçbir şehrin kadınında yok. Bu durum, bu kentin ailelerinin çocuklarına güvenmesinin en büyük ispatıdır."

“Oyunun Yeni Kurallarını Okumak” için ESIAD, Hürriyet Dünyası ile buluştu.

Swissotel Büyük Efes'te gerçekleştirilen, Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği'nin (ESIAD) ev sahipliği yaptığı, “Oyunun Yeni Kurallarını Okumak” isimli toplantıda açılış konuşmasını yapan ESIAD Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Akgerman, medya dünyasında hızlı bir gelişme yaşandığını dile getirdi. Akgerman, “Eskiden sadece gazete ve dergiler hakim iken, basılı medyanın işi rekabet nedeniyle giderek zorlaşıyor. Işıklı radyolar, kısıtlı süreli yayın yapan tek kanallı renksiz televizyon, ardından renkli televizyon, hızla artan ve çeşitlenen kanal sayısı, kablo TV derken internet altyapısının gelişmesi ve internet tabanlı medya çeşitlenmesiyle bugün medya dünyası müthiş bir dönüşümün içinde bulunuyor.” dedi.

Medya kuruluşları için kendini yenilemek ve değişime ayak uydurmak gereğinin her zamankinden daha önemli hale geldiğini dile getiren Bülent Akgerman, Hürriyet'in de bu süreçte tereddütsüz adımlarla medya dünyasının nabzını en iyi tutanlar arasında olduğunu görmekten mutluluk duyduklarını kaydetti. Yeni düzende yasakçılık,

düşünce kontrolü ya da sansür uygulamanın olanaksızlığı ve anlamsızlığının ortada olduğunu vurgulayan ESIAD Başkanı, şöyle devam etti:

“Yeni medya platformlarının yardımıyla ortaya saçılan görüşler herkesin hoşuna gitmek zorunda değil. Alışmadığımız, çoğumuza ters gelen aykırı düşüncelerin sosyal medya yoluyla daha çok yaygınlaşabileceği bir dönem bizi bekliyor. Yeni medyanın demokrasiyi geliştirici, tabana yayıcı rolü bizce üzerinde önemli durulması gereken konuların başında geliyor. Bu noktada basın özgürlüğünün gerekliliğinin altını kalın bir şekilde çizmenin, dünyanın neresinde olursa olsun her türlü geri veya yanlış gidişe karşı çıkmanın başta demokrasinin içinde doğmuş sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkesin görevi olduğuna inanıyoruz.”

Bülent Akgerman, Türkiye'deki tutuklu gazeteci sayısının İran ve Çin'i geride bırakarak dünyada birinci olmasının düşündürücü olduğunu da söyleyerek, son dönemde çeşitli çevrelerde yaşanan kutuplaşmanın kendilerini üzdüğünü sözlerine ekledi.

Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Enis Berberoğlu:

“Bir yıl önce düğmeye basıldı”

İzmir'de her zaman kendini evinde hissettiğini ifade ederek konuşmaya başlayan Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Enis Berberoğlu, bir yıl önce çalışmalarına başlanan Hürriyet Dünyası oluşumu hakkında iş dünyasına bilgi verdi. Medya sektöründe yaşanan değişimi anlatan Berberoğlu, gelişmeyi teknoloji merdivenine benzeterek şöyle konuştu: “Eskiden işin teknolojisinde tek taraflı bir trafik vardı. Şimdi dijitalle birlikte trafik iki yönlü hal aldı. Kağıtta toplam gelirimiz, satış ve reklamdan ibaret. Şu anda ileride gazetelerin satışını artacağını düşünen yoktur. Gazete fiyatlarını artıracak bir kurumun olacağını da düşününüz yoktur. Toplam gelirlerimiz 10 yılda herhangi bir zaman diliminde azalacak. Giderlerimiz mutlaka artacak. Gelir gider farkımız yüzde 20 civarında. Günün sonunda sadece gazetecilik yapsam, haber yazsam, fotoğraf çeksem, 10 yılda gelir dengem nefes alamaz olacak. Biz de bir yıl önce bir sürecin düğmesine bastık.”

Gelir ve ağı çeşitlendiriyoruz

Geçen yıl başlayan değişim sürecini anlatmak, İzmirliyle dertleşmek için kentte bulunduklarını dile getiren Enis Berberoğlu, şöyle devam etti: "Bir yıllık sürecin adını koyalım istedik. Daha yalın bir organizasyonla sizin karşınıza geldik. Hürriyet, gelirlerini artık çeşitlendirmek istiyor. Webden, mobilden, tableten daha fazla gelir sağlamak istiyoruz. Günün sonunda da Hürriyet markası kendi felsefesiyle yoluna devam edecek. Bu süreçte kağıt değişmeyecek. Kağıt, kağıt olarak kalabilmek için başına bunların gelmesi gerekiyordu. İlk başta dijitali yok saydık ama çok büyük yanlış yaptık. Dijitale göre bir kağıt yapmaya çalıştık. Bu süreçte TV'lere benzemeye çalışan gazeteler battı. Son olarak kağıt gibi dijital gibi yapma dönemi başladı. Bu süreçte kağıdın geleneği devam edecek. Dijital devrimle geleneksel gazetecilik dediğimiz bu. Dijitalleşme ayrı bir konu. Orası bizim mücavir alanımız. Oradaki angajman ve içerik farklı. Siz haberlerinizi bize ileteceksiniz. Biz uygun mecralarla size ulaştıracacağız. Webe, tablete, mobile ya da akıllı tele-

fona girecek. Ben ise haber üretmeye devam edeceğim. Olur da bu süreçte kağıt baskısını da durduracak en son kurum yine Hürriyet olacaktır."

Hürriyet Gazetesi Ege Bölge Temsilcisi Deniz Sipahi

"Yazı işlerinden yayın masasına"
Değişimle birlikte global çağın yazı işleri masasından yayın masasına geçişini gerçekleştirdiklerini vurgulayan Hürriyet Gazetesi Yayın Direktörü Fatih Çekirge ise, "Bundan gurur duyuyorum. Bunu internetin başında olduğum dönemde Enis Berberoğlu ile hep konuştum. Enis, bu konuda bize iyi bir kaptanlık yaptı. Dijital çağda yayın masası oluşturduk. Şu anda yurtiçi, yurtdışı ve bölgeleri o yayın masasından götürüyoruz. Bu dünyada bir ilki gerçekleştirdik ve iyi gidiyoruz" dedi.

Hürriyet Gazetesi Yayın Direktörü Fatih Çekirge "Yeni dönem yerelleşme"

Hürriyet'in Ege'yi ihmal ettiği yönünde gelen soruyu yanıtlayan Enis Berberoğlu, yeni dünyanın önemli bir sloganının yerelleşme olduğunu aktararak, "Biz de bu süreçte bize sadık olan okurlarımıza karşılığını vermek istiyoruz. İzmir'i önemsiyoruz. Fatih Çekirge, mesaisinin önemli bir kısmını bölgelere ayırmış durumda" dedi.

Fatih Çekirge de her şeyin İstanbul merkezli olduğunu belirterek, "Artık İstanbul içinden çıkıp Anadolu insanını dinlemeye başlıyoruz. Onlarla konuşup, yerel medyacılığı nasıl yaparsınız diye çalışıyoruz. Böylece gazeteciliğini kültürel ve özgürlük anlamında yeni bir döneme taşımış olacağız" ifadesini kullandı.

Kentin ortasındaki "mahalle"; Değirmendağı...

Eskilerin ifadesiyle Değirmendağı, günümüzün Bayramyeri... Osmanlı'nın son günlerinde kente göçlerle şeklini verenlerin izini sürdüğünüzde geldiğiniz yerlerden biridir Değirmendağı, Kadifekale ile birlikte. Cumbalı evleri, kökleri eskilere dayanan ailelerin mirasları olarak hala ayakta dururlar. Ancak yıkılmaya yüz tutmuşları bir yana koymadan İzmir'in bu keyifli mirası, ekonomisine çeki düzen verildiğinde şehrin diğer semtlerine karışmayı bekliyor gibi...

Semtteki o mahalle havası, İzmir'e "tepeden" bakarken şehrin içinde olup aynı zamanda bu kadar kıyısında durabilmesine borçlu aslında.

Dr. Erkan Serçe, "İzmir Mahalleleri" makalesinde; "1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı'nın yenilgiyle sonuçlanması, İzmir'i Balkanlar'dan bir başka nüfus akımına maruz bıraktı" derken bu göç akımının birinci dünya savaşına kadar devam ettiğini vurguluyor. İşte şehrin muhteşif mahallelerine yerleşen bu göçmenlerin bir kısmının Değirmendağı dediğimiz yere yerleşmesiyle semt oluşuyor.

Prof. Dr. Çınar Atay, "aşağı Türk mahalleleri" olarak tanımladığı bölgenin güneybatı sınırının, Değirmendağı yamaçlarıyla belirlendiğini vurguluyor ve "Kuzeybatıdan Musevi mezarlıklarıyla sınırlanmış ise de iç kısımlarda yeni Türk yerleşimleri (Değirmendağı) şeridin devamını sağlamaktadır" diye yazıyor. Tam olarak neresi bu Değirmendağı, hemen ona da bakalım, Varyant'tan yukarıya doğru çıkıyorsunuz, Kredi Yurtlar Kurumu ile semt başlıyor, Eşrefpaşa'ya doğru devam ediyor. Dere Sokağı'nın bitimiyle Hallırfatpaşa Caddesi arası, Bayramyeri Saat Kulesi ile Fatih Camii çizgisi arasında kalan bölge.

Peki, İzmir'in meşhur tatar börekçisi neden buradadır? Hiçbir şey nedensiz olmadığı gibi bunun da bir nedeni var. Osmanlı'nın son günlerinde tüm şehirler gibi İzmir de göç alırken bölgenin payına düşen Kırım Tatarları olmuş. Bir rivayete göre Kırım Tatarlarına önce Karataş sahili verilmiş fakat onlar "Bizim balalar burada boğulur, bize yüksek yer verin" demişler ve yerleşmeleri için Değirmendağı uygun görülmüş.

O günden günümüze hala nüfusun bir bölümü bu gelenlerin torunları. İşte Tatarların İzmir'e en önemli armağanı olan çibörekçisi halen buradadır ve İzmir'in her yerinden müşterisi vardır. Eğer bugüne kadar gidip yemediyse, tam zamanıdır, şu güzel yaz günlerinde bir sabah kahvaltınızı burada yapın deriz. Halitbey İlköğretim Okulu sokağına girdiğinizde kime sorsanız size yerini gösterirler.

Bayramyeri ismi nerden geliyor?

1920'lerde bayram yeri ilan edilmiş bu bölge, boş alanları çok olduğu için. Bugün Selahattin Akçiçek Kültür Merkezi olan eski hal binası arkasındaki Halitbey İlköğretim Okulu henüz yokken, bayram yeri kurulmuş orada. 20-30 metre uzunluğunda teleferik varmış. Dönmedolapları, tahteravallileri, atlı karıncalarıyla bir nevi lunapark. Eşrefpaşa Nikah Dairesi'ne kadar uzanan bayram yeri, sonraları bayramlar dışında da kurulmuş. Bugün 5 mahallesi olan semtin bayram yeri olma özelliği, Varyant'ın yapılmasıyla bitiyor, ismi kalıyor yadigar. Varyant ile beraber yapılan Saat Kulesi ise İzmir'in ikinci anıtı konumunda.

Bugün göç almaktan ziyade göç veren bir semt olmasının en önemli sebebi evlerinin eski, ufak ve bölgenin sit olması. Evlere sığamayanlar ekonomik durumlarını düzeltir düzeltmez şehre karışıyor, bu semti geride bırakıyorlar. Geride kalan evlerini ise kimisi terketmiş, kade-rine bırakmış vaziyette. Semtin alt yapı sorunları, bir çok sokağının sit olması nedeniyle semtli de evlerini iyileştiremiyor. Bir nevi cezalandırılmış hissi var her-keste. Ülkenin koruma yönteminin klasik sorunları burada da başgöstermiş. Evle-rin çoğu virane, yıkılmayı bekliyorlar. Sokaklarında hala terzilerin, mahalle bakkallarının olduğu, akşamları yaşlı teyzelerin kapı önlerinde inatla otur-duğu bir güzel semtimiz Değirmendağı. Tek sorun İzmir'in göbeğinde böylesine naif ve değerli bir alanı değerlendirebilecek modern bir kentlilik bilincinin henüz ülkemizde olmayışı. O yüzden yok olma-dan, yıkılmadan... Gidin, görün, bir Tatar Böreği yiyin, bakkaldan ciklet satın alın, teyzelere selam verin. Yarın çok geç olabilir....

ESİAD 30. Yüksek İstişare Konseyi Toplantısı

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan:

“On yıl önceki ile günümüz Türkiye’si karşılaştırıldığında Türkiye yardım alan ülkeler statüsünden yardım eden ülke statüsüne yükselmiştir.”

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği'nin (ESİAD) 'Gelişmeler ve Türkiye Ekonomisi' konulu 30. Yüksek İstişare Konseyi Toplantısı, Kaya Termal Otel Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi. İş dünyasının temsilcilerinin katıldığı toplantıda ESİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Kemal Çolakoğlu ve ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Akgerman, hükümetin terör sorununu bitirmek için başlattığı müzakere sürecine tam destek verdiklerini belirtti.

ESİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Çolakoğlu, sürece sessizce destek verdiklerini belirterek, “Bugünkü önceliklerimiz, ülke güvenliğimiz ile milli birlik ve beraberliğimizdir. Ülke güvenliği söz konusu olduğunda gerisi teferruattır. Bugün ülkemizde kardeşkanı dökülmesini önleyecek, analarımızın evlatlarını şehit vermeyeceği her türlü bantçı çabaya destek vermeye hazırız ve veriyoruz. Barış adına susuyor ve acımızı içimize atıyoruz. Milli birlik ve beraberlik adına çok şey söyleyebilecekken sessizce destek veriyoruz. Bizler adına bu görüşmeleri yapanların elini güçlendirmek istiyoruz. Bir güven ortamı oluş-

sun istiyoruz. Bununla birlikte liderleri yakalandığında 'Asmazsanız terör biter' diyenlerin, aradan birkaç yıl geçince verdikleri sözlerini yıllarca unutmalarının güvensizliğini de yaşıyoruz. Buna rağmen zamanın birlik zamanı olduğunun bilinciyle üzerimize düşeni yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğiz” dedi.

ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Akgerman da, hükümetin terör sorununu bitirme amacı güden İmralı görüşmeleri ve çözüm sürecine destek verdiklerini söyledi. Akgerman, şunları söyledi:

“Kuşkusuz Kürt ve terör sorununun kalıcı bir çözüme kavuşturulmasının ve bununla birlikte ülkede demokratik standartların tüm vatandaşlar için yükseltilmesinin potansiyellerimizi harekete geçirecek en önemli gelişme olacağı kanaatindeyiz. Bu bağlamda yapılan çalışmaları genel anlamda destekliyoruz. Ülkemiz yeni bir demokratik oluşuma doğru ilerlerken, evrensel tecrübelerden ve standartlardan en yüksek seviyede yararlanmamız gerektiğini düşünüyoruz. Bu çerçevede yeni demokratik yapının olabildiğince geniş tabanlı bir uzlaşmanın eseri olmasını, bu yapının kalıcılığı açısından önemsiyoruz. Mevcut sistemimiz bugüne kadar kendi bölgesinde ayrışan bir demokratik yapı olarak göze

çarpmasına rağmen bazı aksayan yönleriyle de dikkat çekti."

Bu süreçte bazı endişeleri taşıdıklarını söyleyen Akgerman, şunları söyledi:

"Ancak demokrasimizin prensipte sahip olduğu kuvvetler ayrılığı sisteminin, temsili demokrasi anlayışının ve katılımcılığa açık yapısının korunması gerektiğini düşünüyoruz. Gücün, yetkinin ve karar mekanizmalarının merkezileştirilmesinin yaşadığımız çağın gerçeklerine ve Türkiye'nin ihtiyaçlarına uymayacağına inanıyoruz."

"1 Doların altında yaşayan nüfusumuz kalmadı"

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan da, demokratikleşme adına attıkları adımlar, reformlar, anayasa değişikliklerinin Türkiye'deki siyasi istikrarın kalıcılığı açısından son derece önemli olduğunu belirterek, tüm çabaların AB çerçevesinde gerçekleştirildiğini kaydetti. Türkiye'de artık 1 doların altında yaşayan nüfusun kalmadığını, cari açığın da hızla düştüğünü ifade eden Babacan, şu bilgileri verdi:

"Türkiye bu krizde pozitif şekilde ayrışıyor. Güven göstergeleri çok şükür iyi. Özellikle 2013-14-15 yıllarında daha yüksek rakamlar görünüyor. 4 milyon 600 bin kişi arttı istihdam edilen sayı. İstihdam artışına baktığınızda son bir yıl içinde yüzde 49 erkek, yüzde 51 kadın. Yani ilk defa tarihimizde iş gücü piyasasına girişte kadınlar üst sırada. Tüm İLO üyesi ülkeler işsizlik oranını en hızlı düşüren ülke Türkiye. Gelir dağılımı da düzeliyor Türkiye'de. Bir yandan kalkınma, bir yandan gelir dağılımının düzelmesi söz konusu. OECD raporunda tüm OECD ülkeleri içinde de gelir dağılımının en hızlı düzeldiği ülke yine Türkiye. 1 doların altında yaşayan bir nüfusumuz kalmadı. Günlük 4 doların altına olan nüfusumuz yüzde 30 idi, en son yüzde 2.79'a düştü. Bu da Türkiye'nin iç pazarının ne kadar cazip hale geleceğinin bir göstergesi. Cari açıkta 2012'de, 2011'e göre daha iyiyiz, 4 puanlık bir düşüş yaşadık. Planlı programlı bir şekilde cari açığı düşürmüştük. Bir yandan cari açıktaki düşüş, bir yandan enflasyondaki düşüş." Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, en önemli sorunun enerji ithalatı yapma zorunluluğu olduğuna vurgu yaparak, "60 milyar dolar enerji ithalatımız. Enerji önümüzdeki dönemde en çok dikkat etmemiz gereken konu. Daha çok yeni-

lenebilir enerji, nükleer enerji gibi. Enerji ithalatı hariç cari açığımız yok. Krediler tüketime gidiyorsa dikkatli olmak zorundayız, bu nedenle önlem aldık" dedi.

Babacan, yapısal reformları yapmaktan geri durmadıklarını da anlatarak, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Ekonomimiz üzerindeki etkileri son derece az oldu. Kriz dönemine güçlü kamu maliyesi ve güçlü bankacılık sektörü ile girildi. Biz 2009'da orta vadeli programla bütçe açığımızı nasıl daha aşağıya çekeceğimizi hesapladık. Devlete olan güven sarsılmaya başladığında işleri toparlamak çok zor olur. Kriz önce finans sektörü ile başladı. Yunanistan'ın son dört yıldır arka arkaya daralıyor ekonomisi. İtalya'da ekonomik krizler siyasi krizleri, siyasi krizler tekrar ekonomik krizleri tetikliyor. İspanya'da işsizlik oranı çok yüksek. Biz bu tuzağa düşmeden mali disiplini ve güveni önceleyen

"Türkiye son on yıllık dönemde her alanda büyük bir dönüşüm yaşadı"

"Türkiye son on yıllık dönemde gerçekten her alanda büyük bir dönüşüm yaşadı. Yaptığımız siyasi ve ekonomik reformlar, on yıl öncesinin Türkiye'si ile bugünün Türkiye'sinin neredeyse iki ayrı ülke dedirtecek kadar fark oluşturduğunu hep birlikte görüyoruz" diyen Babacan, "Yine temel hak ve özgürlükler, hukukun üstünlüğü konusunda yapmış olduğumuz reformlar uzun vadede gelişmiş ekonomi ve refah toplumu olması için ve birinci sınıf demokrasi olması için son derece önemli. Tüm bu çabalar aslında Türkiye için önemli olan AB çerçevesinde gerçekleştirildi. AB içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıya karşın 27 ülkenin benimsediği ortak değerleri ele aldığımızda, siyasi kriterler açısından dünyanın en yüksek standartlarını tem-

bir yolda devam ettiğimiz için 2011'de yüzde 8.5 büyümeye elde ettik. Ancak bir baktık ki cari açığımız yüzde 10'a çıkmış. Bunun sürdürülebilirliği gerçekten dikkat etmemiz gereken hususlardan. Hızlı büyüdük ama iç talep bir bakıma kazandığımızı harcasak sorun değil. Ancak bankalardan kredi çekip tüketme gibi bir sonucu getirdiği için cari açığımız arttı. Bu nedenle hemen tedbir aldık. Yapısal reformları da elden bırakmadık. Yeni Türk Ticaret, yeni Borçlar Kanunu, yeni Hukuk Muhakemeleri Kanunlarını düzenledik. Tüm oda ve demeklerden görüş aldık. TOBB ile beraber en son tam 18 saatlik çalıştık. İş dünyamın gerçeklerine uygun değişiklik adımları attık. Tasarruf oranlarının düşüşü büyük bir yapısal sorunumuz. Dünyadaki gelişmekte olan ülkelerin ortalaması yüzde 30, bizde çok düşük. Ne kadar tasarrufunuz düşükse, o kadar cari açığınız oluyor."

sil eden bir yapı. Biz bunun içindir ki AB sürecine büyük önem verdik. İsrarla ve ısrarla bu süreci devam ettirdik ve ediyoruz" diye konuştu.

Türkiye'nin büyük dönüşüm içerisinde bulunan Kuzey Afrika ve Ortadoğu coğrafyasında da yaptığı reformlarla örnek hale geldiğini belirten Babacan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"İçinde bulunduğumuz coğrafyada Afrika ve Ortadoğu'da tarihi bir dönüşüm var. Tunus'la başlayıp Libya'ya sıçrayan. Bu süreçte Türkiye'nin önemli bir rolü var. Kendi içinde yaptıklarıyla aslında pek çok ülke için ilham kaynağı olmuştur. Eğer istenirse bir ülke neler yapabiliyor ortaya koymuş oldu. Tüm bu ülkelerde biz tecrübelerimizi paylaşıyoruz. Bu ülkelerin siyasi ve ekonomik reformlarının da başarılı olması için elimizden geleni yapıyoruz. Teknik değil finansman olarak da destek veriyoruz. 2 milyar dolar kredi gönderdik Mısır'a daha yeni. Türkiye

2002 yılında yardım alan ülkeler listesindedi. Artık Türkiye yükselen donör ülkelerden. Dışarıdan yardım desek finansman için çabalayan bir ülke iken dışarıya destek veren bir ülke olduk. 12 büyükelçiliğimiz vardı Afrika'da, geçen yıl sonu itibarıyla 34 ülkenin tamamında büyükelçilik var. Afrika ülkelerine doğrudan uçuş söz konusu. THY 92 ülkeye çıkıyor. Dünyanın başka hiçbir havayolu şirketi bu kadar çok ülkeye uçuş yapmıyor. Bu dış ilişkilerimizin hangi noktaya geldiğini de gösteriyor."

Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, siyasi istikrar içinde bulunan Türkiye'de İstanbul'un da uluslararası ve çok uluslu büyük firmaların operasyonel merkezi haline geldiğini söyledi. Babacan, ekonomik refah ve büyümenin stabil olması için sadece siyasi istikrarın değil, özel sektörün desteklenmesinin önemini farkında olduklarını da vurgulayarak, şu örnekleri verdi:

"Artık Türkiye sadece ülkemizde yaşayan vatandaşlarımız için değil, çok geniş bir coğrafya için bir iş merkezi haline geliyor. Çok uluslu şirketler, uluslararası finans kuruluşları özellikle İstanbul'u merkez alıyor. Microsoft firması da İstanbul ofisinden tam 82 ülkeye hitap ediyor. Coca Cola 93 ülkenin koordinasyonunu İstanbul'dan sağlıyor. Hindistan'a kadar tüm coğrafyanın planlaması İstanbul'dan yapılıyor. Ülkemizin büyük potansiyeli var. Bu potansiyelin gereğini yerine getirebilmek için çok çalışmamız gerekiyor. Devlet ülkedeki siyasi ve makro ekonomik istikrarı sağlayacak tedbirlerini almak zorunda. Tek başına yeterli değil. Asıl kalkınma özel sektörün çabasıyla olur. 2002'den bu yana devlet yatırımlarının katkısı hemen hemen sıfır."

"2023'TEKİ 500 MİLYAR DOLAR İHRACAT HEDEFİNİN MÜMKÜN OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUZ"

Toplantıda konuşan ESIAD Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Çolakoğlu, konuşmasında yeni Anayasa, açılım süreci ve ekonomideki son durumu değerlendirdi. Çolakoğlu, küresel krize karşın Türkiye'nin Kemal Derviş döneminde başta bankacılık sektörü olmak üzere başlattığı ekonomik önlem ve reformlara AK Parti hükümetinin sahip çıkıp desteklemesinin sonuçlarını bugün herkesin gördüğünü söyledi. Çolakoğlu, "O günlerde gerçekleştirilen özellikle bankacılık sektöründeki reformların önemini daha iyi anlıyoruz. 2002'de AK Parti'nin

bu programa sahip çıkması, ekonomiyi iyi şekilde yönetmesi diğer ülkelere göre daha başarılı ve istikrarlı olmamıza katkı sağlamıştır. Siyasi popülizme yer vermeden anlayışınız ve kamu maliyesindeki disiplin anlayışınızın bugünkü başarıda çok etkisi olduğunu düşünüyoruz" dedi. Sanayiciler olarak yeniden ithal ikamesine dayalı verimsiz üretim modeline dönüşmesinden yana olmadıklarını kaydeden Çolakoğlu, sanayicinin devlet desteğine ihtiyacı olduğunu söyledi. Çolakoğlu, 2023'teki 500 milyar dolar ihracat hedefine sanayicilerin ve iş dünyasının imza atacağına dikkat çeke-

rek, "Ancak yüksek enerji maliyetleri ve istihdam vergi yükü nedeniyle rekabet gücünü kaybeden sanayicinin akılcı teşviklerle devlet desteğine kavuşturulmayı beklemesini çok görmemek lazım. 2023'teki 500 milyar dolar ihracat hedefinin mümkün olduğunu düşünüyoruz. Türk sanayii bu hedefin çok üzerinde bir potansiyele sahip. Siyaset ve bürokrasi dünyası değil, iş dünyası gerçekleştirecektir bu hedefi" diye konuştu.

Türkiye'nin kredi notunun artma eğiliminin kimseyi yanıltmaması gerektiğini dile getiren Çolakoğlu, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Dünya ekonomisi hala kaygan bir zeminde yoluna devam etmektedir. Bu olumsuz koşullarda, Türkiye ekonomisinin 2013'te daha da dikkatli ve dengeli bir ekonomi yönetimi ile başarı performansını yakalaması mümkündür. Yüzde 3'lük, 4'lük büyüme hızlarının bizim gibi bir ekonomiye yetmeyeceği açıktır. Ülkede her sene 700 bin yeni işsiz yara-

tan bir işsizlik oranı varken ve yaklaşık her yüzde 1'lik büyümenin yüz bin işsize iş imkanı sağladığı bilinirken, düşük oranlı kalkınma hızlarının işsizlik sorunu muza asla yeterli olmayacağı açıktır. Her yıl yüzde 7 oranında büyüme rakamlarını yakalamak icap ediyor."

Çolakoğlu, Mayıs ayında IMF'ye olan borcun bitecek olması nedeniyle de mutlu ve gururlu olduklarını belirterek, "1999-2005 yılları arasında 6 yıl süreyle TOBB Sanayi Odaları Konseyi Başkanlığı yapmış ve Türkiye'nin 70 sente ihtiyaç duyduğu, Lüksemburg'dan 1 milyon dolar borç alan bir ülkenin koşullarını

yaşamış bir kişi olarak bugünlere geldiğimizi görmek gurur veriyor. Bu borcun kapanmasında emeği geçen özel sektör, devlet kim varsa herkese şükranlarımı sunuyorum" diye konuştu.

Çolakoğlu, yeni Anayasa hazırlıklarına da değindi. Çolakoğlu, yeni Anayasa'nın eşitlikçi, katılımcı şekilde hazırlanması gerektiğini vurgulayarak, "Hepimizin içine sinecek, hiç kimseyi birbirinden ayırmayan, Türkiye'nin kırmızı çizgilerini ihlal etmeyen eşitlikçi, azınlık hakları korunurken çoğunluğun mağdur edilmeyeceği bir Anayasa hedeflenmelidir. Matematiksel çoğunluk değil, vicdani çoğunluk aranmalıdır. Yapıldıktan sonra sık sık değiştirilen değil, hepimizin uzun yıllar başucu kitabı olacak bir Anayasa olmalıdır" dedi.

Konuşmaların ardından Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'a ESIAD Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Akgerman ve ESIAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Kemal Çolakoğlu, bir plaket verdi.

ŞEHRİN YAŞAYAN MİRASI BÜYÜK EFES'TEN SWISSÔTEL'E...

Konforlu bir konaklama, damaklarda iz bırakacak lezzetler, modern konferans salonları, efsaneleşmiş yüzme havuzu, şehrin içinde doğayı sunan atmosfer ve hayalinizdeki Spa deneyimi, tam 49 yıldır tek bir çatı altında, "şehrin oteli"nde!

swissôtel BÜYÜK EFES
İZMİR

Gaziosmanpaşa Bulvarı No: 1 Alsancak 35210 İzmir / Türkiye
Tel: +90 232 414 0000 Fax: +90 232 414 1010
www.swissotel.com/izmir izmir@swissotel.com

[www.twitter.com/Swissotel_Izmir](https://twitter.com/Swissotel_Izmir)

www.facebook.com/SwissotelBuyukEfes

Arkas Sanat Merkezi'nde 18 ve 19'uncu Yüzyıl'ın İzmir'ine Batılı Bir Bakış

■ Deniz Çaba Şan

Arkas Holding Yönetim Kurulu Başkanı ESIAD üyesi Lucien Arkas'ın girişimleriyle İzmir Fransız Fahri Konsoloslugu binasının denize bakan bölümü, restorasyonunun gerçekleştirilmesi koşulu ile Fransız Hükümeti tarafından 20 yılığına, yalnızca kültür ve sanat amaçlı kullanım için Arkas Holding'e tahsis edildi. Bir yıl süren restorasyon çalışmalarının ardından yapı Kasım 2011'de Arkas Sanat Merkezi adıyla açıldı. Koleksiyonunu uygun mekânlarda sanatseverlerle bir araya getirmek Lucien Arkas için önemli bir hedefti. Bu bina hayali için uygun bir mekân oldu.

Modern sergileme sistemi

Hikâye böyle başladı. Arkas Sanat Merkezi, açıldığı günden bu yana da ulusal ve uluslararası platformda göze çarpan sergilere ev sahipliği yapıyor ve kentte sanatın nabzını tutuyor. Aydınlatma sistemlerinden sergileme panolarına, havalandırma sisteminden güvenliğe kadar birçok konuda modern bir sergileme sis-

Lucien Arkas'ın yıllarca emek verdiği koleksiyonunu İzmirli sanatseverler ile paylaşmak için kurduğu Arkas Sanat Merkezi, öncelikli olarak koleksiyondaki eserlerin sergilenebileceği temalara odaklanıyor. 25 Eylül'de ise "18'inci ve 19'uncu Yüzyıl'da İzmir: Batılı Bir Bakış" sergisi var.

temine sahip yapı, İzmir'e kazandırılmış tarihi bir bina olmasının yanında, birçok uluslararası ressamın eserlerinin sergilendiği ilk sanat merkezi olma özelliğine sahip.

Bazı eserler ilk kez burada sergileniyor

Buradaki sergilerde temel kriter, Lucien Arkas'ın koleksiyonuna uygun temaların seçilmesi. Ancak hazırlanan sergilerin temalarını bütünüyle oluşturabilmek ve konusunu en kapsamlı şekilde sunabilmek amacıyla Lucien Arkas'ın koleksiyonuna ek olarak hem şahsi koleksiyonerlerden hem de müzelerden eserler alınıyor. Merkezde yalnızca İzmirli değil, Türkiye'nin tüm önde gelen koleksiyonerleri ile görüşerek, sergi konseptine uyan eserler toplanıyor. Böylelikle bazı eserler de ilk kez burada sergilenmiş olma özelliği taşıyor. Bu eserlere son sergideki "Asker Ressamlar"daki Hafız İbrahim'in "Beşiktaş Saray-ı Hümayûn" adlı tablosu ve Hüseyin Zekai Paşa'nın "Portakallı Çilekli Natürmort" tablosu

örnek gösterilebilir. Özel koleksiyonların yanı sıra kurumların koleksiyonlarından ödünç alınan eserlerin de katkısını göz ardı etmemek gerekir.

12 bin kişi

Her açılan sergi ortalama 12 bin ziyaretçi alıyor. Sadece İzmir değil, farklı illerden sergiyi gezmeye gelen gruplar oluyor. Ayvalık'tan, Marmaris'ten, Bodrum'dan kalkıp gelenler dahi var. İzmir de ise okulların akınına uğramış durumda.

Ziyaretçilerin ağırlıklı olarak öğrenciler olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra sivil toplum kuruluşları, dernekler, üniversiteler, ressamlar, iş adamları, yaşlı- genç İzmirli kısıca sanata ilgisi olan herkes merkezi ziyaret ediyor.

Beşsergi

İlk sergi; "Arkas Koleksiyonu'nda Post-Empresyonizm"di. Lucien Arkas'ın kendi koleksiyonundan öne çıkan Post-Empresyonist dönem sanatçılarına ait 78 adet eser sergilendi. Ziyaretçiler Pierre-Auguste Renoir, Maxime Maufra, Louis Anquetin, Émile Bernard, Maurice Denis, Maurice de Vlaminck, Édouard Vuillard, Louis Valtat gibi ressamın eserlerini görme imkanına sahip oldu. "Batılının Fırçasından Ege'nin Bu Yakası" isimli

ikinci sergisi, bugüne kadar düzenlenmiş en kapsamlı oryantalist eserler sergilerinden biriydi. 109 değişik eserde Fausto Zonaro, Leonardo de Mango, Amadeo Preziosi, Fabius Brest, Felix Ziem, Oviedo Curtovich, Joseph Warnia-Zarzecki, Ernest Boulanger, Rudolf Ernst, toplam 52 oryantalist sanatçının eserleri görüldü. Üçüncü sergi dünyaca ünlü Türk fotoğraf sanatçısı Ahmet Ertuğ'un Avrupa'nın en görkemli opera sarayları ve kütüphanelerini konu aldığı "Sessizliğin Yankısı" sergisiydi. Dördüncüsü ise "O bir Yıldızlı" isimli yine bugüne kadar yapılmış en geniş Naci Kalmukoğlu retrospektifiydi. Beşinci serginin konusu olan Asker Ressamlar sergisi sanat tarihinde batılı anlamında tuval resminin ilk uygulayıcıları olması açısından çok önemliydi. Sergide Asker Ressamlar Kuşağı'nın yaklaşık 65 yılını kapsayan zaman dilimi ziyaretçilerle buluşturuldu.

Arkas Trio performansı var

Arkas Sanat Merkezi kapsamlı sergilerinin yanında düzenlediği ücretsiz rehberli turlar, yayınladığı kitap ve kataloglar, düzenlediği söyleşi-panel etkinlikleri ile şehrin bu merkezi bölgesinde, kısa süre içerisinde çok sayıda sanatseverin takip ettiği, nitelikli, öncü ve sevilen bir sanat merkezi oldu.

Talepler doğrultusunda bu aktiviteler devam edecek ama yenilikler de söz konusu. Örneğin Ekim ayı içerisinde sadece göze değil kulağa da hitap edecek bir trio dinleti etkinliği planlanıyor. Arkas Holding'in klasik batı müziğine verdiği desteği uzun vadeli ve evrensel bir projeye kalıcı kılmak amacıyla Arkas çatısı altında kurduğu keman-piyano-viyolonsel üçlüsü Arkas Trio burada performans sergileyecek.

Hikâye Marsilya'dan başlıyor

25 Eylül'de ise yeni bir sergi var: 18'inci ve 19'uncu Yüzyıl'da İzmir: Batılı Bir Bakış. 29 Aralık'a kadar ziyaret edilebilecek yeni sergide batılı bir seyyahın gözünden 18 ve 19'uncu Yüzyıl'ın İzmir'i gözler önüne serilecek. Serginin hikâyesi Avrupa'da ticaretin kalbi olan Marsilya'dan başlıyor. Ziyaretçiler Marsilya'dan yola çıkan bir gemi ile İzmir'e gelerek 18'inci ve 19'uncu Yüzyıllarda İzmir'i ziyaret eden bir seyyahın gözünden şehri tanıma fırsatı bulacak. Pazartesi günleri hariç haftanın 6 günü açık olan Arkas Sanat Merkezi ücretsiz olarak ziyaret edilebiliyor. Üstelik tüm geçmiş sergiler Arkas Sanat Merkezi'nin www.arkassanatmerkezi.com adresindeki sanal müzesinde 360 derece olarak izlenebiliyor.

Kuvarsın ışıltısı hayatın **renği**

Çimstone markalı banko ve
tezgahlar, çağdaş yaşamın
şekillendirdiği günümüz mutfak
ve banyolarına değer katıyor...

ÇİMSTONE

Kemalpaşa Caddesi No: 23
35070 Işıkent / İzmir
Tel: +90 232 472 02 72
Fax: +90 232 472 12 72
info@chimstone.com.tr
www.chimstone.com.tr

AKG

Sicilya'da keyifli bir sonbahar tatili

Cefalu

■ Alpay Sönmez

Sizi Eylül'de yazı yeniden yaşayacağınız plajlara, sakın bir Sicilya kasabasına davet ediyoruz.

Sicilya'nın kuzey kıyısında, Palermo'ya 70 Km. mesafedeki Cefalu, İtalya'da en uzun plajlara sahip turizm beldelerinden birisi. Madonie Tabiat Parkı'nın bir parçası olan Cefalu kültür ve tabiat güzelliklerini birlikte barındıran tipik bir İtalyan kasabası...

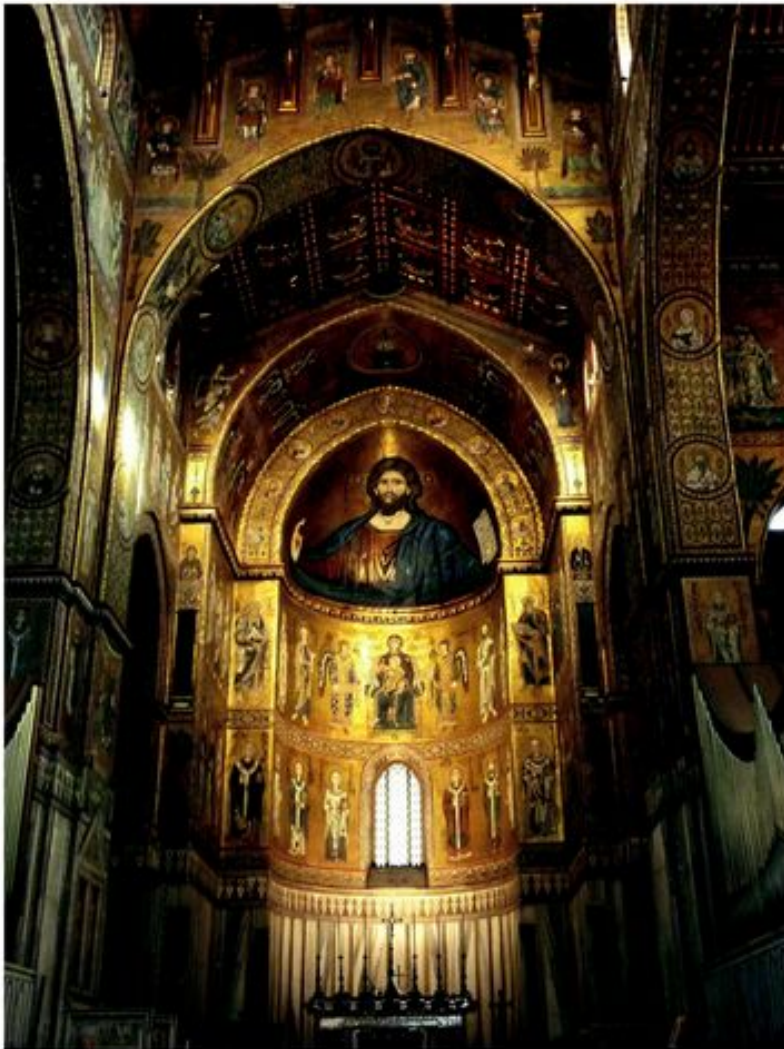
Görkemli bir kaya parçasının altında yer alan ve 5. yüzyılda kurulduğu varsayılan Cefalu sonbahar aylarında, yazın yakıcı sıcaklarını ardında bırakmış ve biraz daha sakinleşmiş olarak mükemmel bir tatil olanağı sunuyor. Eylül ve Ekim'de deniz keyfini yaşamak da büyük bir artı... Cefalu, La Rocca olarak adlandırılan büyük kayanın altında bulunan tarihi katedrali ile de ünlü...

1131 ve 1240 yılları arasında Roger II, tarafından yaptırılan inşa ettirilen Katedral, Sicilya'nın en büyük Norman eserlerinden birisi... Burada yapacağınız gezintide çekeceğiniz fotoğraflardan bir sergi bile açabilirsiniz. Arap, Bizans, Latin ve kuzey mimari disiplinlerinden parçalar taşıyan Katedralde inanılmaz güzellikte ayrıntıları fotoğraflayabilirsiniz. Katedralin hemen yanında bulunan manastırın çevresi ikili kolonlardan oluşan dört galeri ile çevrilmiş ve doyulmaz görsellikler sunuyor.

Cefalu, La Rocca

Ne demiştik, burada eşsiz güzellikte plajlar var...

Cefalu içinde ve çevredeki bu plajların hepsinin ayrı bir güzelliği var. En meşhur olanı Lungomare Plajı 1,5 Km. uzunluğunda ve belirli bölümleri şemsiyelerle donatılmış, üstelik ücretsiz. Salinelle Plajı, Cefalu'dan 7 Km. ötede özellikle windsurf için tavsiye ediliyor. Bazı bölümleri derin. Sahilde birçok bar ve kafe bulunuyor. Bir günün tamamını burada geçirebilirsiniz. Başka plajlar keşfetmek isterseniz size "Capo Paia" plajını, Mazzafomo bölgesindeki küçük plajları, Caldura, S.Ambrogio ve Pollina plajlarını önerebiliriz.

Görülecek başka yerler de var

Tatilinizi biraz daha renklendirmek ve çevreyi keşfe çıkmak istiyorsanız; yapım tarihi 13. yüzyıla kadar uzanan bir otantik Sicilya şatosu olan Osteri Mango ile

Gibilmanna

başlayabilirsiniz. Bu çok özgün mimariye sahip yapıda kare şeklindeki kule özellikle ilginizi çekecek.

wCefalu kalesine de ev sahipliği yapan 270 metre yüksekliğindeki o muazzam kayalık da bir başka keşif noktası. Kaleye çıktığınızda kasabanın kırmızı kiremitli muhteşem görüntüsü gözlerinizi önüne serilecek. Tabii ki burada gün batımının seyrine de doyum olmuyor. Kalenin yakınlarında 9. yüzyılda savunma amaçlı bir görevi de olduğu düşünülen Diana Tapınağı kalıntılarını da görebilirsiniz.

Cefalu da kentin 3 metre kalınlığında taş surları ve tarihi çamaşırhane de görülmeye değer... Efsaneye göre ölen kocaları için ağlayan kadınların gözyaşları olarak anılan, dağlardan gelen ve kasabanın bazı evlerine yeraltından ulaşan küçük bir nehrin ağzında kurulmuş olan bu çamaşırhanenin yaklaştığında kasabanın tüm kadınları bugün bile ortaklaşa olarak giysileri yıkıyorlar.

Mandalisca Müzesi

19. Yüzyılda Mandalisca Baronu Enrico Piraino tarafından kurulan müze deniz

Diana Tapınağı kalıntıları

Taş surları

kabukları ve sikke koleksiyonuna sahip. Aynı zamanda bir resim galerisi de bulunan müzede 9 bin civarında tarihi ve bilimsel eser bulunuyor. Sanat galerisinde Antonello da Messina, Francesco Bevilacqua ve Johannes De Matta'nın ünlü resimleri de izlenmeye değer.

Şaraplar ve Sicilya mutfağı

Cefalu'nun dar sokaklarında küçük restoranlarda ünlü Sicilya şarapları ve temeli İtalyan olan ancak, ayrıntılarda Sicilya Mutfağı olarak adlandıracağımız lezzetler sizleri bekliyor.

Bizim tavsiyelerimiz şöyle;
Sfincione: ince hamur üzerinde pecorino peyniri, hamsi, soğan, kekik, biber ve domates ile yapılan bir çeşit pizza
Arancini: Domates soslu, etli ya da jambonlu olarak yapılan pirinç topları
Frittedda: Bezelye, bakla, sirke ve limon soslu pişirilir. Soguk servis yapılır.

Pasta alla Norma: fesleğen domates soslu, kızarmış patlıcan üzerinde ricotta peyniri ile servis edilen makarna

Uzun bir tatilde yakın çevreyi de ihmal etmeyin
 Cefalu'nun yakın çevresinde doğa meraklıları için mutlaka görülmesi gereken Madonie Tabiat Parkı, endemik Sicilya türleri ile önemli bir alan. Castelbuono 20 Km. uzaklıkta bir dağ kasa-

Tarihi çamaşırhane bugün Cefalu'ya gelen herkes tarafından ziyaret ediliyor.

bası. Ventimiglia Ailesi tarafından yaptırılan ve aynı isimle anılan kalesi ile ünlü. Kasabada "Mother Kilisesi", San Francesco ve Holy Rosary Kiliseleri ziyaret edilebilir. Pollina köyündeki Norman kalesi ve Taş Tiyatro da önemli yapılar.

Kasabadan çok kısa bir süre yol alırsanız. Ormanlarla kaplı Madonie Dağları size nefis deniz manzaralarının yanı sıra tertemiz hava alacağınız bir gezinti sağlar. Gibilmania'da bulunan bir 17. yüzyıl kilisesi ise size benim bütün güzelliklerimi gör çağrısı yapar.

Gratteri

Bir diğer egzotik kasaba ise Gratteri'dir... Cefalu'da geçirilen bir tatilde bu mükemmel kasabada bir akşam yemeği yemeden dönmek kaçınılmış bir fırsattır.

Eğer Eylül ayında bir tatil planlıyorsanız. İyi araştırıp tatil tarihinizi mutlaka Sherbeth Festivaline denk getirmelisiniz. Avrupa'nın en mükemmel dondurma festivallerinden birisi olan festivale yüzlerce dondurma üreticisi katılıyor.

Sherbeth Festivali

Castelbuono

Türk Ekonomisi'nin harcında varız.

BATIÇİM

Türk çimento ve hazır beton sanayinin öncü kuruluşlarından Batıçim, tüm Ege Bölgesi'ne yayılmış yüksek donanımlı fabrika ve tesisleriyle, dünya kalite standartlarına uygun ürünleri ve Batı Anadolu Grubu güvencesi taşıyan üstün hizmet anlayışı ile Türkiye için üretmeye devam ediyor...

Yüksek sorumluluk bilinci ile topluma ve çevreye saygı çerçevesinde üretimini sürdüren Batıçim, gerçekleştirdiği ihracat ile de sektörünün lider kuruluşları arasında yer almaktan onur duyuyor.

46 yıldır.

BATIANADOLU

www.baticim.com.tr

**Boğaziçi Üniversitesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası
İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi**

Doç. Dr. Koray Çalışkan

“Parka AVM yapacağım diye direnen bir Başbakan’la, ağzı yok dili yok ağaçlar için direnen gençlerin ölümlerini yok sayan bir iktidarın barış sürecini başarabileceğini düşünmüyorum.”

■ Deniz Çaba Şan

Gezi olayları süresince gündemden düşen ve iktidarın Gezi tutumuyla çözüm sürecine ilişkin algıları değiştiren bir dönemin ardından yeniden Kürt meselesini konuşuyoruz. Konuşuyoruz ama elimizde hiçbir veri olmadan. İktidar ne düşünüyor, ne yapacak, kimsenin haberi yok. Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Koray Çalışkan’a bu gidişatın sonunun sorduk.

Barış sürecinin bundan sonraki seyri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Öncelikle barış sürecinin değil ateşkes sürecinden bahsetmeliyiz. AK Parti ateşkes sürecini bir süredir başarıyla idare ediyor. Ancak barış demokratik bir düzende olur. Parka AVM yapacağım diye direnen bir Başbakan’la, ağzı yok dili yok ağaçlar için direnen gençlerin ölümlerini yok sayan bir iktidarın barış sürecini başarabileceğini düşünmüyorum. Ancak ateşkes sürecini her demokrasinin desteklemesi gerek. Süreci eleştirel bir hassasiyetle yaklaşırken geri adıma izin vermemeli.

Çözüm süreci hakkında kamuoyu yeterince bilgilendiriliyor mu? Bir yandan çekilme süreci var ama ne karşılığında, kimse bilmiyor. Size göre özerklik mi söz konusu olacak?

Bırakın kamuoyunu, ana muhalefeti bile bilgilendirmiyor. Muhalefeti geçtik AK Partililerin dahi haberi yok. Parti içinde tartışılmıyor. Oysa Kürt hareketi öyle değil. Öcalan’ın kararları belirleyici ama her adımını harekete tartışıyor ve ortak aklı çalıştırıyor.

Özerk bölge ya da federasyon sözleri veriliyor. Öncelikle iki taraf da şu şiddet kam-burundan kurtulmak istiyor. Esas mesele bu. Yerel yönetimlerin daha özerk olması gerektiği bir gerçek. Ama bu ulus devlet içinde hukuki ve siyasi özerklik olarak yorumlanmalı. Mesela ben İzmirli bir İstanbulluyum. Vali Hüseyin Avni Mutlu’dan da hiç mutlu değilim. Valimi kendim seçmek isterim. Kürtlerin de aslen istedikleri bu. Türkiye Kürtleri en az Türkiye Türkleri kadar bu memleketin parçasıdır. Yalnızca eşitlik istiyorlar, ana dillerinde eğitim istiyorlar, valiyi emniyet müdürünü seçmek istiyorlar. Ben de istiyorum.

Ergenekon Davası sonrasında, Öcalan için genel af söylemleri ortaya çıktı. Ergenekon tutuklularının da aynı af kapsamında çıkarılacağı söyleniyor. Siz ne düşünüyorsunuz?

Hükümeti ya da devleti yıkmak için terör örgütü kurmak suçunu nasıl affedeceksiniz? En fazla yeniden adil yargılama yaparsınız. Ergenekon ve Silivri süreci kurunun yanından yaşı da yakmıştır, yargılama süreci bir vodvile dönüşmüştür. Ondan yeniden başlatılmalı ve adil bir yargılama yapılmalıdır. Öcalan konusu ise genel affın değil özel bir durumun merkezinde. Biz sevelim sevmeyelim, Kürt halkının önderidir. Yalnızca Türkiye’de değil, Ortadoğu’da da büyük bir gücü vardır. Normal siyaset kanallarının açılması gerekir. Hükümet bunun üzerinde nasıl bir adım atacak göreceğiz. Ancak Kürtlerin söylediği bir şey var: “Sayın Öcalan serbest kalmadan barış süreci tamamlanmaz”

Çözüm süreci AKP’nin oy tabanını nasıl etkiler?

Gerçekten çözebileceklerini, Kürtleri ikna edecek bir noktada ülkeyi buluşturabileceklerini düşünsem samimi söylüyorum tek bu nedenle oyumu AK Parti’ye veririm. Ama maalesef demokratikleşme konusunda hazırlıkları, perspektifleri ve istekleri mevcut değil. Yüzde 51’i kazanıp, yüzde 49’a tahakküm kurmak gerçek amaçları. İnşaat rantı partisine dönüşmüş durumdadır. AK Parti İzmir’i kazansın, hemen Fuar’da AVM Rezidans düşleri görmeye başlar. Bir de üzerine iktidar zehirlenmesi yaşıyorlar. Kimseyi, kendilerini bile dinlemiyorlar. Bir muhalefet milletvekilinin başbakanla iki dakika konuşma ihtimali, AK Partili bir vekilden 10 kat fazla.

Çözüm süreci başarıya ulaşırsa çok büyük bir iktisadi ve sosyal artı değer yaratacaktır. Bu da AK Parti’nin oylarını kısa bir süre düşürse de orta vadede patlatacaktır. Çözümünden kaçanı sandık cezalandırır.

Bugüne dek PKK kanadında sadece yüzde 25’lik bir çekilme olduğu söyleniyor. AKP, somut adımlar atmazsa tehlikeli bir dönemece gelinir mi?

Ben AK Parti’nin çözüm sürecini eline yüzüne bulaştıracağını düşünüyorum. Gezi Eylemleri kadar masum bir süreci bile yönetemediler. Hem kendilerini hem memleketi dünyaya rezil ettiler. Erdoğan’ın karizması bitti. Şimdi yalnızca ve şimdilik güçlü bir lider. O kadar. Bırakın AVM’yi başkanlık düşünüyorsa bile artık göremez. AK Parti somut adımlar atamıyor. Bunun sonucunda tehlikeli bir dönemeç mi gelir? Emin değilim. Şu anda milliyetçi ya da ulusalcı hassasiyetleri olanları, Hizmet’i, laikleri, solcuları, sosyal demokratları, liberalileri dışladılar. Kim kaldı? Kürtler. Bir de o

noktada yalnızlaşmaları zor. Bu nedenle tehlikeli dönemecin esas AK Parti için siyasi riski yüksek.

Bu süreç büyük kentlerdeki Kürt nüfusu nasıl etkiler?

Kürt nüfus zaten Türk nüfus gibi büyük kentlerde. Hatta köy boşaltmalar ve sürgünler yüzünden Diyarbakır gibi bir mega kent ortaya çıktı. Başarılı bir çözüm süreci sonunda kentlerdeki üretken potansiyel ortaya çıkar. İş imkânları ve yatırımlar artar. Kayıt dışı ekonomi azalır. Ancak sürecin sekteye uğraması kentleri gaza ve TOMA suyuna bular ki orada ne demokrasi yeşerir ne ekonomi gelişir.

Size göre Kürt meselesi nasıl çözülmeli? Uluslararası konjonktür de düşünüldüğünde bu konuda size öneriniz sorulsa nasıl cevap verirsiniz?

Daha önce de söylediğim gibi Kürt mese-

Kürt meselesine ilişkin çözüm süreci nasıl işleyecek? Herkesin aklındaki soru bu. Doç. Dr. Koray Çalışkan ise şöyle söylüyor: "Bu meseleyi gerçekten çözebileceklerini, Kürtleri ikna edecek bir noktada ülkeyi buluşturabileceklerini düşünsem samimi söylüyorum tek bu nedenle oyu AK Parti'ye veririm."

lesi Kürtlerin istediğini ve hak ettiğini tanıyarak çözülür. Matematiği Kürt çocuklara Kürtçe öğretirsiniz. Bilimsel bir gerekliliktir. Yapmıyoruz. Bu ülkeyi beraber kurduk. Ülkenin adını Türkiye olarak kabul etmek Kürtler için zaten bir yüce gönüllülüktür. Bir de üzerine "Hayır siz bir de Türk Vatandaşısınız!" demek ayıp.

Etnik olarak değil nötr ve hukuki bir vatandaşlık tanımlanmalı. Kürtler bir de yöneticileri ve devleti temsil eden insanları seçmek istiyor. Bu da yapılabilir. Ben de istiyorum. İzmir Emniyet Müdürü'nü, Valisi'ni, Belediye Başkanı'nı seçmek istiyorum. Meselenin halli bu üç düğümün çözülmesine bağlı.

Havacılık, savunma ve uzay sanayi için nitelikli insan gücü yetiştiriyor, firmaların uluslararası pazarda yer alabilmeleri için çabılıyor

Havacılık ve Uzay Kümelenmesi Derneği

■ Deniz Çaba Şan

Ülkemizin havacılık ve uzay alanında dünyanın önde gelen ülkelerinden biri haline gelmesini sağlamak amacıyla Türkiye'de bu konudaki tüm sanayi faaliyetlerini ve akademik faaliyetleri teşvik etmek için kurulan "Havacılık ve Uzay Kümelenmesi Derneği-HUKD", İzmir'in gururu olmaya devam ediyor. Türkiye'deki ilk havacılık kümesi olan HUKD için dernek koordinatörü Zeynep Ergün ile görüştük.

Kümelenmenin amacı, Türk Havacılık ve Uzay Sanayinin üretim, mühendis-

lik, tasarım ve Ar-Ge alanlarında küresel entegrasyon çalışmalarını destekleyerek, ileri teknolojiye dayalı orijinal tasarımlar üreten bir Mükemmeliyet Merkezi olmasını sağlamak. Türkiye'de havacılık sektöründe bu yapılanmanın önemi nedir?

Böyle bir oluşuma ihtiyaç vardı. Özellikle Ege Bölgesi'nde havacılık ve uzay çalışmaları, kümelenme felsefesi altında bir birlikteliğe ihtiyaç göstermekteydi. Bu nedenle, İzmir Bölgesi'nde havacılık ve uzay kümelenmesi çalışmalarına Temmuz 2007'de başlandı. Ege Ekonomiyi Geliştirme Vakfı (EGEV) ve Ege Serbest

Bölgesi (ESBAŞ) işbirliğiyle havacılık sektöründe bir kümelenmenin oluşturulabilmesi amacıyla ilk tohumlar atıldı. Prof. Dr. Sedef Akgüngör ve Prof. Dr. Neşe Kumral önderliğinde ve yine İzmir'in önde gelen kuruluşlarının katılımıyla bir proje ekibi oluşturuldu ve bu ekip 2007-2009 yılları arasında İzmir'de havacılık kümelenmesi kurulmasına yönelik bir proje dokümanı hazırlığını yaptı. Bunu takip eden 2007-2009 yılları arasında ise Kümelenme Projesi ile ilgili Savunma Sanayi Müsteşarlığı (SSM) ile görüşmeler yapıldı, projeye desteklerinin alınması ile çalışmalara devam edildi. Nisan 2009'da ise Gaziemir

Havacılık ve Uzay Kümelenmesi Derneği şu an için sektöre yeni giren firmaların sertifikasyon yeterliliklerine odaklanmış durumda.

Çünkü İzmir'de pek çok firma havacılık sanayinde yurtdışına hizmet verebilmek için sahip olunması zorunlu sertifika yeterliliklerine sahip değil.

Belediyesi'nin Gaz İzmir'e havacılıkla ilgili bir üniversite kazandırma talebinin, kümelenme çalışmaları ile birleşmesi kümelenme oluşumuna hız verdi. Ve Temmuz 2009 itibarı ile de kümelenmenin bir tüzel kişilik olarak kurulma kararı verildi. İzmir ve Ankara illerinden katılım ile oluşan kurucu üyelerin belirlenmesini takiben derneğin tüzüğü oluşturuldu ve Türkiye'de bir ilk olan ulusal "Havacılık ve Uzay Kümelenmesi Derneği-HUKD" 18 Ocak 2010 tarihi itibarı ile kurularak çalışmalarına başladı. HUKD Kurucu Başkanı, Ege Üniversitesi Ege Meslek Yüksek Okulu Müdürü Sayın Prof.Dr. Semih Güneş idi. 2012 Mart ayından beri ise Kale Grubu Şirketleri Teknik Bölüm Başkanı Osman Okyay Dernek Yönetim Kurulu Başkanımızdır.

Kümelenme çalışması hava taşımacılığı, savunma sanayi, uçak üretimi, uzay çalışmalarını içine alıyor. Bu çalışmalardan ve önümüzdeki dönem projelerinden söz edebilir misiniz?

Kümelenmemizde havacılık ve savunma sanayinde üretim yapmakta olan firmalar ağırlıkta olsa da, otomotiv ve medikal sanayinde çalışan firmalarımız da var. Bu konuda sektördeki değer yaratacak tüm paydaşları bünyemizde toplamaya özen gösterdik. Bazı firmalarımız dünyanın önemli şirketlerine uçak, savunma parça ve sistemler üretiyorlar. Güncel olarak ise ihtiyaç duyan ve sektöre yeni giren firmalarımızın sertifikasyon yeterlilikle-

rine odaklandık. Çünkü birkaç firmamız dışında havacılık sanayinde yurtdışına hizmet verebilmek için sahip olunması zorunlu sertifika yeterlilikleri mevcut değil. Bu durum Türkiye'deki havacılık sektöründe hizmet veren firmaların, özellikle KOBİ'lerin büyük çoğunluğunda geçerli. Bu konuda kendilerini geliştirmeleri uluslararası pazarlara açılmalarını sağlayacak.

İzmir bu konuda Türkiye'nin öncü illerinden biri olabilir mi?

Öncelikle demek merkezi İzmir'de olmasına rağmen, demek yapımızın ulusal olduğunu belirtmek isterim. HUKD'un İzmir, Manisa, Ankara ve İstanbul'dan üyeleri mevcut. HUKD Türkiye'deki ilk havacılık kümesidir. Bunun yanında demek tüzel kişiliğini almış ilk ve halen tek kümesidir. Biz ayrıca SASAD üyesiyiz. Diğer yandan Avrupa Havacılık Kümeleri Birliği olan EACP'de de ülkemizi temsil ediyoruz. İzmir için muhakkak ki bu kümenin kurulması önemli oldu. Bunların en başında kuruluşundan itibaren SSM'nin desteğini almış olan derneğimiz, İzmir'deki savunma ve havacılık firmalarının daha fazla ilgi çekmesini sağladı. Ege Üniversitesi Ege Meslek Yüksekokulu bünyesinde açılışı demek kuruluşumuz ile paralel yürütülmüş olan Uçak Teknolojisi Programı İzmir'deki havacılık sanayinin gelişmesi için temel taşlardan birisi olmuştur. Ayrıca Derneğimiz üniversite ve sanayi ilişkilerinde oldukça önemli bir köprüdür.

Türkiye'nin havacılık ve uzay alanında dünyanın önde gelen ülkelerinden biri haline gelmesi için neye ihtiyacı var? Şu an ki tabloda Türkiye nerede?

Teknolojik gelişmenin en temel girdisi insan faktörüdür. Şüphesiz ki Türkiye'de şu anda çok kıymetli mühendisler yetişiyor. Ancak Ar-Ge merkezleri halen yeterli sayı ve kapasitede değil. Test merkezleri yeterli değil. Türkiye söz konusu alanlarda çalışmaya biraz geç başladı. Ancak son yıllardaki devlet politikaları, altyapı kurulumu ve Ar-Ge'ye ayrılan payların her geçen yıl artması, bu konudaki çalışmaları yüksek seviyede destekleyici nitelikte. Stockholm Int. Peace Research Institute (SIPRI) verilerine bakıldığında savunma sanayinde 2000-2004 yılları arasında Türkiye ithalatı 6. iken 2006-2010 arasında 14., aynı zaman dilimlerinde ihracatta ise 27. iken 23. konuma gelmiş.

İzmir ve Ege'deki KOBİ'lerin savunma ve havacılık sektöründe yer alabilmeleri için gelişmelerine destek oluyorsunuz. Ege'de, İzmir'de bu sektörün içinde yer alan firmalar sayı ve nitelik olarak ne durumda? Bu konuda ne gibi çalışmalara ihtiyaç var?

Havacılık, savunma ve uzay sanayileri yüksek teknoloji gerektiren sektörler arasında yer alması nedeni ile gerek çok iyi yetişmiş insan gücüne, gerekse bu konuda teknoloji ve know-how'a ihtiyaç duyan bir yapıya sahip. Bu nedenle özel sertifikasyonlara ihtiyaç duyan, bu sertifikasyonlar ise sektörde iş yapmak için olmazsa olmazlar arasında. İzmir'de bu sektörlerde yer alan firma sayısı gün geçtikçe artıyor. Bu konuda şirketlerimizin ihtiyaç duydukları eğitim ve sertifikasyon çalışmalarına destek vermek, eğitilmiş teknik eleman yetiştirilmesine katkıda bulunmak ve teknolojik çalışmalarda üniversite ile sanayi arasında köprü olmak derneğimizin ana hedefleri arasında.

Yetkin ve nitelikli teknik personel, bu işin önemli bir ayağı sanırım.

Ayağı olarak nitelendirmekten çok temel demek daha doğru olacaktır. Bu konuda İzmir'in çok kıymetli artışı daha önce de

bahsettiğim gibi Ege MYO Uçak Teknolojisi Programıdır. Derneğimiz orayı kendi okulu olarak görüyor. Ayrıca yerli sanayicilerimiz de çok kıymet veriyor, hem teknik anlamda hem de staj imkânı sağlamak açısından çok kıymetli katkılarda bulunuyorlar. Bunun yanında İzmir'de çok önemli üniversiteler var.

Türkiye, uçak bakım, onarım hizmetleri konusunda bölgesel bir güç olma yolunda. Bundan söz eder misiniz?

Havacılığın dünya genelinde yükselişe geçtiği bu dönemde, üretici firmalar 2020'lere kadar talepleri karşılayamayacak duruma geldi. Dünyadaki ticari uçak sayısının 2030 yılına kadar 2010 yılına oranla iki kat artacağı ve önümüzdeki süreçte 27 bin yeni uçağa ihtiyaç duyulacağı tahmin ediliyor. Hava ulaşımında artan bu talepten dolayı uçak imalat sektörü gelişmekte ve bakım onarım pazarını da doğrudan etkilemekte. Ayrıca Airbus ve Boeing firmalarının raporlarına baktığımızda her geçen gün hava trafik ağırlık merkezinin Orta Doğu'ya doğru kaymakta olduğunu görmekteyiz ve bu gelişmeler ülkemizi hava yolu ulaşım, bakım onarım ve transfer merkezi olma konusunda farklı noktaya taşıyor. İstanbul'a yapılacak olan yeni havalimanı ve Türk Hava Yolları'nın Sabiha Gökçen Havalimanı'ndaki HABOM (Hava Aracı Bakım Onarım Merkezi) projesi de bunun en büyük göstergelerinden birisi.

Mevcut durumda ülkemizde ana 4 adet MRO (Maintenance Repair Overhaul) firması bulunuyor. (Turkish technic, mng technic, my technic, onurair technic)

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün sayısal verilere bakıldığında son 5 yılda ülkemizde Hava Aracı Bakım Onarım Kuruluşları (MRO) Piyasa Hacimleri, 2008 yılında 602 milyon Dolar olan Bakım Onarım Pazarı hacmi, 2012 yılında 795 milyon Dolar yükselerek yüzde 32'lik bir artış gösterdi. Daha önce hiç olmadığı kadar sipariş patlaması yaşayan uçak imalat sektörü, bakım onarım pazarını (MRO) da doğrudan etkiliyor; bu alanda yapılan ciddi analizler, dikkat çekici rakamları ortaya çıkarıyor. Hava Aracı Bakım Onarım Sektörü, hızlı büyüyen ve para kazandıran bir sektör. Dünyada 10 yıl içinde MRO pazarının 60 milyar doları aşması bekleniyor. Bu pazarından Türk şirketlerinin de büyüme oranları görülen artış neticesinde pay alacak. Dünyadaki hava trafiğinin de Ortadoğu'ya kaydığı düşünüldüğünde

geçiş ve transfer merkezi haline gelecek olan ülkemizdeki MDO firmalarının pasta-daki payının daha da artacağı düşünülebilir. Sektörün günümüzdeki ticari hacmi 40 milyar dolar seviyesinin üzerinde ve bu ticari hacmin yüzde 40'ını motor bakımı oluştururken kalan kısmı da komponent, gövde ve kuyruk bakımları gibi diğer alanlar oluşturuyor. Bölgesel açıdan bakıldığında; Kuzey Amerika yüzde 33'lük pay ile en büyük Pazar iken Kuzey Amerika'yı yüzde 22 ile Avrupa takip etmekte. Ulaşım tabanlı bir işleyiş içerisinde olan bakım onarım sektörü, hava trafiğindeki bu artış ve yönelişten dolayı ülkemizde her geçen gün önem kazanmaktadır.

2025 yılına kadar küresel havayolu trafiğinin yıllık ortalama yüzde 6 oranında artacağı, uçak sayısındaki artışa paralel olarak bakım, onarım ve hava aracı imalatı pazarının da bu oranda büyüyeceği öngörülmüyor. Uçak üretiminde pazardan ne kadar pay alıyoruz?

Henüz Türkiye'de yolcu ve savaş uçağı üretimi yapılmamaktadır. Ancak TAI tarafından yürütülen Hürkuş ve Anka gibi bazı yerli uçak programları mevcuttur. Diğer yandan ülkemizin orta vadeli hedefleri arasında bölgesel yolcu uçağı ve yeni nesil savaş uçağı projeleri de yer almaktadır.

Savunma sanayi ana ve alt yüklenici olarak ASELSAN ve HAVELSAN gibi firmaların hep Ankara'da olduğunu görüyoruz. İzmir ve Ege bu alanda nerede konumlanıyor?

Muhakkak ki ilgili devlet mercilerinin Ankara'da olması ve TSKGV şirketlerinin Ankara'da konumlanması, Ankara'yı savunma ve havacılık sanayi merkezi haline getirmiştir. Bu durum yan sanayi şirketlerinin de orada toplanmasına neden olmuştur, ki bu doğal bir süreçtir. Ankara'ya yakınlığı sonucu Eskişehir'de de havacılık sanayinde önemli bir kümelenme doğmuştur.

İzmir bu merkezlere göreceli olarak daha uzak olması nedeniyle başlarda dezavantaj yaşamış olabilir. Ancak her geçen gün artan şirketler ve yatırımlar ile ve mevcut şirketlerin yeterliliklerin gittikçe artması ile İzmir de pazardan önemli pay almaya başlamıştır. Ayrıca İzmir yabancı yatırımcı için de bir cazibe bölgesi haline gelmiştir.

Örneğin Ege Serbest Bölgesinde kurulmakta bulunan ve jet uçakları için kritik motor parçaları üretecek olan Kale Pratt & Whitney Şirketimiz, bu alanda İzmir için büyük yatırımlar arasında yer almaktadır. İzmir kenti önümüzdeki 10 yılda deyim yerindeyse kabuk değiştirecektir. Buna paralel olarak, bölgesel yatırım ve kalkınma politikalarının havacılık ve savunma sektörlerini ve sektörde çalışanları daha fazla desteklemesi ve belirli teşvikler yaratması gerektiği muhakkaktır. Devlet kaynaklarının ileri teknoloji içeren ve yüksek katma değere sahip sektörlerle yoğunlaştırılması gerekmektedir. Mevcut politikalar da bu yönde eğilim göstermektedir.

Chrysamed haşerelerin sinirlerini bozuyor!

- ✓ Su bazlı
- ✓ Kokusuz
- ✓ Leke yapmaz
- ✓ 3 ay etkili
- ✓ Patentli teknoloji

Karıncı, Karasinek, Sivrisinek,
Hamam Böceği, Kene, Pire, Tahtakurusu,
Örümcek, Akrep vb. uçan ve yürüyen
haşerelere karşı, geniş spektrumlu,
yeni nesil haşere ilacı.

0850 221 0 999

Chrysamed
Doğa en iyisini bilir

www.chrysamed.com

CHRYSAMED haşereleri yaşam
alanlarımızdan uzak tutuyor ve bizi
bir kalkan gibi koruyor.

CHRYSAMED, ısrarla haşereleri ise
zehirleyerek değil, trake sistemlerini
bozarak etkisiz hale getiriyor.

Doğaya ve insan sağlığına duyarlı CHRYSAMED'i
eczane, market ve ilaç bayilerinde
bulabilirsiniz.

Yediğerilerin kaptanı Feyyaz Ünal: "İş hayatı ile yelkenciliğin paralel işlediği fikrindeyim. Yelkende rüzgara göre strateji belirlenirken iş hayatında da ekonomik faktörlere göre strateji belirlemeniz gerekiyor. Rüzgarda ekonomik faktörlerde sürekli değişiyor. Bu yüzden değişen koşullarda hızla yeni bir strateji izlemek ve anında karar vermek zorundasınız"

Yelkenler fora! Yediğeriler geliyor...

- Feyzi Mirhanoğlu
- Aykut Uslutekin

Özel İzmir Amerikan Lisesi'nde başlayan dostluklarını yelken tutkularıyla bir araya getiriyorlar. Onlar Yediğeriler yat takımı.

Takım şu isimlerden oluşuyor Feyyaz Ünal, Koray Öz, Kerem Kızıldeniz, Yiğit Sal, Uğur Alam, Varol Hıdır, Osman Sezener, Mert Zabitçi, Emre Göktuğ, Mustafa Cihan Akköstepen, Ali Bedirhanoglu. Hepsi iş sahibi ve iyi pozis-

yonlarda görev yapan isimler. Saha araştırma yöneticisi, turizmci, metalürji mühendisi, tüccar, reklamcı, restoran işletmecisi, satın alma mühendisi, kuru meyve ihracatçısı, bar işletmecisi, risk yönetmeni, ERP danışmanı gibi farklı meslek sektörlerinde hizmet ediyorlar. Ekibin hepsi amatör ruhla profesyonel işler yapma hedefinde. Hepsi yarışlar için işlerini bırakıp soluğu Bodrum'da ya da İstanbul'da alıyorlar. Kış trofesinin son yarışında kendileriyle birlikte yarışa gitme imkanımız oldu. Burada hem hem

yelknedeki hedefleri hem de iş hayatları hakkında konuşarak Bodrum'da güzel bir gün geçirme fırsatı bulduk.

Kaptan Feyyaz Ünal

Batıçım'ın Genel Müdür Yardımcısı olan Feyyaz Ünal, yelken sporuna 20 yılını verdiğini söylüyor. Aynı zamanda Yediğeriler takımının lideri. Ünal, Yediğerilerin hikayesini şöyle anlatıyor, "Ekibimiz 1993 yılında İzmir Amerikan Lisesi'ne girenlerden ve yazları Çeşme'de yelken eğitimi alanlardan oluşuyor."

Çocukluk yıllarından beri birlikte büyüdülerini söyleyen Ünal 2004'te yelken tutkularını satın aldıkları 'Selin' adlı tekneyle yarışlara katılarak dostluklarının farkı bir boyuta taşındığını söylüyor. Bu tekneyle 2007 yılında Deniz Kuvvetleri Kupası'nda birinci olduklarını söyleyen Ünal, "Ekibin 7 üyesi olarak bir araya geldik ve ikinci el bir tekne aldık. 7 ortak olduğumuzdan dolayı 'Yeniçeriler'den esinlendik ve kendi tek-nemizin adını da 'Yediçeriler' koyduk. Ancak şu an 11 kişiyiz."

İstanbul - Çeşme yarış katıldıkları en unutulmaz yarış

İstanbul'dan başlayıp Çeşme'de biten 52 saatlik yarışı anlatırken heyecanları gözlerinden okunan Yediçeriler şöyle anlatıyor yarışlarını, "Boğaziçi köprüsünden çıktıktan sonra hiç durmadan yol aldık. Gece gündüz gidiyorsunuz. Güneş battıktan sonra etrafınızdaki tekneleri göremiyorsunuz. Gün ağarırken dördüncü, beşinci sıraya gerilemiştik. Çanakkale Boğazı'nda zor

bir seyirden sonra temiz bir rüzgarla Bozcaada'ya ilerledik. Giderek hırslımız arttı. Midilli'de hava tekrar karardı. Bir de üstüne akümüz bitince, elektronik araçlardan bir bölümü çalışmamaya başladı. Hava tahminlerini iyi değerlendiren iyi bir hat tutturduk.

O kadar güzel bir rotadan o kadar doğru gitmişiz ki üst klasmanımızdaki tekneleri bile geçtik. Sakız Boğazı'ndan geçtikten sonra da rüzgar oturdu. Öğle saatlerinde ise Çeşme'ye vardık."

Hedef büyüttüler

Yediceriler, "Bundan sonra hedefimiz uluslararası bir başarı almak. Bir İspanya Kral Kupası, bir Phuket Yelken Haftası katılımı gerekli, yurtdışı yarışına katılıp kazanma zamanımız geldi" şeklinde konuşuyor.

İnternet adreslerinin olduğunu belirten Feyyaz Ünal, markalarını bu ekiple özdeşleştirmek isteyen şirketlere de mesaj verip sponsorluk tekliflerine açık olduklarını söylüyor.. Yedicerilerin internet adresi ise www.yediceriler.com.

"Yelken sporu iş yaşamında çok yeni ufuklar açıyor"

Yelken kullanmanın farklı bir duygu olduğunu belirten Feyyaz Ünal, "Denizde geçirdiğimiz her dakika uzun yıllara dayanan dostluğumuzu pekiştirirken iş yaşamında da bize yeni ufuklar açıyor. İş hayatı ile yelkenciliğin paralel işlediği fikrindeyim. Yelkende rüzgara göre strateji belirlenirken iş hayatında da ekonomik faktörlere göre strateji belirlemeniz gerekiyor. Rüzgarda ekonomik faktörlerde sürekli değişiyor. Bu yüzden değişen koşullarda hızla yeni bir strateji izlemek ve anında karar vermek zorundasınız" diyerek belirtiyor yelkenciliği.

Dostluk sevgi ve başarı getiriyor

Tekne Cenova ve balon trimi olarak görev yapan Yiğit Sal'a göre teknedeki dostluk ve sevgi başarıyı getiriyor. Sal yarışlarda yüksek risk olduğunu her an ciddi kazalarla karşılaşabileceğini belirtirken kendilerinin kazayı önleyici tedbirler aldıklarını söylüyor. Sal, "Yarışlarda en önemli şey arkadaşlarınızın sizi koruduğunu bilmeniz. Güvende olduğunuzu hissetmeniz lazım. Bunu düşününce biraz daha rahat hareket ediyorsunuz. Tanımak, güvenmek en önemlisi de sevmek" şeklinde konuşuyor.

Ekiplerinde kavgaya yer olmadığını söyleyen Uğur Alam, "Yarışlarda ciddi stres var. Kimi ekipler bu nedenle parçalanıyor. Ama biz arkadaşlığımızdan gelen demokrat yönümüzle kavga etmeden uzlaşıyoruz" diyor.

Varol Hıdır, birlikte yarışmanın ve başarmanın en büyük keyif olduğunu belirtiyor. Koray Öz, aralarında emir-komuta ilişkisi olmadığını belirterek, "Herkes görevini bilir. Tam bir takım gibi söylenmeden görevin başına geçeriz" şeklinde konuşuyor.

Ekibin tamamen gönüllülerden oluştuğuna dikkat çeken Kerem Kızıldeniz ise "Yelken sporunda doğaya karşı mücadele veriyoruz. Zor bir şey yapıyoruz. Beraber başarmak çok önemli" diyor.

Yediçerilere Türkiye'de yelken sporu ile ilgili sorular yönelttik. Bakın nasıl cevaplar vermişler.

"Son 5 yıldır yat yarışları popülerliği arttırdı"

1993'te yelken yapmaya başladığında yelken sporunun bugünkünden çok daha az ilgi gören bir spor dalı olduğunu vurgulayan Ünal, "Son 5 yıldır özellikle yat yarışlarının popüleritesinin artması ile birlikte yelken daha çok bilinir, yazılır ve takip edilir hale geldi. İlginin artması rekabetin de artmasını getiriyor ki bu bizim gibi yarışmaktan keyif alanlar için oldukça olumlu bir gelişme. Türkiye'de ve hatta dünyada futbolun çok farklı bir yeri var ama ülkemizde yelkene ilginin geldiği noktaya bakarsak şikayet edemeyiz. İnşallah bundan sonra bu ilginin bir sonucu olarak uluslararası başarılar artar" diyor.

"Yelken, insan karakterini olumlu yönde etkiliyor"

Yelkenin insanın karakterini olumlu etkilediğini söyleyen Ünal şöyle devam ediyor, "Doğa ile mücadele, küçük teknelerde yarışıldığında yalnız kalmak ve küçük yaşlarda bunları yapmak zorunda kalmak insanın karakterine olumlu bir etki yapıyor. Bunun yanı sıra yöneticilik becerisini de geliştirdiğini düşünüyorum ve işte bunu birebir yaşıyorum. Yarışın startını planlıyorsunuz, sonrasında gidilecek şamandıraya nasıl gideceğinizi planlıyorsunuz dolayısı ile hedefinizi belirlediniz ve oraya ulaşmak için bir stratejiniz var. Yarış başladıktan sonra rakiplerinizin hareketleri ve rüzgardaki değişiklikler stratejinizi etkiliyor ve değişen duruma adapte olmak zorundasınız, bu yönleri ile de iş hayatına çok benziyor. Yarışta herkesin bir görevi var ve bir kişinin iyi olması yarışı kazanmak için yeterli değil dolayısı ile takım çalışmasının önemini de çok güzel bir şekilde öğretiyor insana. Herhalde insanı iş hayatına bu derece hazırlayan başka bir spor yoktur diye düşünüyorum."

"Vizyoner bir yelken federasyonuna ihtiyaç var"

Yelken sporunun gelişmesi için küçük sınıfların öncelikle geliştirilmesi gerektiğine dikkat çeken Ünal, "Optimist, laser ve 470 gibi hareketli salmalı tekneler bu işin başlangıcı. Küçük yaşlarda ve bu tip teknelerde başlanıldığında yat yarışlarına artık bisiklete biner gibi katılıyorsunuz. Dolayısı ile öncelikle bu sınıfların geliştirilmesi gerekiyor. Bunun için de etkin ve iyi eğitim veren kulüplere ve yelken camiasını iyi yönetebilen vizyoner bir yelken federasyonuna ihtiyaç var. Antrenör ve hakem eğitimleri, sporcuların ihtiyaç duyduğu deniz ve salon antrenmanları için gerekli ortamın sunulması ve psikolojik destek yelkençiliğin gelişmesi için diğer önemli konular. Milli Olimpiyat Komitesi'nin stratejik planına bakarsak ülke olarak 2020 yılında İstanbul'da yapılması hedeflenen Olimpiyat Oyunları'nda en iyi performans gösteren ilk 10 ülke arasında yer almayı hedefliyoruz. Son 5 olimpiyata baktığımızda ilk 10 ülke arasında yer almak demek toplamda 30'un üzerinde madalya almak demek. Bu

hedefe ulaşmak için ise çok spor branşında çok sporcu ile katılmak kanıtlanmış bir avantaj. 2012 Londra Olimpiyatlarında Amerika Birleşik Devletleri'ni temsil eden atletlerin neredeyse yarısı (yüzde 48) Olimpiyat madalyası ile evlerine dönerken, en çok atlet ile katılan 14 ülkeyi temsil eden atletlerin ortalama yüzde 26'sı madalya kazanma başarısı gösterdi. Yani 2012 Londra Olimpiyat Oyunları'nda çok spor branşında, çok sporcu ile katılan ülkeler kazanılan madalya sıralamasında üst sıraları paylaştılar. Olimpiyatlarda toplam dağıtılan madalya sayısına bakıldığında yelken alt branşlarının çokluğu nedeniyle spor branşı bazında dağıtılan madalya sayısına göre önemli spor branşları arasında ve yelkende başarı Türkiye'nin 2020 olimpiyat hedefine ciddi bir katkı sağlayacak. Sportif başarıyı elde etmek için, doğru stratejilerin geliştirilmesi ve bu stratejileri hayata geçirecek sporcu seçme, yetiştirme ve spor hayatı sonrası için kariyer planlama altyapısının kurgulanması oldukça önemli. Sporcularımızın gelecek kaygılarını azaltarak başarılı olmalarını sağlamak ve bu başarıyı sürdürülebilir kılmak için federasyonun spor sonrası kariyer planlaması ile ilgili somut adımlar atması gerekiyor. Yat yarışçılığı hareketli salmalı teknelerin bir devamı niteliğinde ve sporcuların kariyer planlaması açısından önemli çünkü her geçen gün büyüyen bir ekonomiye sahip. Yat yarışları ile ilgili en büyük olumsuzluk yarışların çokluğu ve bu nedenle yaşanan katılım ve rekabet azlığı. Kulüplerle bir-

likte, tarih olarak çakışmayan ve lojistik olarak bir bütünlüğü olan yarış yılı takvimi oluşturulabilse daha zevkli yarışlar yapabiliriz, daha çok insanı yelken ile tanıştırmak daha çok başarılı hareketli salma sporcusunu camianın içerisinde tutabiliriz" diyor.

"Bu sporu gerçekten sevdiğimizden yapıyoruz"

Yediceğilerin İzmir için önemli bir yelken takımı olduğunu gözlemlediğimizi söylüyor siz gençlerin bu spora teşvik edilmesini gerektiğini düşünüyor musunuz diye soruyoruz. Feyyaz Ünal şöyle

cevap veriyor, "Yelken keyifli bir spor ve güzel bir zihinsel yenilenme aktivitesi olduğu için evet, düşünüyorum. Gözlemimiz için de teşekkürler bizim en büyük farkımız en yakın arkadaşlardan oluşan ve bu işi hakikaten sevdiğimiz için yapan bir ekibiz. Bunun sonucunda başarı geliyor. Sonuçta herkes kazanmak için yarı-

şıyor ama bizim için en büyük kazanım hafta sonu yarışırken pazartesi günü toplantılarımızı tamamen unutuyor olmamız. Herkesin şu ya da bu şekilde gündelik hayat rutininin dışına çıkması, kendini yenilemesi ve hayatına dışarıdan bakması lazım. Bunu ister yelken ile ister başka bir şey ile yapın ama yapın aksi takdirde hayatta patinaj yapmaya başlıyorsunuz."

"Yelken yöneticilik yetkinliklerini geliştiriyor"

Kurumsal firmaların yelken kulüplerine önem vermesini ise şöyle cevaplıyor

Ünal, "Takım çalışması ve iletişimi artırması nedeniyle aslında yelken şirketler için çok uygun bir dış ortam aktivitesi. Daha önce de bahsettiğim gibi yöneticilik yetkinliklerini geliştirmesi de cabası. Bunlara bir de reklam potansiyelini eklediğiniz zaman şirketlere daha da cazip geldiğini düşünüyorum."

Yarını bugünden yaşamaya hazır mısınız?

 **elmas
group**
LOGISTICS
service beyond expectation...

Genel Müdürlük 1474 Sokak No: 1 Kat: 3 Alsancak - İZMİR Tel: 0.232 421 47 03 - 421 47 04 Fax: 0.232 421 55 18
www.elmas.com.tr

Otantika Etnografya Müzesi

Müze dendi mi koca çınarın kökleri gibi toprağı yarıp derinliklere dalan kültürümüz gelir aklımıza. Onlar ki bizi biz yapan kimliğimiz, yaşadığımız toprakların tapu senetleridir. Geçmişini iyi bilmeyen, kültürünü tanımayan ulusların ulusal sınırlarını düşmanları çiziyor. Otantika Etnografya Müzesi işte bu düzene karşı duruyor...

Söke ilçesinde açılan "Novada Outlet" Alışveriş Merkezi'nde farklı bir mekan Otantika Etnografya Müzesi. Geleneklerimize hem yaşam, hem de lezzet olarak ışık tutuyor.

Otantika, üç bölümden oluşuyor. Birinci bölüm, el işi, göz nuru iğne oylarından, simli ipek işlemlerden, efe giysilerinden ve akla gelmeyecek denli güzel antika eşyalardan oluşuyor. Hani derler ya: "Bazı düşler vardır hiç biri gerçek olmaz, bazı gerçekler vardır düşlere sığmaz."

İkinci bölüm hediyelik eşyalar satılan ve yorgunluğu gidermek için dibek kahvesi içilen yer. Çalışanların giysilerinden otantik güğümlere değin her şey çok güzel. Hele yüzleri günebakan çiçekleri gibi gülümseyen o güzel sunumcular... Bir de üçüncü bölüm var; karnı acıkanlara Anadolu'nun en güzel yöresel yemeklerini tattıran bölüm.

Bu girişim için siz iki kardeşi tebrik ederiz! Sizleri tanıyalım...

Merhaba, benim adım Deniz Can Öztürk (26). İzmir Amerikan Lisesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi İşletme bölümünden mezun oldum. İstanbul'da Macrocenter mağazalarında yöneticilik yaptıktan sonra ağabeyim Çağdaş Can Öztürk (32) ile bu tesisi kurma fikrini geliştirdik. Ağabeyim de Yeditepe Üniversitesi Uluslararası İlişkiler mezunudur. Kendisi 6 yıl boyunca aile şirketimizde çeşitli alt şirketlerimizde yöneticilik yaptı. Şirket olarak yeni bir yapılanmaya girdik.

Otantika Projesi Nedir? Böyle bir fikir nasıl aklınıza geldi?

İkisi de mimar olan anne ve babamın yıllardan beri biriktirdiği, ağırlıklı ola-

rak sandık çeyizi eserlerinden oluşan geniş bir koleksiyonu bulunmaktaydı. Bu koleksiyon eser sayısı olarak Türkiye'nin en büyük koleksiyonlarından biri (3500'e yakın). Biz de bu koleksiyonu bir müze açarak sergilemeye dolayısıyla herkesle paylaşmak istedik.

Otantika bir AVM içinde açılan ilk müze olma özelliği taşıyor. Neden AVM?

AVM'ler artık günlük hayatımızın bir parçası. AVM'ler alışverişiyle, yeme-içme, eğlence olarak size komple bir çözüm sunmakta. AVM'ler çoğaldıkça müze, tiyatro gibi sanat ve kültür faaliyetlerine ilgi de azalmakta. Biz bir AVM içinde

Söke'nin girişindeki Novada Alışveriş merkezi içinde Deniz Can ve Çağdaş Can Öztürk kardeşler tarafından büyük emeklerle oluşturulan "Otantika Etnoğrafya Müzesi", farklı bölümleriyle ilgi çekiyor.

müze kurarak çoğunluğun ilgisini çekmeye çalışıyoruz. Bir nesil hiçbir müze gezmeden yetişiyor. Biz bunu kırmayı hedefledik.

Müzedede neler sergileniyor?

Koleksiyondan en seçkin 1800 eser sergilemekteyiz. Sayı olarak birçok Etnografya müzesinden daha fazla eser sergiliyoruz. Bu eserler ağırlıklı olarak Osmanlı döneminden kalma sandık çeyizleri. Bındallılar, uçkurılar, grepler, peşkirler, üçetekler, kaftanlar... Bunun yanı sıra 1,2 ton ağırlığında Fransız yapımı bir çelik kasa, mobilya takımları, kahve dibek, öğütücü, soğutucuları, efe kıyafetleri, çeşitli silah, tüfekler, hançerler... 1. Abdülhamit döneminden kalma orijinal bir vakıf senedi, El yazması Kur'an-ı Kerim'ler ve daha birçok eser...

Gerçekten çok büyük bir koleksiyon. Üstelik müzenizde, sanat tarihçileriniz anlatarak gezdiriyor ve fotoğraf çekmek de serbest öyle değil mi?

Elbette. Çoğu müzeden farklı olarak her ziyaretçimizin başında mutlaka sanat tarihçi arkadaşlarımız veya biz refakat ediyoruz. Sergilenen eserler hakkında detaylı bilgiler veriyor, hikâyelerini anlatıyoruz. Biz müzeyi kurarken sadece sahip olduğumuz eserleri değil unutmaya yakın bir kültürü, bir mirası sergiliyoruz. Dolayısıyla eserlerimizdeki motiflerden desen kopyalamak, fotoğraf çekmek serbest.

Müze dışında Otantika'nın farklı bölümleri de mevcut. Bunlar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Otantika dükkanında çeşitli antika ve hediyeelik eşyanın yanı sıra yağlı boya tablolar, iğne oyasından çeşitli tekstil

ürünleri, organik zeytinyağı ve zeytinyağı sabunları, Ankara çubuk turşusu, kahve takımları satmaktayız. Dükkândaki bazı işlerimiz Aydın ve İzmir'den 120 halk eğitim öğrencisi kadınlarımızın yarattığı eserler. Bu eserlerin satışıyla kendilerine de bir ek gelir kapısı açmış olduk.

Dükkânımız dışında yöresel ege düğün yemekleri sunduğumuz yemek evimizde mevcut. Keşkek, paşa böreği, yuvarlama, mantı, yaprak sarma... Yemeklerimizde sadece Aydın'ın ödüllü zeytinyağı ve tereyağı kullanılmaktadır. Serpme kahvaltı servisimiz de mevcut.

Ayrıca özel dibek makinesinde öğüttüğümüz, kızgın kum ocağında pişirdiğimiz Türk Kahvemiz de mevcut. Kahvemiz öyle popüler oldu ki dibek kahvesini talep üzerine müşterilerimize de satmaya karar verdik.

Şirketinizde her çalışanın bir iletişim görevi var

Arzu Amirak • arzuamirak@gmail.com

Birçoğunuz binlerce, birçoğunuz yüzlerce ve birçoğunuz da onlarca çalışan istihdam ediyorsunuz. Her bir çalışanın işinizi geliştirmede, hedeflerinizi gerçekleştirmede, çalışılmak için tercih edilen şirketler arasında yer almanıza büyük katkı sağlıyorlar.

Devam edelim... Peki, kaç çalışanın şirketinizin hedeflerinden ve performansından haberdar? Kaçı 2013 yılındaki hedeflerinizde yanındaki arkadaşının nasıl bir katkısı olduğunu biliyor? Kimler şirketi omuzluyor? Hangisi mesai dışında gururla ve heyecanla şirketinizin sözcülüğünü yapıyor? Çalışanlarınızın nasıl bir katkı sağladığı konusunu hiç araştırdınız mı?

çıkarak markanızı ve itibarınızı yukarı taşıyacak, iletişim disiplinleri arasında yer alan, çalışan iletişiminin önemine bazı örnekler vererek dikkatinizi çekmek istiyorum. Sizi ve şirketinizi zirveye taşıyanlar arasındaki en önemli kilit taşlarından olan çalışanlarınız ile iletişimin önemini vurgulamak istiyorum.

Buna neden ihtiyaç duyduğumu bir örnek vererek açıklamak istiyorum. Gelin birlikte bir şirket hayal edelim. Bu şirket yeni rekabetçi düzende büyümek istiyor. Müşterileri uluslararası ve üretim ihraç ediliyor. Müşterinin beklentilerini karşılamak ve uluslararası standartları mevcut sistemi ile bütünleştirmek ve kurumsallaşmak istiyor. Tüm

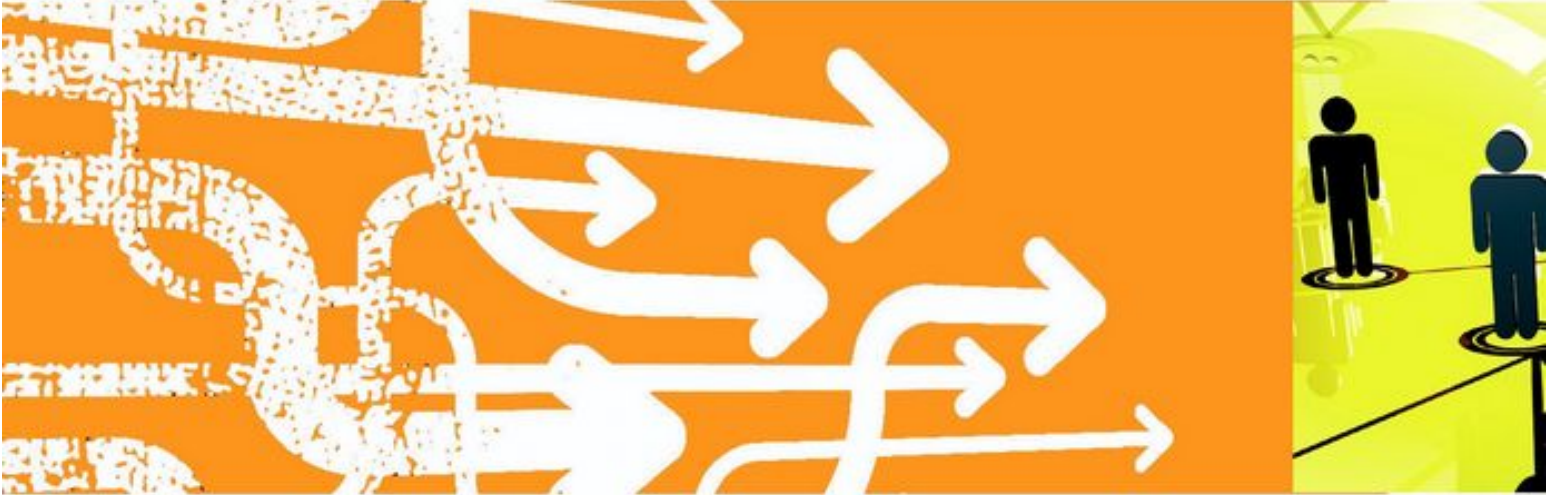
Soruları daha da çoğaltalım...

İletişimin birçok disiplini arasında yer alan çalışan iletişimi için özel programlarınız, planlarınız var mı? Bu planlar yıl içinde sistematik olarak mı dağıldı, yoksa ihtiyaç halinde mi yapılıyor? Şirketinizdeki değişimlerin, yeni yapılanmaların veya yeni oluşumların şirketi ve çalışanları taşıyacağı yeni hedeflerden bilgileri ne kadar var? İş kaybetme korkusuyla mı çalışıyorlar, yoksa bu değişimi sizinle ve yöneticilerinizle kucakladılar mı?

Temel Aksoy "Marka, uzun zamanda, istikrarlı olarak her çalışanın şirketin stratejisine uyması koşuluyla yaratılır" diyor. Bende buradan yola

bunları yaparken de mevcut kalitesini koruyarak kaliteyi daha da ileriye taşımamanın veya artırmanın yöntemlerini arıyor ve haklı olarak maliyetleri de optimize etmeyi hedefliyor. Hedeflerini gerçekleştirebilmek için bir danışman ile anlaşıyor.

Ulusal ve uluslararası yönetim sistemlerinin, çalışan performans ölçümlerinin, görev tanımlarının belirlenerek standartların zamanla ve emin bir şekilde uygulanması için kaynak ayırıyor. Oldukça da önemli bir kaynak! Belki de hedefleri arasında yeni fabrikalar kurmak, uluslararası ortak almak veya uzun vadede şirketini halka arz etmek var. Ancak ortadaki en büyük sıkıntılardan

biri çalışanların bu değişimi anlama düzeyidir. Neden mi? Onların alışık oldukları yönetim sistemi değişmiştir artık ya da değişiyordur. Ortada performansa göre yönetim ve ücretlendirme diye yeni bir standart konulmuştur. Değişim başlamıştır. Bazı pozisyonlar kaldırılmış, yeni pozisyonlar oluşturulmuştur. Alışıla gelmiş tüm sistemler alt üst olmuştur. Meraklı bakışlar, şimdi sırada ne var soruları çoğalmış ve belki de "işten çıkarılmak için yeni bir sistem mi bu" diye fısıltı gazetesi veya koridor FM haber üretmeye başlamıştır.

Asıl soru tüm bunların yapıldığı sırada ve bu değişim sürecinin yönetiminde ekipte bir iletişim uzmanının olup olmadığı! Diyelim ki yok! Bunda yanlış bir şey yok ki dediğinizi duyar gibiyim. Bu noktada bir önerim var. Sahaya inin ve çalışanlarınızı dinleyin. Bugüne kadar yaptıklarınız ölçümleyin. Çalışan memnuniyet anketi yapın ve ne düşündüklerini anlamaya ve öğrenmeye çalışın. İşte o zaman yönetim ve çalışan arasındaki iletişimin önemini daha iyi gözlemleyeceksiniz. Bundan sonra yapacaklarınız için size ışık tutacak, rehber olacaktır.

Değişim yönetimi süreçlerinin yönetiminde insan kaynakları biriminizin rolü tabii ki önemli, ama iletişimin biriminizin ve yetkilinizin rolü de bir o kadar

lar? İletişimde hangi yöntemleri kullandınız? Sonrası için değerlendirme metotlarınız neler? Geri bildirimler ve geribildirimlere yönelik ne gibi aksiyonlar almayı planlıyorsunuz?

İnanın, çalışanların bu değişimin nedenlerini anlaması ve uygulama aşamalarını sahiplenmeleri yaptığınız yatırıma büyük bir katkı sağlayacaktır. Yaratılan faydanın ve sahiplenmenin olumlu etkilerini daha kısa vadede görüyor olacaksınız.

Çalışanlarınız sizi duyuyor mu?

Şirketinizin hedefleri, planlarının anlaşılması için verilecek mesajların dikkatle belirlenmesi gerektiğini unutmayın. Verilen mesajların etkisi ve harekete geçirme gücü için gerekirse metaforlar kullanın. Ne kadar etkili olacağını göreceksiniz. İletişimde değişimin neden gerekli ve kritik olduğunu veya hedefleriniz gerçekleştirdiğinizde başarının ne olacağını veya aldığınız aksiyonlarda neyi yeni ve farklı olduğunu ve organizasyona ne katacağını açık bir şekilde paylaşın.

Çalışan iletişimde mesajların aktarılabilmesi ve alınabilmesi için birçok yöntem var. Kahvaltılar, yıllık toplantılar, elektronik haberleşme, şirket dergileri gibi. Ama yapılan araştırmalar yüz yüze iletişimin daha etkili olacağını gösteriyor. Geçtiğimiz günlerde uluslararası insan kaynakları danışmanlık şirketi Randstad "Global iş dünyası eğilimleri - 2012" raporunu yayınladı. Türkiye'nin de dahil olduğu 32 ülkeyi kapsayan rapora göre her 10 çalışandan 7'si işte telefon ve e-mail yerine yüz yüze iletişimi tercih ediyor. İnternet ve mobil erişimin işteki kullanım oranının artmasına rağmen rapora göre Türk çalışanların yüzde 81'i de yüz yüze iletişimi tercih ediyor. Küresel bazda yüz yüze iletişimi en çok tercih eden ülke Türkiye olurken, Norveç, Japonya ve Singapur yüzde 57 ile en az tercih eden ülkeler oldu. *

Değişim zordur. Alışıla gelmiş, kemikleşmiş gelenekleri yıkmak daha da zordur. Bu nedenle stratejik yönetim planlarınız arasına "Çalışan iletişimi" de almanızı şiddetle tavsiye ederim.

anamlı. Biz iletişim planlarımızı yaparken her bir konu yönetimi için "Öncesi", "Sırası" ve "Sonrası" diye hedeflerimizi ve aksiyonlarımızı belirleriz. Mesela öncesinde; bu süreci açıklarken tüm çalışanlarınızla bir araya geldiniz mi? Değişim sırasında çalışanlarınız ile ne sıklıkla bir araya geliyorsunuz? Bu değişime neden ihtiyaç duyduğunuzu, şirketinizi ve çalışanlarınızı nereden nereye taşıyacağınızı anlattınız mı? Onların desteğine olan ihtiyacınızdan bahsettiniz mi? Çalışanlarınızın gelişimine yapacağınız yatırımdan, eğitimlerden bahsettiniz mi? Orta ve üst düzey yönetiminiz alınan kararların ne kadarında bire bir katıldılar, görüşlerini paylaştılar ve katkı koydu-

Her başarılı erkeğin arkasında bir kadın vardır denir, öyledir de! Ben ise her itibarlı şirketin arkasında, şirketi o noktaya taşıyan çalışanları var diyorum. Ürün kalitesini her daim yukarı taşır ve tüketicileriniz, müşterileriniz tarafından tercih edilen ürünler üretirler. Maliyetlerinizi optimize etmek için uğraşır, yeni fikirler geliştirirler. Sadıktırlar. Şirketinizin, ailenizin bir üyesi olmaktan gurur duyarlar. Yaptıkları her işi acaba işimizi nasıl daha iyi yaparız, bir adım daha ileriye taşırız diye düşünürler. Ve en önemlisi şirketinizin en itibarlı şirketler arasında yer almanız için büyük bir görev üstlenirler.

İletişim kazasız günler dileğiyle...

Elvan Demirkan

Başarılı insanların ortak alışkanlıkları...

Sabah saat altıda herkes daha yeni gözlerini açmaya başlarken "O" işinin başında bile... FBI'da (Federal Araştırma Bürosu) çok kritik ve stresli bir görevi var. Terör saldırısı yapılabilecek yerleri tahmin etmesi gerekiyor.

En yakınlarına bile işinden bahsedemiyor. Aynı filmlerdeki gibi, karısına Şikago'ya gidiyorum deyip, aslında, Pakistan'daki gizli görevinde olduğunu biliyor...

Ben de bu kadarını biliyorum zaten... En eski ve sadık öğrencilerimden biri...

"Teknoloji ve nefret ürktücü bir bileşim. İleride askeri gücün bile önemi kalmayacak. Dünyanın herhangi bir köşesinde bir terorist bilgisayarı ile uçakların hava trafiği sinyallerini karıştırabilecek ya da büyük bir şehrin içme suyunu zehirleyebilecek" diyor.

O yüzden hata yapmak için maaş almıyor. Sinir sistemini, (kendi deyimi ile) üç fincan kahve ile değil, hergün yarım saatini ayırdığı meditasyon ile sağlam tutabildiğini söylüyor.

Yoğun iş yaşantısının baskılarını hafifletmek için meditasyonu seçen daha niceleri geliyor derslerime... (Benim işim bu: Zeka seviyesi yüksek,

hırslı ve rekabeti seven profesyonellerin hayatlarındaki anlam arayışlarına yardımcı olmak...)

Geçenlerde Huffington Post sitesi günlük hayatlarında meditasyonun önemini vurgulayan çok başarılı insanların listesini yaptı.

Medya imparatoru Rupert Murdoch meditasyonu denemeye karar verenlerden... 'Herkes tavsiye ediyor, başlaması kolay değil ama herşeye iyi geldiği söyleniyor' diye bir tweet atmış.

Yıllardır meditasyonun faydalarını anlatan Oprah Winfrey, "Gün içinde bizi her yönden bombardımana tutan çılgınlığın içinde bile bir sukunet var. O sukuneti hissettiğinizde en iyi hayatı ve performansı yakalayabilirsiniz" diyor.

Dünyanın en zengin girişimcilerinden Ray Dalio meditasyon için daha büyük konuşuyor. "Hayatımda herşeyden çok, başarımdaki en büyük etken meditasyondur."

Meditasyonun bir ağacın altına oturup da dünyadan ve düşüncelerden koptuğun acayip, mistik ve uçuk bir tecrübe olmadığı anlaşılmalı başlandı artık. Tam tersine meditasyon düşüncelerden kaçtığın değil; zihinsel yeteneklerin ve bakış açısının geliştirildiği, düşüncelerin disipline edildiği bir araç.

Mesela bana, sabit bir sonuca bağımlı olmamayı öğretiyor meditasyon... Bazı şeylerin beklentimi karşılamayacağını anladığımda, o konudaki düşünce şeklimi değiştirmeyi öğrendim.

Sigara, ağır kesiciler ve sakinleştiricileri hayatınızdaki stresle baş edebileceğiniz dominant tek yol olarak görmeyin. 'Kendine yardım edene Tanrı da yardım eder' diye bir söz vardır. Meditasyona siz de fırsat verin. Buradan nasıl başlayabileceğinize dair yardımcı olmaya çalışacağım.

Düşünürseniz, başka yolu var mı? İnsanın kendisi için yapabileceğini başkası yapabilir mi? Ne eşiniz, ne iş arkadaşınız, ne patronunuz, hatta doktorunuz?

25 yıldır

"Kesintisiz Güç"lü ortağınız!

Tescom olarak 25 yıldır tek bir gün bile kesintiye uğramayan bir titizlik ve dinamizmle çalışıyoruz.

Ürettiğimiz kesintisiz güç kaynaklarıyla yüz binlerce firmanın elektrik kesintisi, voltaj düşüklüğü gibi sebeplerle zarara uğramalarını önlemekten gurur duyuyoruz.

25. yılımız şerefine açtığımız yeni fabrikamızla ve ilk günkü heyecanla sürdürdüğümüz Ar-Ge çalışmalarımızla daha uzun yıllar hayatı kesintisiz yaşatmaya hazırız.

Tescom

Kesintisiz Güç Kaynakları

www.tescom-ups.com

info@tescom-ups.com

Sergio Herman ve “Oud Sluis”

Sluis Hollanda'nın güney batısında küçük bir kasaba... Bu kasabada üç kuşaktır Herman ailesine ait bir restoran “Oud Sluis”... 60'lı yıllarda midye yemekleri ile ün kazanmaya başlayan basit bir deniz ürünleri restoranı iken bugün Michelin yıldızlı restoranların ön sıralarında yer alıyor.

Bugünün ünlü şefi Sergio Herman babasının restoranı ile gündeme gelmiş olsa da, gençliğinde yemek işi ile hiç ilgilenmemiş. Babası onun yaşamına bir disiplin getirmeye karar verdiğinde Bruges yakınlarındaki uluslararası bir aşçı okuluna devam etmeye başlamış.

Okul sonrasında ise Hollandalı ünlü şef Cas Spijkers ile çalıştı ve belirli deneyimler kazanarak Sluis'e o mütevazı aile restoranına geri döndü. Üç yıla yakın bir zamanda restoranın tüm sorumluluğunu üstlendi ve devrim gibi bir karar vererek mutfakta daha yaratıcı lezzetlere doğru yola çıktı.

Moleküler pişirme yöntemleri ve baharatlar üzerine birçok ünlü şef ile temasta

bulundu. “Doğanın bize verdiği büyüleyici otlar ve baharatları seviyorum.” diyen Sergio Herman, Oud Sluis'in mutfağını bir deney mutfağı haline getirdi.

“Mutfakta Eğlence” adını verdiği kavramla özgün lezzetler üretti. 1995 yılında ilk Michelin yıldızını alan Oud Sluis, ikinci 1999'da ve nihayet üçüncü yıldızı da 2005 yılında aldı...

Gösterişsiz bir çiftlik evi olarak inşa edilen restoranın binası bugün aynı sadeliği taşıyarak kasabanın merkezindeki küçük meydanda yer alıyor. Yosun kaplı toprak kiremitleri, taş cephesi ve çok eski zamandan kalma bir su pompası ile meydanın şirin binalarından birisi olarak göze çarpıyor.

Oud Sluis'ta menü her gün Sergio ve ekibinin yaratıcılığına bağlı olarak değişiyor. Yani bir bakıma umduğunuzu değil, bulduğunuzu yiyorsunuz. Öğle ve akşam menüleri de bir başlangıç, ana yemek, tatlıdan oluşuyor ve değişik olarak sunuluyor.

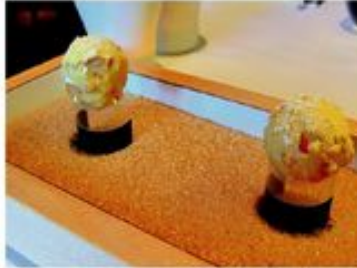
Sluis'te bir de "Chico Y Luna" adını verdikleri bir residence isteyen müşterilerin hizmetinde... Sergio, 2010 yılında muhteşem Cadzand's plajında "Pure C" isimli resto barı açtı. Muhteşem bir deniz manzarasının sizi büyülediği barda yine eşsiz yiyecekler ve nefis kokteyller, şaraplar ve içkiler sunuluyor. Üçüncü restoran La Chappelle ise Ocak 2014'te Antwerp'te açılacak.

Rezervasyonları çoğunlukla dolu olan restoranda günlük yer bulabilmeniz bir şans meselesi ve adınızın mutlaka bekleyenler sırasında yer alması gerekiyor. Restoranda öğle ve akşam servisleri var. Ancak bu servisler zaman zaman değişebiliyor. Örneğin şimdilerde Pazartesi, Salı ve Cumartesi günleri öğle servisleri yok. Öğle servisi 12.00 – 14.00 arasında 2 saat, akşam servisi ise 19.00 – 21.00 arasında 2 saat olarak veriliyor. Rezervasyonlar her serviste en çok 40 kişi olarak yapılıyor.

Rezervasyon servisi Çarşamba'dan Pazar gününe kadar 10.00 – 16.00 saatleri arasında çalışıyor.

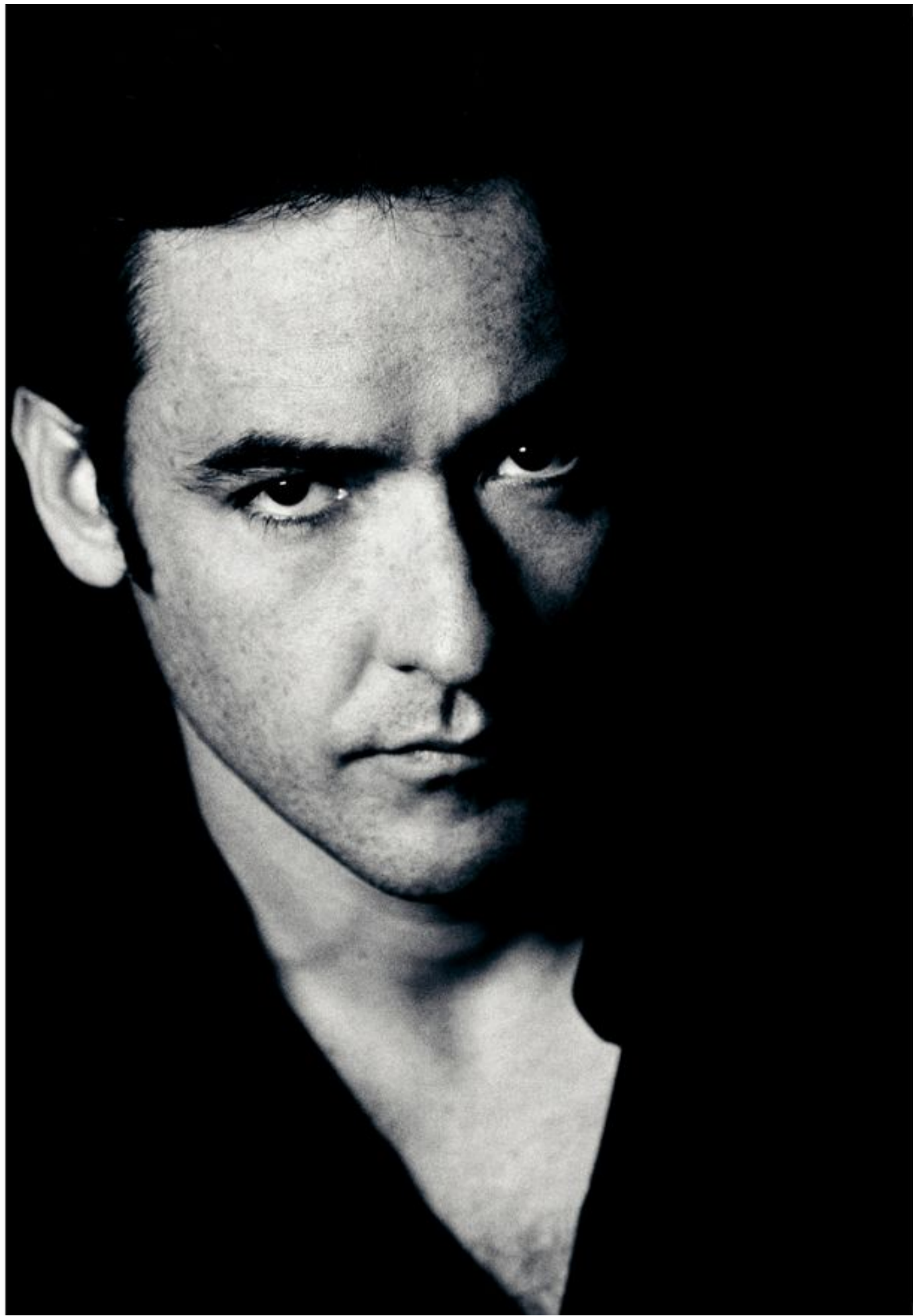
Gördüğünüz gibi, yaratıcılığın çok katı kuralları var. Siz de Şef Sergio ve ekibinin yarattığı lezzetlerin keyfine varmak istiyorsanız, kurallara uymanız gerekiyor. Umarız, zamanlamanız uygun olur ya da şansınız yaver gider ve günün birinde Oud Sluis'te bir masa bulabilirsiniz.

Oud Sluis
Beestenmarkt 2, 4524 EA Sluis Holland
Telefon +31.117 46 12 69
Faks +31 117 46 30 05

esiod sinema

la•ora

"Bu rolü ondan başka kimse oynayamazdı" John Cusack

■ Alpay Sönmez

John Cusack 28 Haziran 1966'da Chicago'da doğdu. Önceleri reklam sektöründe çalışmakta olan babası Richard, daha sonra belgesel film yönetmenliği ve oyunculuğa soyundu. Matematik öğretmeni olan annesi Nancy ise ilerleyen yıllarda John'a ve üç kardeşine bakmak üzere mesleğini bıraktı. John'un doğumundan bir yıl sonra New York'a taşınmaya karar veren Richard ve Nancy Cusack, çocuklarının geleceklerini de bu kararla belirlemiş oldu. Cusack kardeşler sanki oyunculuk yapmak için doğmuşlardı. John daha üç yaşındayken beş yaşındaki ablası Ann ve diğer kardeşleri ile aile içinde küçük piyesler düzenlerlerdi. Ann'in Cindrella, ağabeyi Bill'in yakışıklı prens, diğer ablası Joan'ın ise kötü kalpli üvey kız kardeş olduğu piyeslerde en küçük kardeş olarak John'a her zaman köpek rolü verilirdi. Daha sonraki yıllarda John Cusack'ten çocukluk yıllarını anlatması istendiğinde, yakışıklı aktör o günleri daima kulaklarında kahkaha seslerinin yankılandığı, oyunların hiçbir zaman peşlerini bırakmadığı yıllar olarak hatırladığını söyledi.

John Cusack, sekiz yaşına bastığı gün Piven Tiyatrosu'nun çalışma grubuna dahil oldu. Aile dostları tarafından kurulmuş olan bu topluluğa diğer kardeşleri çoktan katılmışlardı.

İlkokula başlamış olduğu bu yıllarda, okul hayatından nefret eden John, kendisi için, radyo reklamlarında ve çeşitli radyo oyunlarında seslendirme işleri bulan annesi Nancy'nin yardımıyla bu sıkıntılı günleri atlattı. John Cusack, on dört yaşına bastığında, birçok prodüksiyonda rol almıştı. Ve tiyatro sektöründe gelecek vaat eden başarılı bir aktör olarak tanınıyordu.

Yirmi yaşında New York Üniversitesi'ne kayıt olan John Cusack, okul hayatına bir sömestr dayanamadı. O yıllarda gençlik filmleri çok popülerdi ve Cusack kendini kariyerinin en parlak yıllarını yaşayabilecek, başan basamaklarını tırmanabilecek gibi hissediyordu.

"My Bodyguard"(1980), ünlü aktörün yüzünü beyazperdede gösterdiği ilk film oldu. On yedi yaşına bastığı yıl, yaz tatilinde çekilen Brad Pack yönetmenliğindeki "Class"(1983)'te, John Cusack babası Richard ile birlikte rol aldı. Öğretmeni tarafından sigara içerken yaka-

lanan bir lise öğrencisini canlandırdığı filmde, sigarasını dilinin altına saklayarak Cusack tarzı karizmatik oyunculuğun temellerini attı. Birkaç yıl boyunca çeşitli filmlerde yan rollerde boy gösterdikten sonra, Rob Reiner'in "The Sure Thing"(1985)'inde ilk başrolüne soyundu. Cusack, sadece kız tavlama için arabayla bütün ülkeyi baştan sona dolaşmayı amaçlayan ve yolcuğu sırasında tanıştığı birbirinden ilginç insanlar sayesinde bakış açısı sonsuza dek değişen Walter rolünde, eleştirmenlerin takdirini topladı. Ancak bu filmin onun için esas getirisi kendisini ünlü aktör Tim Robbins ile tanıştırmasıydı. Hala daha devam etmekte olan sıkı dostluklarının temelleri o yıllarda atıldı.

Yirmi yaşına geldiğinde New York Üniversitesi'ne kayıt olan John Cusack, okul hayatına sadece bir sömestr dayanamadı. O yıllarda gençlik filmleri çok popülerdi ve Cusack de kendini kariye-

rinin en parlak yıllarını yaşayabilecek, hızla başarı basamaklarını tırmanabilecek gibi hissediyordu. Okulu bırakmasının ardından unutulmaz bir Rob Reiner filmi olan "Stand By Me"(1986)'de rol aldı. Bu çalışmanın hemen ardından Tim Robbins ile başrolleri paylaştığı "Tapeheads"(1988)'te başarılı bir performans sergiledi. Gençlik filmleri zamanla popülerliklerini yitirmeye başladığında ise birkaç tiyatro oyununun yönetmenliğini yaptıktan sonra tekrar sinemaya dönmeye karar verdi. Yakışıklı aktörün beyazperdede yeni bir tarza yönelmesi, yeni başarılarla imza atması şart olmuştu.

İşte tam bu sırada ilk büyük çıkışı olan Cameron Crowe yönetmenliğindeki "Say Anything"(1989) geldi. Ve film Cusack'ı genç bir seks sembolüne dönüştürdü. Ancak onun asıl amacı fiziksel görünüşünden sıyrılarak oyunculuğu ile kendisini kanıtlamaktı. Bundan sonra gözlerini daha büyük prodüksiyonlara diken genç aktör, Woody Allen'in "Shadows And Fog"(1992)'u, Tim Robbins'in "Bob Roberts"(1992)'ı ve "Map Of The Human Heart"(1993)'ı gibi filmlerinde yan rollerde kendini gösterdi. Anthony Hopkins ile beraber yer aldığı "The Road To The Wellville"(1994) ve Al Pacino ile birlikte oynadığı "City Hall"(1996) kariyerini ciddileştirmede ona en yardımcı olan yapımlar oldular. Ve John Cusack giderek hem kaliteli, hem de gişe hasılatı açısından söz ettirmeyi başaran büyük yapımlarda kendini göstermeyi başardı. Nicholas Cage ile birlikte rol aldığı "Con Air"(1997), dönemin Oscar Ödülleri'nde adını defalarca

zikrettirmiş "The Thin Red Line"(1998) ünlü aktörün başarısına başarı kattı. Spike Jonze'nin unutulmaz filmi "Being John Malkovich"(1999)'te canlandırdığı dengesiz kuklaci rolüyle sinemaseverlerin hafızasına kazındı. Eleştirmenlerden ise muhteşem tepkiler aldı. Ünlü aktör, Stephan Frears yönetmen-

liğindeki "High Fidelity"(2000)'de canlandırdığı Rob Gordon karakteri ile devleşti. Ve sinemaseverlere "bu rolü ondan başka kimse oynayamazdı" cümlesini ilk kez kurdurttu. Seyirciler tarafından oldukça beğenilen "America's Sweethearts"(2001) ve "Serendipity"(2001) gibi iki romantik komedide yer aldıktan sonra, geçtiğimiz yıllarda vizyon salonlarında izlediğimiz Hitler'in gençlik yıllarının konu edildiği "Max"(2002)'de daha ciddi bir karakteri canlandırmaya soyundu. Bu rolün hakkını da sonuna dek vermeyi başaran John Cusack, bir sonraki yıl "Identity"(2003) filminde hayranları ile buluştu. Bu çalışmanın ardından bir başka romantik komedi filmi olan "Must Love Dogs"(2005) ile adını duyuran Cusack, filme yine sürükleyici oyunculuğu ile renk kattı.

İlerleyen yıllarda "The Ice Harvest"(2005) ve Morgan Freeman ile başrolleri paylaştığı "The Contract" (2006) gibi aksiyon filmlerinde rol alan ünlü oyuncu Hollywood'un aranan aktörleri arasında çoktan katılmıştı. Karısı Irak Savaşı'nda öldürülmüş bir babayı canlandırdığı "Grace is Gone" (2007) filminin ardından Cusack, hayranlarının karşısına "1408" (2007) isimli korku filmiyle çıktı. Ülkemizde de büyük beğeni kazanan "Martian Child" (2007) isimli çalışmasıyla sinemaseverlerin duygularını harekete geçiren oyuncu, bir sonraki yıl "War, Inc." (2008) adlı aksiyon filmiyle sevenlerini karşıladı.

Aynı yıl kariyerinde yeni bir sayfa açan John Cusack, ile defa MGM imzalı animasyon film "Igor" (2008)'da seslendiren sanatçısı olarak yer aldı. Bu çalışmanın ardından aksiyon ve suç türüne geri dönen ünlü oyuncu, "2012" (2009), "Sangay" (2010), "The Raven" (2012), "The Factory" (2012) ve "The Numbers Station" (2013) gibi filmlerde başrol oynadı. Genç oyuncu Emma Roberts ile birlikte rol aldığı komedi filmi "Adult World" (2013) ile adını duyuran John Cusack son olarak 26 Temmuz'da ülkemizde de vizyona giren "Karanlık Cinayetler" (2013) adlı yapımda Nicolas Cage ve Vanessa Hudgens ile başrolleri paylaşıyor. Cusack önümüzdeki aylarda "Grand Piano" (2013) ve "Motel" (2013) gibi merak uyandıran yapımlarda karşımıza çıkmaya hazırlanırken, 2014 yılında da üç yeni proje ile hayranlarını karşılayacak gibi görünüyor.

Makina ● Tesisat ● Ekipman ● Montaj ● Paslanmaz ve Karbon Çelik

SARTA MÜHENDİSLİK
MİMARLIK İNŞAAT TAAH. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ
7 EYLÜL MAHALLESİ 5546 SOKAK NO:17-19 TORBALI-İZMİR
TEL: 232-437 30 70
www.sarta.com.tr

SARTA GAYRİMENKUL
İZMİR HİLTON CENTER – OFİS BÖLÜMÜ
GAZİ OSMAN PAŞA BULVARI NO:7 B BLOK 3.KAT OFİS NO : 370 İZMİR
TEL:232-402 33 66
www.sartagym.com

Hedef bronzlaşmaksa tüm yöntemleri gözden geçirmek gerek

Dr. Yasemin Fatih Amato

Bronzlaşma yaz -kış sadece biz kadınların değil, erkeklerin de derdi. Bronzlu bir vücut doğal olarak sağlıklı ve diri görünür. Bu size öz güven sağlar-ken kendinizi çekici hissetmenizi sağlar. Yaz aylarının içinde olduğumuz şu günlerde doğal bronzluktan yana tercihimizi kullanıyoruz. Ama yapay bronzlaşmalar ile de kimi zaman doğal bronzlaşmadan daha sağlıklı bir yapıya kavuşabiliyoruz. O halde biz de gerçeği olduğu gibi kabul edip; sağlık ve neşe için yüzerken, güzelleşmek için esmerleşeceğiz ancak ikisini ayrı ortamlarda çözeceğiz. Örneğin denize ve havuza güneşin fazla yakıcı olmadığı saatlerde girerken ve yanmamak için elimizden geleni yaparken; bronzlaşmak için ya solaryum salonlarını seçeceğiz ya da banyomuzda cilde renk veren ürünleri sürmeyi tercih edeceğiz.

Bronzlaşırken yanmayalım!

Güneş yanıkları esas olarak UVB ışınlarından kaynaklanır. Solaryum cihazları ise saf UVA ışını verirler. Solaryum esasında sivilce, sedel gibi bazı deri hastalıklarını tedavi etmek için kullanılır. Solaryumların UVA ışınları gözle görülür bir yanık yaratmaz. Ama uzun vadede, cildin erken yaşlanmasına katkısı olur. Doğrusunu söylemek gerekirse UVA ışınları, UVB ışınlarından daha derinlere nüfuz eder. Alt deriye kadar ulaşarak, cildin esnekliğini ve sıkılığını sağlayan temel dokulara zarar verirler. Bu nedenle solaryumda aşırıya kaçılırsa; kırışıklıkların oluşmasına, kılcal damar çatlamalarına, kınışma, köseleşme gibi hasarlara engel olunamaz.

Solaryum faydalı mıdır?

Bronzlaşmayı bir ihtiyaç olarak kabul edecek olursak, solaryum gerçekten çok işe yarar. Önemli olan, solaryumdan yararlanırken cildi korumanın yollarını öğrenmektir. Ayrıca insan plajda saatleri unutup kendini kaybetse bile, ciddi solaryum salonlarında, uzmanların denetimi altında bulunur ve süresi daima sınırlı tutulur. Bazı bünyelerin UV ışınlarına maruz kalması sakıncalıdır. Örneğin çok hassas ciltler, ışık alerjisi sorunu yaşayanlar veya fotosensitiviteyi arttıran ilaçları kullananlar, egzema veya deri iltihabı gibi cilt sorunlarında, kalp ve şeker hastaları ile düşük veya yüksek tansiyonu olanlar solaryumdan uzak durmalıdırlar.

Kremler ile bronzlaşmak mümkün müdür?

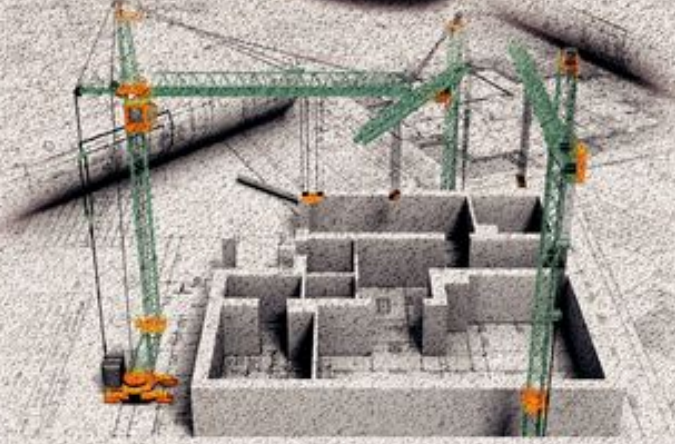
Bronzlaşmak için bir başka seçenek de, özel ürünler sürerek renk değiştirmektir. Ten rengini değiştiren bu krem veya losyonlar, cilde sürülerek kullanılır. Yıkandığınız veya suya girdiğiniz zaman akmaz. Yapay bronzlaştırıcılar, dihidroksiaseton (DHA) içerirler. DHA alt deride bulunan proteinleri çalıştırır ve cilt üzerinde kahverengi bir tabaka oluşmasını sağlar. Adeta güneş altında bronzlaşmış gibi, bir süre etkisini korur ve genelde güvenlidir. Ancak geçici bir süre için, cildin biraz kurumasına yol açar. Yaratılan bronzluk birkaç gün süreyle devam eder. Cilt yenilenip ölü hücreler atıldıkça rengi açılır. Rengi korumak için, ürünü birkaç gün arayla yeniden uygulamak gerekir. Yapay bronzlaştırıcı ürünler bazı insanlarda çok başarılı sonuçlar verir. Bu insanlar şanslı sayılır. Hayal kırıklığına uğrayanlar da olabilir. Çünkü kimi ciltte lekeli bir manzara ortaya çıkabilir veya portakal rengini andıran garip bir renk oluşabilir. Traş sonrası bazı görsel sorunlar yaşanabilir. Her tıraştan sonra cilt kısmen soyulup, yenilediği için renk bütünlüğü bozulur ve yüz lekeli görünür.

Nelere dikkat etmek gerekir?

Bu ürünleri kullanırken, iki konuya çok dikkat etmek gerekir: Birincisi, ne kadar esmer görünseniz de, güneşin sizi "beyaz" göreceğidir. Diğer nokta ise, başarılı bir kozmetik sonuç için, en yumuşak sürümlü ürünü seçmek ve cildin her noktasına eşit miktarda uygulamaktır. En iyisi de bu krem veya losyonları mümkün olduğu kadar ince tabakalar halinde uygulamaktır.

Mümkün değil, bronzlaşmak arzusundan vazgeçemiyoruz. Hafif esmerlik insanı diri, gergin ve çekici gösteriyor. Kozmetik dünyası da bu ihtiyaca bir çare bulmak için elinden geleni yapıyor...

AKG Gazbeton'lu dönüşüm!

AKG Gazbeton ürünleri kentsel dönüşüm projelerine hız ve değer katar, enerji verimliliğini artırır, ısıl konfor sağlar. Yangın ve deprem risklerine karşı yapınızı korur.

 www.akg-gazbeton.com

 /AKG.Gazbeton

 @AKG_Gazbeton

**AKG
GAZBETON®**

Aston Martin DB9 Coupe

İngiliz lüks otomobil üreticisi Aston Martin, ekim ayında satışa sunacağı 2013 model aston martin db9 coupe'yi tanıttı. 175 bin euro'ya satışa sunulacak araç 6 ileri tiptronik şanzıman, 6.0 litrelik 12 silindirl motor, 517 beygir güç ve 620 nm tork ile 0-100 km/h hızlanmayı 4.6 saniyede gerçekleştiriyor. Maksimum hız 292 km/h olan 2013 aston martin db9'un diğer teknik özellikleri ise şöyle:

Yakıt tankı: 75 litre
 Uzunluk: 4.720 mm
 Genişlik: 2.022 mm
 Yükseklik: 1.282 mm
 20 inç 10 kollu jant
 İç deri döşeme
 Elektrikli ve ısıtmalı koltuklar, aynalar,
 700 wat aston martin premium ses sistemi ve opsiyonel olarak 1000 wat Bang&Olufsen Beosound ses sistemi

Porsche Boxster

Teknik Özellikler:

195 kW (265 hp): 6,700 rpm, 0-100 km/sa (62 mph): 5.8 s
Azami hız: 264 km/sa (164 mph), Ortalama: 8.2 l/100 km (34.4 mpg)*
Ortalama CO2 Emisyonu: 192 g/km*

Porsche Boxster, yeni nesil spor araçların lideri. Karbondioksit salımı ve atıklığın yanında düşük yakıt tüketimi ile spor otomobilinde çığır açan Boxster'in yaratıcılarına sözü bırakalım, en iyisi onlar anlatsın:

"Sanal bir dünyada vakit geçirmek çok eğlenceli olabilir. Tek problem her köşe ve dönüşte hızlanırken cildinize karşı rüzgarı hissedemezsiniz. Boxster gerçek hayatı kutlar. Bir tasarım klasiği, güçlü bir orta motorlu spor otomobil veya bir safkan roadster olarak biliniyor olabilir ancak 356 numara 1 veya 550 Spyder gibi ünlü modellerin hakkını tamamen vermektedir. Biz gelecekte bunun nasıl yapılabileceği sorusu ile karşılaştık. Cevap Her zamanki gibi işlevselliği yenilik ile, geleneği tarz ile ahenkli karışımında bulundu. Ama uyum nedir? Hoş bir şey mi?

Yumuşak ve hassas bir şey mi? Bizim için değil. Bu yüzden bir bir roadster'in ne olması gerektiği düşüncemizi tamamen yeni bir ifade vermek için rafine ettik, bileyledik ve keskinleştirdik.

Biz bunu Akıllı Performans ile başardık. Gelişmiş bir verimlilik ve aynı anda artan güç çıkışı ile. Yenilikçi teknolojiler ve akıllı hafif yapı ile. Tüm doğru yerlerde estetik çekici çizgiler ve eğriler ile, sportif bir dış ve iç yapı ile. Safkan roadster'in ruhu çok canlı ve hareketli. Her zamankinden daha bağımsız, daha güçlü, içgüdüsel ve yoğun..."

Sun Odyssey 469, hem estetik hem konforlu...

Avrupa'nın en ünlü yelkenli markalarının başında gelen köklü Fransız markası Jeanneau, Sun Odyssey 469 ile iddiasını artırdı. 509'dan çizgiler taşıyan bu tasarım, daha şimdiden "European Yacht of the Year 2013"e aday oldu. Philippe Briand'ın yönetimindeki tasarım ekibinin elinden çıkan 469, uzatılmış gövdesi ve dikkatle ele alınmış bordası ile güzel olduğu kadar performansıyla da insanı kendine hayran bırakıyor.

Geniş kokpit

Şık güverte tasarımı, gömme heçler ve güverte altına gizlenen hareketli arma donanımı ile güvenli ve ergonomik bir kullanım imkânı sunan Sun Odyssey 469'da, otomatik tramola flock sistemi, geniş ölçekli cenova, code 0 yelken, sargılı direk gibi geniş bir yelpazede sunulan farklı yelken alternatifleri mevcut. Tekne, ayrıca dümen mahaline kadar uzanan iskotaları ile güvenli ve ergonomik bir kokpit tasarımına sahip.

Teknede estetik ve konforu bir arada görebiliyorsunuz. Geniş kokpit ve tam fonksiyonel kokpit masası, rahat giriş çıkış için açılır kapanır platform, kavisli heçler, tekne tutkunlarını büyüleyecek özelliklerden sadece birkaçı...

50 -70 feet yelkenli gamında dünya lideri Jeanneau'nun yeni modeli Sun Odyssey 469, tasarımcı Philippe Briand'ın imzasını taşıyor. Bu yüzden konfor, performans ve zarif görünüm, hepsi bir arada...

Havuzluk

Seyir esnasında yolcuların rahatça oturup hoşça vakit geçirebilecekleri şekilde düzenlenmiş havuzluk çok şık. Aynı şekilde 469'un yan yürüme yollarının genişliği de zor havalarda dahi, teknede kolayca hareket edilebilmesini olanaklı kılıyor. Yelken arabasının dümen dolabına değil de, yelken direğine yakın konumlandırılmış olması elbette havuzlukta oturan misafirler için bir avantaj. Bununla birlikte vinçlerin dümen dolaplarının hemen yanında yer alması dümendeki kişinin rahatlıkla trim yapabilmesini olanaklı kılıyor. Ayrıca demir attığınızda teknenin kıç tarafı bir yüzme platformuna dönüşüyor. Bu sayede havuzluk ile deniz arasında hiçbir engel kalmıyor.

Ferahlatıcı etki

Sun Odyssey 469, bir "Deck Saloon" olarak lanse edilmese de boydan boya uzanan cam sayesinde tekne bol miktarda ışık alıyor. Ayrıca çok sayıda hatch ile tekneyi havalandırmak sorun olmuyor. 3 ve 4 kamara seçenekleri bulunan Sun Odyssey 469, Jeanneau'nun deneyimleri sayesinde olabilecek en uygun şekilde tasarlanmış.

İç mekân çok kullanışlı. Havalandırma ve aydınlık için çok sayıda heç ve lumboz, salon içersinde birbirinden bağımsız, son derece rahat ve konforlu üç farklı mekân, masif ahşap, mat vernik, cilalı paslanmaz çelik, deri ve birçok kumaş opsiyonu iç mekânda ferahlatıcı bir etki yaratıyor.

Sitile uygun yelken

Sun Odyssey 469'da her denizciye uygun yelken ve arma planları ile stilinize en uygun yelken planını seçebiliyorsunuz. Yüksek oranlı cenova arma yüklerini azaltan, gerektiğinde performansı maksimuma taşıyan yüksek arma planı bulunan teknede, içeriden geçen çarmık telleri ve cenova arabaları standart ya da performans yelkenlerde daha iyi trimi mümkün kılıyor, yan güvertelerde kolay geçiş sağlıyor. Ayrıca, otomatik tramola floğu, maylar/taffeta tam balenli performans yelkenleri veya sargılı anayelken gibi birçok yelken opsiyonları mevcut. Çok hafif rüzgârlarda yelken yapabilmek için Code 0 yelken seçeneği tekne tutkunları için önemli bir avantaj sağlıyor.

Balenli ana yelken 49,6 metrekare büyüklüğünde, dacron kumaş, yatay paneller, paslanmaz çelik halkalar, UV koruma, tor çizgisi, radyal güçlendirmeler, ayarlanabilir alt yapı, full balenli ve her biri tik iskota camadan sistemli iki camadan noktası özelliklerine sahip.

Sargılı Cenova da dacron kumaş, yatay paneller, UV koruma, sarma halatı, yakalarda Anti UV, tor çizgisi, camadan noktaları, ayarlanabilir alt yapı özelliklerinde 46,5 metrekare. Sargılı cenova da maksimum performans için yüksek ölçekli arma, kolay kullanım ve her açığa uygun çok yönlü yelken planı avantajları ile öne çıkıyor.

Teknik Özellikleri

Teknenin tam boyu 14,05 m / 46' 1", gövde boyu 13,65 m / 44' 9", su hattı boyu 12,54 m / 41' 1", genişliği 4,49 m / 14' 8". Motoru Yanmar 54 HP/40 Kw, yakıt kapasitesi yakıt kapasitesinde, 240 l / 63 US gal, su kapasitesi 615 l / 163 US gal ve buzdolabı kapasitesi 255 l / 67 US gal.

Bilek Bilgisayar geleceğimiz olabilir mi?

Gelecekte taşınabilir değil, giyilebilir cihazlarla birlikte olacağız. Adeta vücudumuzun bir parçası haline gelecek olan giyilebilir bilek bilgisayarları için İtalyan tasarımcı Federico Ciccarese bir tasarım yaptı. Bu tasarımın Apple tarafından dikkate alındığı da iddia ediliyor.

Sağlığınız bileğinizde

Jawbone ile egzersiz ve uyku alışkanlıklarınızı izleyebilirsiniz. Keyifli bir sağlık yardımcısı olan Jawbone yiyecek alışkanlıklarınız vb. özel sağlık verilerinizin tespiti de kolaylıklar sağlar.

Locust katlanan bisiklet

Şehir merkezleri, havaalanları, fabrikalar için çok kolay taşınan ve katlanan bir bisiklet Locust. Hızı ve emniyetli sürüşü ile kısa mesafeler için hayli kullanışlı...

Sanal holografik ekran

Üç boyutlu yazıcılar bugün imkansız insanlığın hizmetine sunarken. Tasarımcılar için de mükemmel bir ekran olan "zSpace", yaratıcılığın sınırları zorlamasını sağlıyor.

Pureliving ile evlerde hijyen..

Evinizde artık sihirli ışıklı bir değnek ile sağlıklı ortamlar yaratabilirsiniz. Bir floresan lamba sistemi ile yaşam alanındaki bakteri, virüs, küf ve toz akarlarını temizleyebilirsiniz. Yatak, mutfak tezgahı, lavabo, saç fırçası, telefon, bilgisayar klavyesi gibi akla gelecek her türlü yüzeyde hijyen sağlayabilirsiniz.

En havalı iPhone

iPhone için yapılan çeşitli tasarımlar arasında öne çıkanlardan birisi de şeffaf olan. Robert Davis tarafından dizayn edilen telefon için tasarımcı şöyle diyor: "Ortada bir çok iPhone var ama bir tanesi bence en havalı olanı"

Eduard Dressler

Birçok ünlünün vazgeçemediği erkek giyim markası "Eduard Dressler" Christian Braun ile baş tasarımcı olarak çalışmaya başladı. Moda dünyasının yakından tanıdığı Braun'un markayı iş hayatına yönelik modellerin yanı sıra gündelik giyime yönelik modeller için de geliştirmesi bekleniyor.

İş yaşamında ceket

İş yaşamında başarının önemli bir parçası da giyiminiz ve görününüzle bulunduğunuz ortamda olumlu etkiler yaratmaktan geçiyor.

İşte size birkaç örnek... Kadın giyiminin ayrılmaz bir parçası olan ceketler bu sezon çok renkli tasarımlarla karşımıza çıkıyor. Tasarımcılar tüm ceketleri çeşitli aksesuarlarla zenginleştirerek sunuyor. Ceket altlarında uyumlu ve zıt renkler birlikte kullanılıyor. Pantolonlarda ise parlak kumaşlar özellikle tercih ediliyor.

9			2		1			
		8	7	5				2
	5					3		
	9	7						
						6		3
				9				5
			1	6		4		9
3							1	
				8		2	6	

		7	3	1				8
	4							
	5				9		2	3
				4				1
2		5						
				8		3		
			9		2			
						7		
6				7				4

FOLKART TOWERS

OFFICE • RESIDENCE • SHOPPING

"İzmir'in kalbi yükseklerde atıyor."

0.49
FAİZ ORANI

195.000 TL'den
başlayan fiyatlar

Konutlarda %1
KDV avantajı

2013
ARALIK TESLİM

Folkart Towers **30.kat**
manzarası

Örnek
dairelerimizi
ziyaret
edebilirsiniz

Burada,
her gün doğumunda,
güneş gibi sıcak gülümseyen
İzmir'e günaydın demek,
her gün batımında, bütün yolların denize çıktığı
bu eşsiz kente gönlünüzce selam vermek var...
Sevdahısı olduğunuz nefis körfezi,
her gün bambaşka bir duyguyla içinize çekmek var...

Folkart Towers'ta,
kendiniz ve sevdikleriniz için hissettiklerinizi yaşayabileceğiniz,
hayal ettiklerinizi gerçekleştirebileceğiniz,
size ait, prestijli ve estetik yepyeni bir dünya var...

Kalbi İzmir için atanlara, İzmir'in kalbinde Folkart Towers var...

Manas Bulvarı Adalet Mah. No : 37 Bayraklı - İzmir www.folkart.com.tr

444 22 78

FOLKART
YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

1979'dan beri

orkide®

Sağlıkla, güvenle

